ANUL XXIII - Nr 7 OCTOMBRIE - NOEMBRIE 1977

Carpații

Depósito legal: M. 8.137-1958.

Director: Aron Cotrus † REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL Redactor: Traian Popescu

24 IUNIE 1927

AU trecut 50 de ani de când simțirea a devenit cuget și cugetul faptă!

O jumătate de veac prinsă'n cumpănirea omului intre a rămâne gând nedospit sau a se ridica spre zările senine, luminate de preceptele legionare. Răstimp vertil, plin de prăbușiri și înălțări, de frământări în desnădejde, de bucurii în înfrângerea propriei nepuțințe... Asta a fost dintru început doctrina «omului nou»: aluat statornic în plămada spirituală a neamului românesc pentru a-l scoate din indoială și a-l ridica în istorie.

Nenumărați au fost eroii și martirii în istoria oropsită a Valahilor. Din negura epocei lui Buerebista și Decebal și până în epoca sumbră a comunismului distrugător de suflete, numele celor ce s'au jertfit pentru aceeași cauză sfântă, stau mărturie în Cartea de Aur a neamului.

Dar printre ei, ca o lumină nestinsă și veșnică, străluce numele lui CORNELIU ZELEA CODREANU! In mijlocul atâtor exemple de mare respect, se desprinde acest fiu al Moldovei care a adus cea mai statornică contribuție intru salvarea sufletului românesc și pregătirea zilei de mâine a neamului.

Gândirea lui, croită pe temeliile nesdruncinate ale spiritualității creștine și sprijinită pe virtuțile sufletești ale străbunilor Traci, a frânt în două istoria. Acum 50 de ani, în seara de 24 Iunie 1927, s'a pus piatra unei noi zidiri sociale și politice. Zidire smulsă din apăsarea materiei, a egoismului și-a urei.

(Urmează în pag. 2.)

PATLAGELELE ROSII

de Traian POPESCU

CAND cămășile verzi ale Legiunii Arhanghelului Mihail mărșăluiau dealungul plaiurilor românești, ridicând moralul clasei țărănești și al muncitorimii exploatate de oligarhia partidelor politice și de ovrei, partidul comunist din Romania era redus la cei circa o mie de membrii, pe care i-a avut, când trădarea regelui Mihai și tancurile rusești i-au deschis porțile spre conducerea Țării.

Se poate lesne dovedi că între 1927 și 1944 perceptele doctrinei legionare ale lui Corneliu Zelea Codreanu-Căpitanul, au provocat un miracol în spațiul românesc pe punct de contaminare de virusul comunistoid, adus de sfârșitul primului război mondial.

Ungaria, Germania și nu mai vorbim de Rusia țaristă, erau prada convulsiunilor și oribilelor crime puse la cale de marxism. România căuta să se strecoare. Campania fulgerătoare din Ungaria terminată cu victoria armatei române asupra hoardelor comuniste ale lui Bela Kun, urmată de ocuparea Budapestei, au curățat această țară de marxism, constituind un indemn în acest sens pentru Germania și noile State, Cehoslovacia și Polonia, care sfărâmase deasemeni ultimele agresiuni ale bolșevicilor, stăpâni pe destinele poporului rus.

România, devenită "Mare", în realitate reintregită în granițele firești ale Daciei, prin revenirea voluntară la

(Urmează în pag. 2 și 3.)

LA REFONTE INTIME DE L'HOMME

par Basile Rutaskol de la KALEONE

L'INDIVIDU, par son propre métabolisme psychique, n'est pas porté à la compréhension des situations qui demandent le moindre sacrifice personnel, pour que l'harmonie générale soit préservée. Cette harmonie, tellement indispensable à son propre épanouissement, *ne l'intéresse point*. Elle ne réveille un certain écho — négatif et purement personnel d'ailleurs — que lorsque son bien-être ou son intérêt particulier se trouvent menacés. Alors, presque violent, il en fait cas, exigeant que *"justice"* lui soit faite, que le *"sacrifice"* soit imposé (aux autres), comme si la notion d'harmonie n'était pas l'objet essentiel de la vie en société, mais le droit exclusif de sa noble personne.

C'est l'aspect schématisé de *la mentalité qui règne* dans l'espèce humaine depuis des millénaires. Avec l'apparition des doctrines marxistes du XIX-ème. siècle et le pourrissement —transformés en dogmes— ont fini par rendre l'individu totalement réfractaire à l'appel de la morale, de la compréhension, de l'effort personnel, de la logique même des faits. L'âme humaine, depuis des décennies, offre les signes d'une détérioration nocive, d'una perver-

(Suite pag. 3 et 4.)

Sub semnul credinţei legionare, omul şi-a înţeles menirea şi'n adâncul fiinţei lui au început să se limpezească căile împlinirei. Destinul neamului e străjuit de alte perspective, chiar dacă în această clipă zace sub călcâiul unui regim neuman şi ateu. In străfundurile nevăzute ale sufletului, flacăra aprinsă acum 50 de ani de Căpitan, pâlpâie ca o candelă de veghe. In milioane de inimi româneşti ea păstrează speranţa şi încrederea în învierea României, aşa cum odinioară, în vremuri de prigoană, tot ea a păstrat demnitatea şi curajul zecilor de mii de legionari întemniţaţi.

Aceasta-i minunea şi măreţia celor 50 de ani de existenţă a Mişcării Legionare! S'a păstrat în istorie pentrucă a rămas neclintită în precepte şi'n atitudini. Şi se păstrează în clipă pentrucă e croită pe simţirea lăuntrică a românului!

Astăzi, mai mult ca oricând, toţi cei ce-şi iubesc neamul îşi îndreaptă privirea către Mişcarea Legionară. Omul caută o ieşire din mlaştina comunistă unde l-au dus neprevederea politicienilor şi prostia gloatelor. Şi numai doctrina legionară îi poate da această certitudine. Va veni timpul când toţi se vor întoarce spre ea, cuprinşi de măreţia înţelegerii şi de entuziasmul acceptării.

Deaceea, cei 50 de ani ai Mişcării Legionare nu sunt un bilanţ de încheiere, ci chezăşia unui adevăr ce răsbate peste vremi şi rele. Lupta legionară se înscrie în veşnicia neamului, ca un nestins rug de sacrificii. Aniversarea de azi, mai mult decât o aducere aminte, e o chemare, un îndemn către cei ce aşteaptă salvarea patriei.

In ciuda negărilor şi ostracizării oficiale, istoria românească a ultimilor 50 de ani stă prinsă trainic de firul nevăzut al existenţei legionare. Iar viitorul, consecinţă firească, se va împlini PRIN şi SUB INDRUMAREA acestei mişcări naţionaliste.

Fericiţi cei care-i vor înţelege menirea şi i se vor apropia cu înflăcărare şi încredere ACUM când, după o jumătate de veac de lupte şi jertfe, Mişcarea Legionară a rămas singura speranţă a neamului românesc. Alături de cei neclintiţi vor simţi retrăind în străfunduri toate virtuţile strămoşilor şi tot curajul marilor dăruiri.

Mişcarea Legionară, vie şi nestrămutată în gând şi faptă, stă straje neclintită în faţa puhoaielor comuniste, a inconştienţei demo-plutocratice şi a tuturor rămăşiţelor oligarhice care au trădat neamul românesc.

Gândirea politică şi socială a Căpitanului se confirmă astăzi ca singura viziune logică şi salvatoare pentru societate şi om: — revenirea la potenţele naţionale — trăirea în duhul preceptelor armoniei sociale — înălţarea în spirit. In această rânduială se ascunde o întreagă filozofie socială şi-un întreg program de justiţie şi progres. După cinci decade de ostracism, această gândire se dovedeşte singura valabilă. Prin ea CORNELIU ZELEA CODREANU ne-a dăruit un viitor înscris în veşnicie!

Cu ocazia acestui semi-centenar:

- *ne plecăm respectuoşi frunţile în faţa marilor noştri înaintaşi şi întemeietori, martiri şi eroi, care-au cimentat prin sângele lor doctrina «omului nou»;*
- *privim cu mândrie pe cei ce-au rămas neclintiţi în rândurile legionare, în pofida tuturor ameninţărilor, linguşirilor şi desperărilor ce ne-a fost dat să îndurăm;*
- *salutăm cu bucurie pe toţi cei noi veniţi în rândurile noastre şi'n sarcina cărora va cădea într'o zi răspunderea viitorului şi-a onoarei legionare.*

FAUST BRADESCU

LA REFONTE INTIME DE l'HOMME

sión progressive, présageant l'éclatement de l'équilibre précaire qui tient encore l'individu à fleur d'eau.

L'evolution spirituelle au sein de l'Eglise, l' envahissement de la mentalité libertaire et libertine dans toutes les couches de la société, et le rejet de tout idéal supérieur de la pensée des jeunes, ne peuvent en aucun cas militer en faveur d'une refonte de l'âme humaine, d'une reprise de cette marche ascendante qui constitue le propre d'une société harmonieuse. Notre époque se trouve aux prises avec ces manifestations de la décadence. Notre époque se trouve au fond d'un des trous noirs de l'histoire. Cela se voit surtout dans la mentalité qui domine l'individu par rapport à ses semblades, à son attitude envers ce qui l'entoure et ce qui le dépasse.

Il s'est développé dans l'homme la tendance de tout rapporter à une cause extérieure, chaque fois qu'un événement perturbe ses désirs, ses convictions ou ses espoirs. C'est comme un reflexe conditionné qui lui provoque une réaction, apparemment logique, dans laquelle il croit dur comme fer. Il lui est impossible, car pénible et désagréable, de faire un rapprochement entre le résultat fâcheux et son état intime, sortout son penchant pour une attitude complaisante envers lui-même.

Mettre la culpabilité sur le compte de l'ambiance, de l'égoïsme des autres, du gouvernement ou du hasard qui s'acharnent toujours contre lui, lui semble tout naturel et indiscutable. Le mal qu'il imagine ne peut venir que du dehors, CAR égoïstes, méchants, vulgaires, voleurs, trompeurs, menteurs, et tout ce qu'on peut imaginer de plus laid, ne sont que **LES AUTRES**. On arrive même au point de considérer que nos attitudes les plus blâmables sont d'une justesse infaillible, parce que les causes étant automatiquement extérieures, nos réactions (si viles soient-elles) s' auréolent du nymbe de l'équitable et des lauriers du juste.

Cette tendance absurde dans son iniquité et dangereuse dans ses conséquences, est une des propensions les plus enracinées du genre humain. A tel point que, l'individu isolé qui voudrait s'affranchir —ou du moins se manifester de temps en temps dans le sens contraire— deviendrait une victime du milieu dans lequel il vit et qui le considèrerait comme une oie stupide.

Selon les critères admis, l'homme doit chercher les causes de ses défaillances, de ses amertumees, de ses insuccès, de ses misères, **UNIQUEMENT EN DEHORS** de sa propre personnalité, de sa propre constitution intime. C'est là l'origine et la cause de toutes les méprises et toutes les inimitiés qui ravagent le monde. Le pire est que cette opinion est valable non seulement pour des questions personnelles, intimes, mais aussi pour tout ce qui touche à la politique, à la vie sociale, à l'action économique... Tous les maux ont une source étrangère à nos convictions et à notre conduite, comme si nous, pris à part, étions des anges!...

C'est une conception absurde, mais tellement ancrée que personne ne se rend plus compte de cette anomalie. Tout le monde rêve cependant à des changements radicaux qui puissent modifier structurellement une réalité pour laquelle personne ne se sent coupable. Le monde est mauvais et invivable parce qu'il n'est pas comme on veut qu'il soit. Et cela, bien entendu, à cause des mauvaises intentions des voisins. Le changement doit donc avoir lieu par une violente entorse à une réalité qui nous est contraire; et cette réalité est toujours la pensée, l'action et les aspirations des... autres.

VOILA LE HIC DU PROBLEME.

Tout le monde cherche à trouver des défauts et des vices, de mauvaises intentions et des culpabilités dans la conduite des semblables, évitant soigneusement toute analyse de ses dispositions propres. Faire retomber le poids des motifs et des conséquences sur le dos d'un autre est devenu un réflexe de la conduite humaine. On ne tient jamais compte des contradictions qui peuvent surgir, du mal qu'on peut provoquer, de la fausse position dans laquelle on se place assez souvent... *L'homme veut toujours avoir raison et gain de cause.* Ce qui est un tort, car l'éducation qu'il s'inculque devient négative. Et tout le mal qu'on constate dans la société provient justement de cette déviation profonde de la ligne de ce qui devrait être considéré comme le vrai comportement humain.

Chercher en dehors de soi-même les racines du mal qui ravage les sociétés humaines, c'est vraiment faire preuve d'une volonté absurde de ne jamais les trouver. Cette affirmation ne veut pas dire qu'il n'y ait pas de causes extérieures qui bouleversent continuellement et profondément la vie et les relations des individus. Ces causes existent,

(*Suite pag.* 4.)

PATLAGELELE ROSII

Patria mamă a provinciilor Transilvania, Bucovina şi Basarabia, începuse să fie frământată de mişcări muncitoreşti. Grevele se înmulţeau, iar pichetele agitatorilor profesionali, majoritatea ovrei dintre "oaspeţii" pripăşiti în Ţara care îi acceptase din omenie, instigau la răsmeriţă armată contra Statului, masa muncitoare dezorientată de demagogia marxisto-leninistă.

Curajul şi hotărîrea cu care tinerii naţionalişti români au înfruntat şi înlăturat, sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu, tăvălugul marxist la atelierele căilor ferate dela Nicolina-Iaşi, au spart greva, cea mai importantă în acea epocă, şi miile de muncitori terorizaţi de ameninţările marxiste, au aclamat drapelul românesc care fâlfîia din nou fainic deasupra atelierelor, substituind pe cel cu secerea şi ciocanul, smuls deacolo de Corneliu Codreanu personal şi asvârlit la picioarele pichetelor de grevă, rămase încremenite de gestul plin de bărbăţie al tânărului şi de privirea care le sfredelea ce brumă de conştiinţă mai aveau.

In acel moment sudura sufletească între Codreanu şi muncitorime a fost definitivă. El descoperiseră omul care putea să le facă dreptate şi l-au urmat fără şovăire până dincolo de moartea lui.

Ajuns deputat în Parlamentul Ţării a pledat cu căldură cauza muncitorilor şi când la atelierele Griviţa din Bucureşti au căzut primele victime muncitoreşti, Codreanu a spus: "E rău că nenorociţii de muncitori au ieşit în stradă, dar, ar fi mai rău şi de ei şi de Neamul nostru, dacă în faţa nedreptăţii strigătoare la cer n'ar ieşi, ci şi-ar pleca resemnaţi capul, în jug; oamenii de la acele ateliere nu au ce mânca; le este foame şi au sete de dreptate". Iar când Mişcarea Legionară s'a înfiripat ca partid politic tot el le-a spus: "Mişcarea Legionară va da muncitorimii mai mult decât un program, mai mult decât o pâine mai albă, mai mult decât un pat mai bun. Ea va da muncitorimii dreptul de a se simţi stăpână peste Ţară, deopotrivă cu ceilalţi români".

Lamentărilor la Moscova ale conducătorilor comunişti români îngrijoraţi de lipsa de adeziune a maselor muncitoreşti din România, Stalin le-a răspuns insidios: "şi pătlăgelele sunt verzi la început, dar mai târziu se fac roşii".

Sângerosul tiran se înşela însă, căci cei la care se referea şi al căror simbol era cămaşa verde a speranţei, crescuseră în alt ogor, în ogorul credinţei în Dumnezeu şi primiseră seva din dragostea de Neam şi Patrie a străbunilor.

Au trecut ani mulţi de atunci şi nimic nu l-a determinat să-şi schimbe culoarea. Nici încercările de cumpărare, nici ademenirile staliniene prin Ana Pauker, nici lagărele de concentrare, nici exterminarea pusă la cale prin jidovime sub Carol al II-lea şi mareşalul Antonescu, cum mărturiseşte Matatias Carp, nici "invitaţia de onoare" a Führerului Adolf Hitler la Buchenwald, nici Canalul Dunărea-Marea Neagră, nici închisorile comuniste cu subdiviziunile de reeducare de la Piteşti şi Aiud, n'au zdruncinat credinţa în Căpitan, în Legiune şi în dreptatea care va veni pentru Neamul Românesc.

Râuri de lacrimi şi sânge au curs şi sute de mii de vieţi s'au stins anonim în stepele ruseşti, în gropile comune ale închisorilor marxiste din Ţară şi din afara Ţării, mărind numărul "strigoilor" ce turbură liniştea asasinilor ştiuţi şi neştiuţi.

Şi că aşa este, ne-o dovedeşte cu prisosinţă Comunicatul No. 7 al Miscării Legionare din Ţară, adresat muncitorimii şi difuzat la 24 Decembrie 1974 la Reşiţa, pe care-l reproducem integral:

COMUNICAT No. 7

N. B.—Citeşte, reciteşte, cugetă la cele scrise. Trece apoi textul mai departe dela mână la mână sau prin poştă. Dacă poţi, multiplică-l şi răspândeşte-l în mijlocul tineretului studenţesc şi muncitoresc. Nu te manifesta deschis. Nu lăsa urme. Misiunea ta e să arunci sămânţa cea bună, în tăcere, dar cu convingere. Va veni şi timpul culesului.

Muncitori români! Aţi fost minţiţi! Aţi fost înşelaţi! De când regimul comunist s'a cuibărit la cârma ţării, soarta voastră n'a cunoscut decât munca istovitoare, reaua voinţă a responsabililor sindicali, şedinţele de îndoctrinare forţată şi procesele de defăimare, întocmite dinainte de către politrucii regimului. Aţi suportat totul în nădejdea unei **DREPTĂŢI** ce va veni. Aţi tăcut în convingerea că **POZIŢIA** voastră **SOCIALĂ** se va schimba. Aţi dus greul producţiei în gândul unui **TRAI MAI BUN** şi mai omenos. Dar până acum, nici dreptatea n'a venit, nici poziţia socială nu s'a schimbat, nici traiul mai bun nu s'a împlinit! Dinpotrivă, totul s'a înrăutăţit! Mizeria se adevereşte în salariile ce primiţi (cele mai slabe din toată Europa), în cozile fără sfârşit pentru a căpăta câteva cepe, un kilogram de cartofi sau o bucată de carne... Iar cei ce huzuresc în bine pe spinarea voastră, sunt lingăii de partid, membrii Securităţii şi cozile de topor ce vă spionează.

De 30 de ani vi se cer sforţări din ce în ce mai mari pentru prosperitatea ţării şi-a clasei muncitoreşti. Dar nimic nu apare în văzul lumii, nici viaţă mai bună, nici prosperitate. Or, producţia industrială la care luaţi parte nu rămâne în stocuri. E vândută şi aduce devize. Oare unde se duc aceşti bani? Cui sau la ce folosesc? S'o ştiţi măcar de-acum încolo: în loc să fie întrebuinţaţi pentru îmbunătăţirea stării sociale şi economice a muncitorimei române, o bună parte din această avere ia drumul Indochinei, Africei sau Americii Latine, pentru a întreţine revoluţiile comuniste sau a înteţi propaganda marxistă.

Sistemul comunist e cea mai cruntă nenorocire ce se poate abate peste sufletul unui popor. Pentru el nu există drepturi omeneşti şi respect faţă de muncitor, decât atunci când e vorba să acuze regimurile necomuniste. De îndată însă ce s'a înscăunat undeva, sunt svârlite la gunoi şi drepturi, şi respect, şi demnitate omenească. Tirania cea mai crudă domneşte, iar muncitorimea e transformată în puhoi de robi. Voi o ştiţi mai bine ca oricine!

Această stare de lucruri trebue să înceteze. Muncitorii români au drept la un trai omenesc, la respectul muncii şi demnităţii lor. Dar aceste principii nu pot fi găsite în doctrina comunismului materialist şi ateu. Ele fac parte din tezaurul social şi economic al organizaţiei legionare, care vede în muncitor un frate, iar nu un robot la cheremul guvernului. Numai în doctrina legionară veţi găsi adevărata valoare dată muncitorului, respectul faţă de om şi de munca lui, ridicarea nivelului de viaţă, îndemnul la cultură, înfrăţirea claselor sociale întru prosperitatea şi belşugul comun.

Numai sub steagurile legionare vă veţi simţi *"zidari de veacuri viitoare"*, iar inimile voastre se vor desfăta în cadenţa marilor reînoiri. Muncitori români, Mişcarea Legionară de Rezistenţă vă aşteaptă, ca să clădim împreună o Românie a cinstei, a respectului omenesc şi-a libertăţii.

Mişcarea Legionară de Rezistenţă.

Reşiţa, 24 Decembrie 1974.

Nu sunt comentarii de făcut.

"Muncitorii Români au drept la un trai omenesc, la respectul muncii şi demnităţii lor".

Revolta minierilor din Valea Jiului, din vara anului 1977, confirmă comunicatul reprodus.

La refonte de l'homme

elles sont nombreuses, permanentes et inévitables. Mais elles se manifestent justement parce que les hommes n'ont pas encore saisi que la *véritable insuffisance est intime*, personnelle. Le jour où l'homme aura le courage de s'auto-analyser, de prendre au sérieux les déficiences qui le dominent, de les considérer comme les véritables ennemis à combattre, lorsqu'il verra que sa propre perfection est beaucoup plus importante que le combat mené pour soutenir une position branlante et illicite, CE JOUR-LA l'individu aura accompli le pas le plus important sur l'échelle de sa modification structurelle.

De même, on a tendance à considérer que les incitations et les défis extérieurs sont seuls responsables de nos réactions ou de nos décisions. L'homme tombe facilement dans cette erreur car il lui est beaucoup plus facile d'accepter cette ligne de conduite que de faire un retour sur lui-même et de se poser la question angoissante *"Mon égoïsme et mes désirs de grandeur ou de puissance ne jouent-ils pas le rôle principal dans la décision que je vais prendre?!"*

Parce que là réside la vraie image de notre statut dans la société actuelle: aux images-chocs venues du dehors, l'individu répond par le prisme de son égoïsme et de son égocentrisme coutumiers; modulé souvent par des ambitions folles ou soutenu par des mensonges et des violences incroyables.

L'homme est loin encore de comprendre que toute sa conduite se cristallise au fond de lui-même, dans le creuset de son âme. Il est persuadé que son attitude est la conséquence de l'événement externe qui frappe ses sens. De plus, ce qu'il prétend faire lui semble naturel et... excusable. C'est ainsi qu'il s'éloigne de la ligne de l'équité et de la justice.

Le vice, la ruse et la perversité surgissent spontanément chez l'individu dépourvu du sentiment de la justice, de l'équité et de la morale. Or, ces sentiments ne naissent pas soudainement dans l'esprit de l'homme. Ils ont besoin d'une préparation, d'une explication, d'une persévérance qui ne se développent pas du jour au lendemain. Il y a toute une éducation à faire; une éducation difficile, pénible, mortifiante. Peu d'individus sont doués pour suivre la voie de l'éducation en profondeur ou se montrer désireux de le faire, la seule cependant capable de réhabiliter la créature humaine et de lui assurer le bénéfice d'un nouveau pas vers la grandeur spirituelle.

C'est à ce carrefour de l'existence humaine que se placent les grands enseignements de Corneliu Codreanu. Il a saisi, avant tous les penseurs politiques de l'époque que le sort de l'homme —et donc de la société— se joue sur *les coordonnées intimes de l'être spirituel*. RIEN, ni geste, ni attitude, ni réforme, ni révolution, ne peuvent être considérés *"chose essentielle"* dans le monde extérieur avant qu'un *changement profond de mentalité* n'ait eu lieu dans les profondeurs de l'individu. L'homme n'est dans la société que le reflet de sa propre spiritualité, c'est-à-dire de son âme cachée. C'est dans ces profondeurs qu'il se forge une personnalité, une manière d'envisager les choses et de se comporter, une éthique politique ainsi qu'une morale personnelle. C'est dans cette âme cachée que l'individu livre le grand combat de sa vie, qui décidera de la structure de sa mentalité et de son comportement.

Cette âme, donc, est le point vulnérable de l'individu. C'est d'elle que tout réformateur politique conscient de sa responsabilité doit s'occuper avant tout s'il veut sauver l'homme et la société. Car l'expression socio-politique de l'individu ne sera que le résultat visible de ce qu'on a patiemment semé dans l'âme invisible de chaque créature.

Le propre de l'homme est sa spiritualité, c'est-à-dire l'élévation chaque fois plus haute de son être, dans un élan de perfection intime. Ce perfectionnement, au fur et à mesure qu'il s'accomplit, projette dans sa conscience les bienfaits de sa progression. Les attitudes humaines, de n'importe quelle nature, sont les fruits de ces bienfaits de la modification spirituelle. Personne n'y peut échapper, soit en bien, soit en mal.

Corneliu Codreanu a saisi ce processus et l'a élevé au rang de norme fondamentale de la doctrine légionnaire. Si l'individu peut être bon ou mauvais, honnête ou escroc, cruel ou magnanime, orgueilleux ou modeste, haineux ou généreux, etc., c'est qu'il y a un POINT dans sa constitution intime où les influences extérieures —bonnes ou mauvaises— aident à sa modification et provoquent une structuration mentale nouvelle. Tirer l'individu de l'impasse où l'a poussé l'anarchie régnante et éviter à la société de s'enliser dans la promiscuité marxiste, ne dépendent que de cette remise en valeur du principe spiritualiste dans la vie socio-politique.

La refonte profonde de l'homme, envisagée par la doctrine légionnaire, devient la seule voie de salut, car elle seule va au fond des choses. L'être humain a plus que jamais besoin d'une éducation basée sur d'autres coordonnées que celles qui l'ont amené à la perversion, à l'égoïsme et à l'athéisme, qui le caractérisent actuellement. *Sa vie et son avenir en dépendent*.

Soyons donc reconnaissants à Corneliu CODREANU qui, il y a 50 ans, a ouvert le chemin de la véritable révolution, celle qui ne peut avoir lieu que dans l'âme de l'individu.

Refaire une mentalité nouvelle, plus morale et plus éthique par un effort sur soi-même et *rétablir la spiritualité* en tant que finalité ultime des aspirations humaines, voilà les deux essences qui ont guidé la trajectoire tumultueuse du Mouvement Légionnaire et qui l'ont gardé intact jusqu'aujourd'hui.

Quel meilleur exemple de vérité inattaquable que l'épopée du Mouvement Légionnaire dans son combat plein de sacrifices, dans son combat pour la réalisation d'un homme nouveau!...

POEME

de Ilarion Albu PETRICAN

DESPRINDERE

Am privit înapoi
spre văile ce mi-au fost împărăţie de vise...
Dormeau încă sub cetina nopţii găze şi flori.
Iar satul chircit, aştepta să cânte cocoşii,
străjuit de turla cea mare, prinsă'n iederă...

Am privit în jur
să simt duhul pământului în clipa plecării...
In lumina cernită a zorilor
tremurau sălciile în şoptiri ascunse,
pline de tainice gânduri şi temeri...

Am privit în mine
spre hăul atâtor dorinţi şi iluzii...
Se sbuciumau în fibrele cărnii o lume,
dar n'am zărit adâncul pierzării,
ascuns printre stihii şi negură...

Am privit înainte
spre zarea purpurie a unei noi dimineţi...
Suliţi de lumină deschideau căi ne'ncepute,
soarta mă'ndemna în necunoscut...
Tăcut, mi-am luat traista şi-am plecat la drum...

De-atunci,
nestingherit colind în lumea cu himere,
gustând bucurii, înfrângeri şi victorii...
Dar sufletu-mi de-apururi va plânge satul,
cu turla cea mare prinsă 'n iederă...

VIN LEGIONARII!

Senini, pe marea de vise a neamului,
în ochi cu sclipiri de speranţă nouă,
din fabrici şi mine, dela carte şi plug,
ca un val ce-şi cunoaşte menirea,
vin legionarii!...

Frângând în ei oboseala şi greul,
prin arşiţă, vânturi şi ploaie,
peste dealuri şi stânci prăvălite,
oaste tânără de vestitori falnici,
vin legionarii!...

Vuesc văile de cânt şi voie bună...
Omu-şi ridică fruntea spre cer.
Surâsul renaşte în oraşe şi sate,
când svonul se 'ntinde tainic în lume,
vin legionarii!...

Zid ne'nfricat de piepturi călite,
frunţi luminate, pe căi de destin...
Din Bug pân' la Tisa, din Ceahlău în Pind,
senini, pe marea de vise a neamului,
vin legionarii!...

COSMOGONICA

Când nevăzut, pe nevăzute coarde
Arcuşu 'ndoaie spaţiul şi tăcerea,
Neantu-şi rumegă 'n surdină vrerea,
Stelele fug în tropăit de hoarde...

Din infinit, grăunte de lumină,
Prin văi de haos cale îşi deschide,
Purtând pe umeri flamuri şi hlamide,
Glob olărit de mâna cea divină...

Destinul lui, din veşnica gândire,
Il poartă prin coclauri siderale...
Cânt nestrunit, pe nesfârşita cale
Ce-l duce spre măiastra lui menire...

Arcuşul i-a ursit timpul şi firea,
Peste neant şi spaţiu şi tăcere,
Căldura lui să fie-o mângâiere,
Sub raza lui să nască, omenirea!

de Ion I. MIREA

JUDECATA DIN URMA

Şi dacă a fost să-i înece pământul căscat
de dedesupt s'a auzit cum în clipa din urmă
vinovaţii fără scăpare
cereau umilita iertare...

S'au răsturnat oraşe
s'au prăbuşit fabrici şi uzine
apele n'au mai curs
— fuseseră înghiţite de cei înecaţi;
arborii şi-au plecat crengile
şi stelele de sus smulgeau
stelele de pe frunţile murdare
— "iertare, strigau, iertare!
şi-atunci peste ţipătul lor s'a făcut
întuneric şi mai adânc şi mai mare;
grădinile uitate s'au uimit
— cei ucişi noaptea şi îngropaţi
în grădinile din închisori
nu l-au primit...

Apoi au venit tancurile, buldozările
şi-au netezit
noaptea de vineri 4 martie 1977
n'a mai văzut zorile...

CANTEC

VARIANTA I

Românie —
ştiu eu ce-ţi trebue ţie
un băiat cu praştia
să arunce cu aşchia
în frunte la Tania
venită cu sania
curvă din Siberia

robii buni
cât adorm la rugăciuni
strâng în pumni
muşuroaie de cărbuni
şi cu jar şi cu tăciuni
cu stele şi gărgăuni
până o da foc la nebuni...

VARIANTA II

Românie —
ştiu eu ce-ţi trebue ţie
paloşe şi-o herghelie
şi voinici în pâlc de-o mie
să scrie istorie.

Frunzele robesc pe ramuri
caii au căzut în hamuri
frunţile zac greu sub praguri
literele dorm pe steaguri
vulturii au zburat fără armuri.

Românie —
de-o mai fi să fie
cineva care să scrie
vechea năruita hartă
s'o adune ca pe spiţele de roată.

VARIANTA III

România —
ştiu eu ce-ţi trebue ţie
ce-a mai fost să reînvie.

Cei ucişi
să fie duşi
să deschidă lacătele dela uşi.

România liberă,
Românie tânără
potrivindu-ţi aură.

Va veni binecuvântata zi
pe netrebnici să nu-i prinzi
lasă-i — că de vii vor putrezi.

Ioan I. MIREA

Paris, 1977.

ROMANIA SI DREPTURILE EI ASUPRA BASARABIEI

ULTIMATUM-UL UNIUNII SOVIETICE ADRESAT ROMANIEI

de Alexandru SUGA

IN seara zilei de 26 Iunie 1940, la orele 10, Molotov, pe atunci ministru de externe al Uniunii Sovietice, înmânează ministrului plenipotenţiar român, N. Davidescu, o notă ultimativă, cu ameninţarea războiului, prin care Uniunea Sovietică cerea României predarea Basarabiei şi Bucovinei în termen de 24 de ore. După o ştire transmisă de agenţia de presă TASS la 29 Iunie 1940, Uniunea Sovietică motivează cererea predării Basarabiei şi a Bucovinei de către România în felul următor:

1. România a exploatat în 1918 forţa militară sovietică, răpind Uniunii Sovietice o provincie locuită în majoritate de o populaţie ucraineană, distrugând cu această ocazie unitatea seculară a Ucrainei.
2. Uniunea Sovietică n'a acceptat niciodată jaful României şi a protestat necontenit.
3. Deoarece slaba putere militară aparţine trecutului, Uniunea Sovietică crede că a sosit timpul să reglementeze această problemă, care a fost lăsată în suspensie.
4. Pentru pierderile suferite de Uniunea Sovietică timp de 22 de ani ea cere ca despăgubire cedarea Basarabiei, locuită în majoritatea sa de o populaţie ucraineană legată istoric şi prin limbă de Ucraina.
5. România trebuie să accepte argumentele sovietice şi să dea răspuns în timp de 24 de ore.

Nota ultimativă predată de V. M. Molotov conţinea şi o hartă pe care era trasată o linie groasă cu creion roşu reprezentând viitoarea graniţă dintre România şi Uniunea Sovietică.

Fostul ministru de externe al României şi reprezentantul României la Moscova, până la începerea războiului (Iunie 1941), Grigore Gafencu, ne relatează în monografia sa — de altfel una din cele mai răspândite lucrări privind istoria contemporană —, "Préliminaires de la Guerre à l'Est", Paris 1944, că ministrul Davidescu a căutat să explice lui Molotov că ultimatul nu este bazat pe date istorice şi că cele două provincii cerute de Uniunea Sovietică fac parte integrantă din regatul România, şi că ea însăşi a recunoscut acest fapt. Pe Molotov nu-l impresionează nici date istorice şi nici dreptul. Molotov răspunde simplu şi sarcastic: "cele două provincii, sau războiul".

In cursul nopţii se telegrafiază la Bucureşti conţinutul notei ultimative sovietice, iar harta anexă a fost trimisă guvernului prin curier diplomatic.

Primul Consiliu de coroană.

A doua zi, adică la 27 Iunie 1940, regele Carol al II-lea convoacă de urgenţă la palat un Consiliu de coroană, la care iau parte toţi miniştrii în funcţiune, toţi foştii prim miniştri şi şefii marilor unităţi militare, pentru a fixa termenul şi răspunsul ce trebuia dat guvernului sovietic. Cu această ocazie au avut discuţii aprinse, iar părerea participanţilor diferită. "Unii" pledau pentru "cedare", alţii pentru "respingere". La acea dată situaţia României era cât se poate de proastă. România se găsea singură, fără aliaţi în faţa unui duşman puternic. Din punct de vedere militar eram dezorganizaţi şi lipsiţi total de armament. Regele Carol al II-lea creiase o armată de operetă, căreia îi schimba uniforma în fiecare an, fiindcă el personal şi împreună cu amanta sa, Elena Lupescu-Wolf şi rudele ei, erau acţionari la fabrica de postav, care livra ştofă pentru uniformele militare. Aliaţi externi nu aveam. Mica Antantă, compusă din Cehoslovacia, Jugoslavia şi România nu mai exista din 1938. Nici alianţa cu Polonia nu mai exista din anul 1939, deoarece la acea dată Polonia nu mai exista ca stat, fusese atacată împreună de Germania şi Uniunea Sovietică în anul 1939, învinsă şi împărţită frăţeşte între puterile agresoare. La acea dată un fapt era cert. Frontierele României erau garantate de Anglia, printr'o garanţie dată de Anglia şi Franţa la 13 Aprilie 1939. Şi această garanţie avea însă o slăbiciune: Anglia şi-ar fi onorat garanţia numai dacă România ar fi voit "să reziste". In situaţia de atunci Anglia ar fi fost gată să ajute, dacă România s'ar fi opus pretenţiilor ruseşti şi ar fi fost gata să-şi apere frontierele cu arma.

La 27 Iunie 1940 garanţia puterilor vestice erau numai vorbe goale. Franţa era ocupată de trupele germane, iar Anglia la acea dată făcea curte Uniunii Sovietice, şi chiar aţâţa Uniunea Sovietică să intervină în Balcani, socotind această zonă, ca o zonă de influenţă sovietică. Mai mult chiar, la sfârşitul anului 1939 Anglia căuta să se exchiveze dela garanţia dată în Aprilie 1939, condiţionând un eventual ajutor numai dacă Turcia va acorda asistenţă României. Grigore Gafencu era de părere că o astfel de garanţie suplimentară pe care o cerea Anglia era greu de îndeplinit.

Deci, din partea aliaţilor — unii îi numesc chiar în zilele noastre aliaţii noştri fireşti —, nu se putea spera nimic.

Situaţia României în acele momente era foarte grea. Ce era de făcut? Nu existau decât două posibilităţi: respingerea ultimatului însemna războiu, acceptarea lui însemna, capitulare. După discuţii aprinse se ajunge în consiliul de coroană la o înţelegere, şi anume guvernul român să apeleze la bunele servicii ale Germaniei şi Italiei. In acest scop ambasadorul german este invitat de urgenţă la palat. Acolo se găseau în afară de Carol al II-lea, primul ministru Tătărăscu, ministru de externe I. Gigurtu şi ministrul palatului E. Urdăreanu. Tătărăscu expune situţia creiată prin înaintarea ultimatului sovietic. Regele Carol se adresează guvernului german ca el să găsească posibilitatea de a ajuta România în împrejurarea atât de critică în care se găseşte, să livreze armament şi muniţie şi să influenţeze guvernele Bulgariei şi Ungariei să nu intervină. In timpul convorbirii, ambasadorul german este căutat urgent de un curier diplomatic care îi înmânează un plic confidenţial cu menţiunea "foarte urgent". Il deschide şi acolo stătea scris: "Prezentaţi-vă imediat la ministerul de externe din Bucureşti şi comunicaţi că guvernul sovietic ne-a informat în cursul nopţii că a cerut cedarea Basarabiei şi a Bucovinei de nord de la guvernul român. Pentru evitarea unui războiu între România şi Uniunea Sovietică, noi sfătuim guvernul român să admită cererea guvernului sovietic. "Rugăm comunicaţi telefonic executarea însărcinării".

Se zice — după relatările lui Grigore Gafencu —, că regele Carol s'ar fi înfuriat şi că ar fi insultat chiar pe ambasadorul german. Terminându-şi misiunea, ambasadorul german părăseşte palatul. Imediat apare şi ambasadorul italian Pellegrino Ghighi, care şi el aduce din partea guvernului italian un răspuns care nu diferea cu nimic de cel al guvernului german. Şi Italia sfătuia cedarea.

In situaţia dată se hotărăşte o tactică de tergiversare. In acest scop, ministrul plenipotenţiar din Moscova este împuternicit ca să predea în cursul zilei de 27 Iunie 1940, înainte de expirarea ultimatului, guvernului sovietic, din partea României, următorul răspuns: "Dorind ca şi guvernul sovietic rezolvarea paşnică a conflictului dintre cele două guverne, guvernul român este gata să cerceteze propunerile sovietice. De aceia, guvernul român roagă guvernul sovietic să aibă bunăvoinţa de a fixa timpul şi locul pentru tratarea litigiului. Guvernul român va numi delegaţi, imediat ce va primi răspunsul guvernului sovietic şi speră că tratativele cu reprezentanţii sovietici vor duce la legături de bună prietenie între România şi Uniunea Sovietică".

Al doilea ultimatum sovietic.

Nota răspuns a guvernului român nu mulţumeşte guvernul sovietic. Acesta nu dorea tratative, căci avea frică ca nu cumva trupele germane, care erau la acea dată libere pe frontul din apus să nu fie dislocate şi apoi deplasate ca să apere frontiera României. Pe de altă parte, Uniunea Sovietică voia să ocupe cât mai repede ultimele teritorii ce îi erau repartizate prin acordul secret Molotov Ribbentrop din 23 August 1939. Uniunea Sovietică era de părere că orice întârziere ar putea să modifice situaţia în defavoarea ei.

De aceia, chiar în cursul aceleaşi nopţi, adică în noaptea de 27 spre 28 Iunie, ministrul român din Moscova este chemat de urgenţă la ministerul de externe sovietic, unde i se înmânează o a doua notă ultimativă, cu următorul conţinut:

1. Teritoriile Basarabiei şi Bucovinei vor fi evacuate de trupele române în timp de patru zile, începând din ziua de 28 Iunie orele 14, ora Moscovei.
2. Trupele sovietice vor ocupa teritoriile Basarabiei şi Bucovinei în acelaşi periodă.
3. Oraşele Chişinău, Cernăuţi şi Cetatea Albă vor fi ocupate în ziua de 28 Iunie.
4. Guvernul român este responsabil pentru predarea în bună stare a materialului feroviar, a instalaţiilor din fabrici, podurilor, depozitelor, aeroporturilor, instalaţiilor electrice şi telefonice.
5. O comisie compusă din doi reprezentanţi, numiţi de fiecare guvern, va reglementa eventualele litigii ce se vor ivi cu ocazia retragerii trupelor române din susnumitele teritorii.
6. Guvernul sovietic aşteaptă răspuns până în ziua de 28 Iunie 1940, orele 12, ora Moscovei.

A doua notă sovietică creiază o situaţie nouă, şi nu mai exista decât o singură soluţie, şi aceasta era cedarea Basarabiei şi a Bucovinei. Consiliul de miniştri convocat de urgenţă hotărăşte cedarea şi cu puţine minute înainte de exprirarea termenului fixat de Rusia sovietică, ministrul N. Davidescu predă guvernului sovietic nota guvernului român, care avea următorul conţinut:

"Pentru evitarea complicaţiilor serioase în urma uzării forţei şi la deschiderea ostilităţilor în această parte a Europei, guvernul român se vede obligat a accepta evacuarea trupelor cerute de guvernul sovietic".

Guvernul român roagă să fie prelungite termenele prevăzute în punctele 1 şi 2, deoarece îi va fi greu să-şi evacueze trupele în patru zile din cauza ploilor şi inundaţiilor.

Ocuparea Basarabiei a Bucovinei şi a regiunei Herţa.

Doleanţele guvernului român nu sunt luate în consideraţie, şi, după cum anunţă laconic agenţia de ştiri sovietică TASS, trupele sovietice au pătruns în ziua de 28 Iunie 1940 "graniţa românească" şi au început să ocupe oraşele Cernăuţi., Chişinău şi Cetatea Albă. Comandamentul militar sovietic n'a mai ţinut seama de data contractată, şi a doua zi trupele sovietice au ajuns la Prut, dezarmând multe unităţi şi împiedicându-le să se retragă paşnic, aşa cum se stabilise.

La data de 28 Iunie, adică în momentul când guvernul român şi-a dat asemtimentul ca să-şi retragă trupele din teritoriile cerute de Rusia bolşevică, nu se cunoştea viitoarea frontieră dintre cele două ţări, deoarece harta sovietică nu sosise înca la Bucureşti. Abia la sosirea ei s'a putut observa că Uniunea Sovietică ceruse şi regiunea Herţa, un judeţ din Moldova care nu fusese niciodată parte nici din Basarabia şi nici din Bucovina. Comisia care a fost împuternicită să traseze frontierele pe teren, a lucrat continu până la 21 Iunie, adică până la începerea războiului contra Uniunii Sovietice, fără a ajunge la un rezultat concret, adică de a fixa frontiere pe teren. In plus, la 26.10.1940 Rusia bolşevică ocupă într'o noapte braţul Chilia şi câteva insule situate pe partea română a acestui braţ.

Provocări sovietice.

Uniunea Sovietică nu se mulţumeşte numai cu ocuparea Basarabiei, Bucovinei şi regiunei Herţa. La Prut începe un adevărat războiu al nervilor. Au loc repetate trageri de artilerie, rafale de mitraliere şi chiar incursiuni militare. In Basarabia se făceau manevre militare şi concentrări de trupe. Unităţile româneşti din Moldova erau martore oculare la jocurile de reflectoare sovietice şi auzeau zgomotul greu al motoarelor unităţilor motorizate, şi în special al tancurilor. Se pregătea invazia României, dar deocamdată ea nu are loc.

Orice om cu cele mai elementare cunoştinţe de istorie îşi poate da seama că argumentele ministrului de externe sovietic pe care le-a invocat cu ocazia ultimatului, nu se bazează nici pe drepturi istorice, nici naţionale şi nici pe titluri de drept internaţional. In spatele argumentelor, sau a născocirilor lui Molotov, se oglindea înţelegerea secretă semnată la Moscova în anul 1939, înţelegere făcută între Uniunea Sovietică şi Germania, şi conform căreia, ele urmau să se ajute reciproc la împărţirea Europei. Mai mult, chiar înainte de înmânarea notelor ultimative ministrului român N. Davidescu, în noaptea de 26/27 Iunie, Uniunea Sovietică se asigurase de ajutorul german.

Spre o înţelegere germano-sovietică.

Din documentele publicate după cel de-al doilea războiu mondial reiese că în prima perioadă de pregătire politică a războiului, Hitler era dispus să ajungă la o înţelegere cu Polonia, şi anume pe chestiunea oraşului Danzig. In acest sens s'au făcut propuneri secrete, în Octombrie 1938, Ianuarie şi Martie 1939, şi anume, pe lângă rezolvarea problemelor de frontieră, şi o invitaţie Poloniei la împărţirea Rusiei. Se zice că Polonia ar fi rămas datoare cu răspunsul. Atunci Hitler s'a gândit la o altă ipoteză: "Dacă Polonia nu este dispusă să jertfească oraşul Danzig şi să împartă Ucraina pe seama Rusiei, atunci ar putea împărţi Polonia cu ajutorul Rusiei", ne relatează diplomatul italian A. Rossi. La începutul anului 1939 internaţionala comunistă atacă vehement pe Hitler, acuzându-l că făureşte planuri pentru anexarea Ucrainei. In primăvara aceluiaş an, Stalin personal apără pe Hitler şi declară în faţa celui de-al 18-les congres comunist, la 10 Martie 1939, că: "aţâţătorii la războiu vor să scoată castanele din foc cu mâna altora". Se zice că această declaraţie a fost făcută cu intenţia să fie auzită la Berlin, iar Molotov declară la 31 August în faţa Sovietului Suprem că la Berlin s'a înţeles oferta lui Stalin făcută Germaniei în primăvara aceluiaş an. După discursul lui Stalin urmează o serie de tratative secrete între Germania şi Rusia. In acest timp se fac schimbări de posturi în Rusia. La 3 Mai 1939 este schimbat ministrul de externe Litvinov, evreu, şi înlocuit cu Molotov. Concomitent cu tratativele secrete dintre Germania şi Rusia, pe de altă parte se duc tratative în Franţa şi Anglia pe deoparte, cu Uniunea Sovietică pentru încheierea unui pact de asistenţă militară. Tratativele se tergiversează până către sfârşitul lunei August, deoarece Rusia bolşevică cerea modificarea tratatelor de pace, ocupare de teritorii, şi liberă trecere peste Polonia şi România. Cu toate presiunele ce se fac asupra acestor două ţări, de către Paris şi Londra, niciuna dintre aceste ţări nu sunt dispuse să permită trecerea trupelor ruseşti. Pe bună dreptate, se susţinea, de ambele părţi, că odată intrate trupele ruseşti pe teritoriul ţării, nu se mai retrag. Probail că la Berlin se află despre pretenţiile ruseşti şi iată că se produce o senzaţie. In noaptea de 21 spre 22 August 1939 se face cunoscut printr'un comunicat oficial, publicat în acelaş timp la Moscova şi la Berlin, că ministrul de externe al reichu-lui, Ribbentrop, va face o vizită oficială la Moscova, pentru a încheia la Moscova un tratat de neagresiune, cu Uniunea Sovietică. Ribbentrop ajunge la Moscova în ziua de 23 August şi chiar în cursul acleiaşi nopţi se semnează şi se dă publicităţii un pact de neagresiune, care bineînţeles, nu conţinea nimic extraordinar. Exista însă bănuiala că între cele două ţări semnatare, ar fi fost semnată şi o înţelegere secretă.

Ce se stabilise?

Puterile vestice cunoşteau pretenţiile ruseşti, aşa că uşor îşi puteau închipui, că Rusia nu încheia pactul dacă nu i s-ar fi făcut propuneri precise. Diplomaţii francezi, care se aflau la Moscova se întorc acasă fără rezultate. Germania plătise mai mult! Amiralul francez Drax se consolează însă cu constatarea: "sunt bucuros că aceşti oameni incorecţi şi vicleni au încheiat un pact cu germanii, şi nu cu puterile vestice".

Ce s'a stabilit într' adevăr în noaptea de 23/24 August 1939 a aflat omenirea abia la terminarea războiului. Printre documentele căzute în mâinile aliaţilor s'a găsit şi un tratat, între Uniunea Sovietică şi Germania, semnat în aceiaşi noapte care conţinea numai patru puncte, se împărţea Europa de răsărit, frăţeşte între cele două puteri semnatare. In punctul trei se stipula următoarele: "Cu privire la sud-estul Europei atenţia Uniunii Sovietice se îndreaptă spre Basarabia. Partea germană declară desinteres total pentru acest spaţiu". Cu alte cuvinte Uniunea Sovietică căpăta un drept asupra Basarabiei.

Puţin timp după înţelegerea Molotov-Ribbentrop, începe cel de-al doilea războiu mondial. Mai întâi atacă Germania Polonia, la 1 Septiembrie, iar la 17 Septembrie declansează şi Rusia războiul contra Poloniei. Anglia şi Franţa declară războiu Germaniei, dar nu şi Rusiei. Rusia începe campania militară contra Finlandei. In cursul aceluiaş an Rusia Sovietică este declarată agresoare şi eliminată din Liga Naţiunilor dela Geneva. In toamna aceluiaş an Rusia bolşevică cere ultimativ, şi primeşte dreptul de staţionare de trupe sovietice în Tările Baltice, în Letonia şi Estonia. In primăvara anului 1940, în timp ce trupele germane erau ocupate în vest, Uniunea Sovietică anexează Tările Baltice, adică şi Lituania, care conform înţelegerii secrete din August 1939 trebuia să cadă Germaniei. Ingrozită de victoriile germane pe frontul de vest, se hotărăşte să ocupe şi Basarabia, mai înainte ca trupele germane să devină libere.

Atitudinea României după 23 August 1939.

O întrebare pe care şi-a pus-o şi şi-o pune fiecare român: ce-a întreprins guvernul român după semnarea tratatului de neagresiune dintre Germania şi Uniunea Sovietica?

Până în prezent avem două surse de informare. Mai întâi lucrarea citată mai sus a lui Grigore Gafencu şi

lucrarea fostului ministru de externe din guvernul legionar, Mihail Sturza, intitulată "Sinuciderea Europei", lucrare apărută și în limba engleza în Statele Unite ale Americii.

Grigore Gafencu se străduiește a demonstra, că guvernul român din acea dată, cât și regele Carol al II-lea ar fi fost pătrunși de spirit național, că ar fi luat măsuri preventive de apărare în cazul unui atac sovietic, și că România, chiar s'ar fi bătut pentru apărarea teritorului național. Deocamdată nu ne stau la dispoziție documentele statului român, așa că cele declarate de Grigore Gafencu rămân simple supoziții. Cert este, că la acea dată armata română nu era pregătită pentru apărarea integrității naționale. Armata română nu era înzestrată nici măcar cu echipamentul militar necesar, iar în ceiace privește armamentul, lipseau unitățile de tancuri, iar de motorizate nici nu putea fi vorba. De la Ion Emilian, aflăm că în timp ce era concentrat cu unitatea sa în Cetatea Albă, a trecut pe acolo primul ministru Gheorghe Tătărăscu, care în fața ruinei cetății le-a făcut, celor concentrați următoarea declarație: "Ofițeri, subofițeri și soldați, vă jur aici pe ruinele mărețel cetăți, că noi nu vom ceda niciun petec de pământ românesc". Și două luni de zile mai târziu, aflăm tot dela Ion Emilian, că unitățile române din Basarabia au trebuit să se retragă "fără a trage un singur foc de armă, nici măcar să se apere de atacurile mișelești și insultele efectuate de evreii din Basarabia".

Din relatările, mai bine zis din rapoartele transmise de membrii ambasadei germane din București către Berlin, aflăm că ministrul de externe din acea vreme, Grigore Gafencu, s'ar fi exprimat intr'o convorbire cu reprezentantul german, că România se gândește să ajungă cu Rusia la un compromis, și anume să ofere Rusiei partea de sud a Basarabiei. Această declarație este contrară celor scrise de Gafencu, sau declarate de Gheorghe Tărărăscu.

Pe de altă parte, Mihai Sturza, care pe acea vreme era ministrul plenipotențiar al României în Danemarca, relatează în lucrarea sa că deși se cunoșteau concentrările de trupe sovietice la Nistru—, prima dată la începutul lunei Noiembrie 1939—, iar după aceia la începutul anului 1940—, și anume concentrări masive de trupe sovietice, la București nu se întreprinde absolut nimic. Dela Mihail Sturza aflăm că marele stat major german a informat pe atașatul militar român din Germania, colonelul Vorobchievici, la mijlocul lunei Mai 1940, despre importante concentrări de trupe sovietice la frontiera cu România. Ofițerii germani erau surprinși de faptul că guvernul român nu ia nici o măsură specială de apărare. Colonelul Vorobchievici transmite la București informațiile și sugestiile primite, dar văzând că la București nu se întreprinde nimic, atașatul militar pleacă personal la București și cere audiență la Grigore Gafencu. Acesta îl ascultă și-i răspunde zâmbind: "Domnule colonel, sunteți un alarmist" — Se pare că Grigore Gafencu nu era așa de neinformat. Acesta își dă demisia la 1 Iunie 1940, și-l vom întâlni după 27 Iulie ca ambasador al României la Moscova. Si fiindcă reprezentantul și ministrul de externe român Grigore Gafencu, scrie în cartea sa că guvernul va apăra integritatea teritorială, acesta împreună cu alți politicieni români, au înaintat conferinței de pace dela Paris un memoriu în care nu se menționează nimic despre pierderea Basarabiei și a Bucovinei.

Politica României față de Germania.

Ce-a determinat guvernul german să susțină în anul 1939 și 1940 interesele rusești? Vom enumăra câteva dintre cauze.

1. *Afacerea Tilea.*

In momentul încheierii acordului Molotov-Ribbentrop (23 August 1939), politica externă a României era dirijată de Londra. Nu se exagerează dacă se susține că România era guvernată dela Londra și dela Paris. Primăvara anului 1939 este o dată importantă pentru Germania. La 17 Martie 1939, ministrul plenipotențiar român la Londra, Viorel Tilea, prezintă la ministerul de externe britanic un raport despre un pretins "ultimat" din partea Germaniei, raport în care se spunea că guvernul român posedă informații din sursă sigură, că Germania va ocupa în lunile viitoare România așa cum s'a întâmplat cu Cehoslovacia.

Cu toate că guvernul român a dezmințit în următoarele 24 de ore "informațiile din sursă sigură" ale lui Viorel Tilea, totuși guvernul englez ordonă punerea trupelor engleze în alarmă, iar presa engleză, condusă în majoritatea ei de evrei, a exploatat în mod propagandistic, în defavoarea Germaniei, așa numitele informații ale lui Tilea, intrate în istorie ca "minciunile lui Tilea". Campania propagandistică începută de cercurile evreiești n'a încetat tot timpul războiului, iar trupele britanice, au fost numai la terminarea războiului desconcentrate. Pagubele aduse politicii germane au fost incomensurabile.

Pentru germani atitudinea lui Tilea a fost de neînțeles, mai ales faptul că fostul membru al "Frontului românesc" al lui Vaida Voevod între anii 1936/1937 a livrat, după cum ne informează un istoric german "de mai multe ori informații valoroase ambasadei germane din București". Istoricul german Andreas Hilgruber nu poate găsi o explicație, de ce Tilea, din filo-german, devine odată cu numirea lui la Londra filo-englez. Ambasadorul german de pe acea vreme la Londre era de părere că Tilea n'a acționat din interes pentru țara sa, ci a făcut parte dintr'o grupa de oameni de afaceri care voiau să torpileze tratativele economice care se duceau pe acea vreme între România și Germania.

Cu toate că ministrul plenipotențiar englez din capitala României Regionald Hoare, face un raport detailat guvernului englez, rugând în acelaș timp să se sisteze transmiterea știrii alarmiste prin posturile de radio engleze ca fiind oficială, cercurile guvernamentale engleze se cramponează de "ultimat" și îi dau și mai departe crezare.

Stirea se desminte de mai multe ori la București și chiar dela Paris, unde pe atunci era ministru plenipotențiar Gh. Tătărăscu. Viorel Tilea n'a fost schimbat din postul de ambasador, ci este chemat numai la raport, dar se reintoarce în curând la Londra. Acest fapt a întărit credința cercurilor germane că ministrul român dela Londra a acționat din inițiativa și cu aprobarea guvernului român.

2. *Anglia și Franța garantează frontierele României.*

In afară de afacerea Tilea, care a adus Germaniei prejudicii morale prin începerea unei propagande antigermane, pe scară mondială, raporturile germano-române aveau să mai fie împovărate și de alt fapt politic.

La 13 Aprilie, deci la aproape o lună de zile dela afacerea Tilea Franța și Anglia se obligă să garanteze frontierele României.

Asistența promisă de guvernele englez și francez nu era îndreptată asupra nici unui stat și se putea acorda numai la cererea expresă a României, și numai în cazul când aceasta voia "să reziste".

Propaganda germană acuză puterile vestice că, prin acordarea garanțiilor dela 13 Aprilie 1939, acestea au făcut un pas spre războiu.

3. *Asasinarea lui Corneliu Z. Codreanu.*

Asupra relațiilor germano-române mai plutea, începând din Noiembrie 1938 și o tensiune de ordin ideologic-politic. Se știe că asasinarea lui Corneliu Codreanu, la 30 Noiembrie a avut loc imediat după ce Carol al II-lea se înapoiase dintr'o vizită prin capitatlele europene, și avusese chiar o întrevedere cu cancelarul german Adolf Hitler și cu mareșalul Göring. La București se răspândise svonul că asasinarea lui Codreanu a fost făcută cu aprobarea lui Hitler. Răspândirea acestor svonuri a mâniat și mai mult pe conducătorii germani. Presa germană vorbea despre crima regelui Carol al II-lea. La sfârșitul anului 1938, au fost predate în semn de protest ministrului plenipotențiar român, toate decorațiile primite de personalități germane din partea guvernului român. O serie de personalități române, printre care și profesorul Gh. Brătianu, sunt trimise la Berlin pentru mediere. "Asasinarea lui Codreanu", declara șeful presei germane, "este atât de oribilă, încât atitudinea presei germane corespunde emoției cauzate de crimă".

Asasinarea lui Codreanu a fost folosită la încheierea tratativelor economice germano-române. Regele Carol al II-lea răscumpără bunăvoința germană cu concesii foarte mari.

Politica României față de Rusia.

A. *In timpurile mai vechi.*

In decursul istoriei, poporul român a stat în "calea tuturor răutăților", pământul și avutul lui fiind râvnit de invadatori. Din secolul al 14-lea Muntenia, și din secolul al 16-lea Moldova stăteau sub suzeranitatea turcească. Dacă ținem seamă de situația zilelor noastre, atunci putem trage concluzia că pe vremea turcilor, legile țării, obiceiurile pământului, credința n'au fost atacate. Turcii nu aveau dreptul să achiziționeze pământ în Principate și nici să clădească moschei, nici să facă prozeliți. Când veneau să ridice "tributul", trebuiau să se anunțe, și "însoțiți" de reprezentanții domnului, veneau la Iași sau la București. Și totuși, românii nu se simțeau liberi, ei voiau să fie liberi. Din această cauză au privit împrejur, și s'au aliat când cu polonejii, când cu nemții, dar n'au putut să se debaraseze de pacoste. La puțin timp după ce principatul Moscovei se "eliberează" de sub jugul tătărăsc, Moscova începe a stânge pământurile slave și devine o putere în ascensiune. Această putere este vizată și de domnitorii români. Intr'un tratat dintre țarul Alexei Mihailovici și Gheorghe Stefan la 7 Mai 1656 se stipula printre altele, că cetățile și teritoriile pe care le-au despărțit turcii de Moldova vor fi recucerite cu sabia și apoi predate domnitorului român. Tot în acelaș sens se încheie la 13 Aprilie 1711 între Petru cel Mare și Dimitrie Cantemir, tratatul dela Luțc. In acest tratat se preconiza "reîntregirea Moldovei".

Rușii intră ca aliați în Moldova. Sunt primiți împărătește, dar se comportă mai rău decât barbarii timpurilor trecute. Rușii sunt înfrânți la Stănilești și începe pentru Principatele române prima parte neagră a istoriei, epoca fanarioților. De atunci și până astăzi au invadat teritoriile române de 12 ori. Cea mai lungă perioadă de ocupație rusească, și cu mult mai gravă decât perioada fanariotă, a început la 23 August 1944, durează încă și nimeni nu știe când se va termina...

B. *Rusia anexează teritorii române.*

Dacă țarii din secolele trecute se obligau în scris să "cucerească și să ajute la reîntregirea Moldovei", țarul Alexandru adoptă o altă tactică. La 12 Mai 1812 anexează o parte din Moldova, și anume ținutul dintre Prut și Nistru, care era cunoscută în Rusia în istorie cu numele de Basarabia.

In urma păcii de la Paris din 1856 Marile Puteri obligă Rusia să retrocedeze partea de sud a Basarabiei, Moldovei.

La 4 Aprilie 1877 România încheie un tratat cu Rusia. In acest tratat se acorda dreptul de trecere al trupelor rusești peste teritoriul României. Rusia se obliga să "garanteze integritatea" frontierelor României. In timp ce trupele române scoteau armata rusă din încleștarea turcească la Plevna, autoritățile rusești ocupă sudul Basarabiei. In schimb ne dau un alt teritoriu românesc luat dela turci. La Berlin, rușii declară în fața întregei lumi că "Rusia garantase frontierele României numai față de turci".

C. *Lenin deschide porțile închisorii popoarelor din Rusia.*

Imediat după inscăunarea regimului comunist în Rusia, Lenin, în calitatea sa de șef al sfatului comisarilor sovietici și Stalin în acea de comisar al naționalităților semnează la 13 Noembrie 1917, un decret-lege, prin care se stabileau următoarele drepturi ale popoarelor imperiului țarist:

a) Egalitatea și suveranitatea tuturor popoarelor Rusiei;

b) Drepturile popoarelor de a decide singure, de a deveni autonome, de a forma state independente;

c) Inlăturarea oricărui privilegiu național;

d) Dezvoltarea minorităților naționale și a grupurilor etnice pe teritoriul Rusiei.

In temeiul acestui decret, Basarabia se declară independentă la 24 Ianuarie 1918, iar la 27 Martie 1918, Sfatul Țării organul reprezentativ local decide alipirea la România, adică revenirea în mijlocul poporului român de unde fusese rupt cu sila de ruși și închis în închisoarea popoarelor.

In declarația oficială de unire se putea citi: "Republica Democratică Moldovenească în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarte lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa România".

Din lucrarea lui dr. Mircea Mușat și Ion Ardeleanu aflăm că: "Presa timpului a publicat numeroase reportaje și știri de la manifestațiile ce au avut loc în tot cursul lunii Aprilie 1918 pe întinsul țării". Mai departe putem citi: "Proclamarea independenței Republicii Moldovenești a fost salutată cu entuziasm, așa cum se arată în presa vremii, de toată suflarea țării" Mihai Sadoveanu, Ion Pillat și alți scritorii români semnează chemări și articole în legătură cu Basarabia.

D. *Guvernul sovietic ostil reunificării Basarabiei.*

Comuniștii ruși au început revoluția lor cu lozinca "independență" și "deschiderea porților imperiului țarist al popoarelor", sperând însă că popoarele ne-ruse vor cădea în capcană și că vor rămâne și mai departe în închisoarea popoarelor, de data asta cu alt nume, în loc de "țarist", în "comunist". Conducerea comunistă n'a văzut cu ochi buni "independența românilor din Basarabia" și nici "alipirea Basarabiei la România" și s'a opus realității. Puterile vestice, care acționau în numele Rusiei, pe baza unui tratat din 1914, au recunoscut la 20.10.1920 suveranitatea României asupre Basarabiei.

E. *Guvernul sovietic recunoaște suveranitatea României asupra Basarabiei.*

Am văzut mai sus că la început Uniunea Sovietică nu vrea să țină seamă de voința populației române din Basarabia, dar cu timpul își schimbă părerea și prin semnarea următoarelor acte, recunoaște suveranitatea României asupra Basarabiei.

a) La 4 Iulie 1933 se semnează la Londra între Uniunea Sovietică, Jugoslavia, Cehoslovacia, România și Turcia "Convenția asupra definiției agresorului". In preambulul convenției, statele contractante se obligă să-și apere teritoriul și libera dezvoltare a instituțiilor lor", iar pentru asigurarea și menținerea păcii, se asigură "tuturor popoarelor inviolabilitatea teritoriilor țărilor lor".

Conform celor stipulate, la 4 Iulie 1933 România era putere suverană asupra Basarabiei, teritoriul României cuprindea și Basarabia, iar România se obliga să-l apere, iar Uniunea Sovietică garanta integritatea teritorială a României.

Dar nu numai tratatul era clar, chiar ministrul de externe sovietic de la acea vreme, Litvinov declară public la semnarea acordului: "Semnând această convenție, știu prea bine că vă fac cadou Basarabia".

In plus, înainte de semnarea convenției dela Londra, se precizează printr'un raport politic, pentru a se înlătura controversele în viitor că "prin teritoriu trebuie înțeles aici, teritoriul asupra căruia un stat exercită de fapt autoritatea sa".

b) In mod direct, Uniunea Sovietică, recunoaște suveranitatea României asupra Basarabiei, în notele dela 9 Iunie 1934, prin care se reia legăturile diplomatice între România și Uniunea Sovietică. In nota diplomatică transmisă României de către Uniunea Sovietică aceasta din urmă declară: "Guvernele țării noastre își garantează mutual plinul și întregul respect al suveranității fiecăreia din statele noastre și abținerea dela orice imixtiune, directă sau indirectă, în afacerile interne și în dezvoltarea fiecăreia dintre ele, și în special a oricărei agitațiuni, propagande și al oricărei fel de intervenție sau de sprijin al acestora".

Mai clar nu se putea spune.

După semnarea celor două acte, toată lumea era de părere că Uniunea Sovietică a recunoscut suveranitatea României asupra Basarabiei. Nu numai românii, ci și oamenii politici europeni, și oamenii de știință de drept internațional. Toate argumentele erau în favoarea României: populația Basarabiei era formată dintr'o majoritate covârșitoare de români, făcuse parte din Moldova, populația își exprimase dorința, pe baza unui decret sovietic să fie liber, să-și aleagă forma de guvernământ și chiar să se deslipească de Rusia. Toate acestea erau nesocotite de bolșevici, care susțineau până la 9 Iulie 1933 că România a ocupat un teritoriu sovietic, că România n'ar avea dreptul asupra Basarabiei, deoarece aceasta n'a existat ca stat în 1812, că România ar fi încercat cu toate forțele ce-i stă la dispoziție să "romanizeze" populația Basarabiei, și alte năzbâtii de felul acesta. Aberațiile sovietice nu erau luate în considerație de nimeni, nici de populație și nici de oameni de știință.

Singurii care trâmbițau "nerozile rusești" erau "membrii partidului comunist", și atunci, în anii 1924, ca și astăzi. Se știe că pentru subordonarea comuniștilor față de o putere străină, partidul comunist român a fost interzis în anul 1924. După aceia el a activat în stăinătate, și-a ținut congresele în stăinătate, iar conducerea lui era formată din străini. Unii dintre ei nu știau nici măcar limba română... unii dintre ei vor veni chiar în tancuri...

Rusia Sovietică nu-și respectă angajamentele.

Ne reintoarcem la mijlocul lui Iunie 1934. Rusia bolșevică recunoaște alipirea Basarabiei la România, cu alte cuvinte recunoștea suveranitatea României asupra Basa-

rabiei, dar putem constata că numai pentru puțin timp.
La data când a recunoscut suveranitatea României asu-
pra Basarabiei ducea politică de duplicitate, și anume "o
politică de pace" pentru a fi primită în Liga Națiunilor
dela Geneva, celace s'a și întâmplat în anul 1935, dar va
fi eliminată tot de acea Ligă pentru "agresiune" în anul
1940.

Din Iulie 1935 și până la sfârșitul anului 1939 Rusia
bolșevică nu amintește nimic despre Basarabia. După sem-
narea acordului Molotov-Ribbentrop, așa după cum s'a
spus începe al doilea războiu mondial. La Moscova, Molo-
tov își asigurase dela germani Basarabia. Această promi-
tov își asigurase dela germani Basarabia. Această promi-
siune trebuia pusă în fapt. La început în mod indirect.

La sfârșitul anului 1939, apare la Moscova într'o revistă lunară un articol scris de un lider comunist Boris Stefanof bulgar de origină, dar trăise în România (fusese chiar secretar general al partidului comunist român), pe acea vreme "refugiat" la Moscova. Boris Stefanov, acuză România de imperialism și dă sfat României să încheie cu Uniunea Sovietică, pentru a i se asigura pacea, "tratate de asistență, la fel ca cele încheiate de Rusia bolșevică cu Statele Baltice". Articolul "specialistului de politică externă" apare și în cotidianul partidului comunist din Moscova. Guvernul român se alarmează, cere lămuriri guvernului sovietic, dar purtătorul de cuvânt oficial declară că "ideile lui Boris Stefanov" sunt ideile unui cetățen liber, că sunt ale lui personale și nu coincid cu acelea ale politicii externe sovietice. In Uniunea Sovietică libertatea presei fiind garantată de constituție și de legile țării, fiecare cetățean este liber să-și exprime părerile, în scris ca și în grai.

Imediat după apariția articolului lui Boris Stefanov, ministrul de externe bolșevic are o convorbire cu ambasadorul bulgar dela Moscova. In convorbire Molotov comunică că Uniunea Sovietică este dispusă să susțină o eventuală pretenție bulgară asupra Dobrogei, inclusiv porturile Tulcea și Constanța.

Tot cam în acea vreme, Musolini avertizează Ungaria să nu ațâțe problema Transilvaniei, deoarece acolo minoritatea germană este dispusă să trăiască mai departe sub administarație română, decât sub o dominație maghiară. In acelaș timp asigură România că în cazul unui atac rusesc va sprijini România.

Pentru prima dată după 1933, Uniunea Sovietică pune în discuție problema Basarabiei, și anume la 29 Martie 1940 în fața Sovietului Suprem. Molotov susține că trebuiesc rezolvate probleme teritoriale cu România.

Problema Basarabiei subiect de tratative secrete germano-sovietice.

După discursul lui Molotov urmează iarăși tăcere. Către sfârșitul lunei Aprilie 1940 se vorbește de concentrări de trupe masive sovietice la frontierele României. La 26 Mai se transmite dela Budapesta că trupele sovietice au primit hărți militare ale Basarabiei. Ungaria concentrează două corpuri de armată pe care le masează la frontiera cu România. Urmează o serie de convorbiri româno-germane pe tema concentrărilor de trupe sovietice. La acea vreme serviciul de spionaj german era condus de amiralul Canaris — care mai târziu se dovedește că a lucrat în serviciul rușilor —, iar cel român era condus de Moruzov, până atunci un anti-german, și deodată devine un filo-german. Din relatările lui Mihai Sturza, filogermanismul lui Moruzov nu era decât un pretext ca să afle din sursă sigură cum vor reacționa germanii în cazul unui atac sovietic contra României. Legăturile lui Moruzov cu ale lui Canaris se eșalonau pe aceiași linie: ambii erau în serviciile sovietice.

In acest timp se comunică la Berlin pretențiile teritoriale ale Bulgariei și Ungariei față de România. La începutul lunei Iunie 1940 Uniunea Sovietică ocupă Țările Baltice, alungă guvernele legale, înscăunează guverne formate din comuniști sau filo-ruși — și ocupă chiar Lituania, care conform tratatului secret Molotov-Ribbentrop trebuia să rămână Germaniei.

In curând se va pune și problema Basarabiei. Mai întâi se va rezolva la Moscova, și iată cum:

La 23 Iunie, Molotov convoacă la ministerul de externe sovietic pe ambasadorul german Schulemburg, căruia îi comunică următoarele:

— Problema Basarabiei nu mai poate fi amânată;

— Rusia dorește s'o soluționeze prin mijloace pașnice, dar este dispusă să întrebuințeze și forța dacă guvernul român se opune;

— Uniunea Sovietică își extinde cererea și asupra Bucovinei, care ar fi populată de ucraineni;

Ambasadorul german declară că Germania este dispusă să ajute Rusia la anexarea Basarabiei, însă având interese economice în România, este interesată pentru pace. Molotov susține că problema este foarte acută și roagă guvernul german să nu îngreuieze soluționarea ei, și că așteaptă răspunsul guvernului german până la 25 Iunie.

După ajungerea mesajului la Berlin, Hitler cere lămuriri ministrului de externe, despre ce anume s'a stabilit la Moscova. Ribbentrop comunică lui Hitler, că la Moscova a fost vorba numai de Basarabia și nicidecum de Bucovina. Hitler se înfurie și se exprimă: "Nu mă voi lăsa dus de nas de ruși. Ieri Lituania, acum Bucovina".

Concomitent cu aceste pregătiri diplomatice, Rușia bolșevică, concentrează la frontierele cu Germania între 150 până la 200 de divizii. Concentrările masive de trupe sovietice nu scapă opiniei publice internaționale și sunt confirmate de știri publicate în ziarele americane, engleze, franceze, suedeze și japoneze.

De la Berlin se comunică pentru guvernul sovietic următoarele:

— Germania își menține angajamentele luate la 23.8.1939;

— Nu este interesată de problema Basarabiei;

— In Basarabia locuiesc 100.000 Volksdeutsche, de a căror soartă se interesează;

— Cererea asupra Bucovinei este un novum. Bucovina a făcut parte din imperiul Austro-Ungar și este dens populată de germani;

— In restul României, Germania are interese economice și de aceia este interesată ca acest teritoriu să nu devină teatru de războl.

După intrevederea dintre Molotov și Schulemburg, acesta din urmă transmite la Berlin:

— Rusia bolșevică renunță la partea de sud a Bucovinei, menținându-și pretențiile numai asupra părții de nord;

— In câteva zile Uniunea Sovietică va supune oficial României pretenția ei și speră că doleanțele Uniunii Sovietice vor fi susținute de Germania.

Uniunea Sovietică nu mai așteaptă să treacă zilele așa după cum spusese la 25 Iunie și în seara zilei de 26 Iunie Molotov informează pe Schulemburg că pentru aceiași seară a fost convocat la sediul ministerului de externe, reprezentantul României. La orele 10 noaptea apare Davidescu, i se înmână ultimatul și evenimentele se desfășoară așa cum am văzut. Două zile mai târziu, trupele sovietice trec "fontiera României", nu se țin de angajamentele luate, trupele române sunt nu numai dezarmate, ci sunt insultate și batjocorite.

Uniunea Sovietică amenință statul român.

Nu numai în timpul retragerii unităților române din Basarabia se menține presiune asupra României. Amplasate pe malul stâng al Prutului, unitățile sovietice țin în permanență starea de presiune. Acestea fac incursiuni, dau atacuri, cad primii morți.

La Moscova însă guvernul sovietic protestează contra "provocărilor" armatei române. Molotov amenință cu intervenție armată ducă armata română nu încetează cu provocările. Situația României era din ce în ce mai grea. Din acțiunile Uniunii Sovietice se putea deduce că nu era dispusă să rămână la Prut, ci voia să-și întindă puterea asupra României întregi. Incurajată de succesul Uniunii Sovietice, Ungaria ridică și ea pretenții asupra teritoriului român. In această situație singura salvarea era numai o apropiere de Germania. Guvernul român ajunge la soluția să facă apel la Germania și Italia ca să-i garanteze frontierele și cheamă trupe germane în țară. La 2 Iulie 1940 ministrul de externe român adresează în mod oficial cererea de invitație a trupelor germane în România. Către sfârșitul lunei August situația României devine și mai grea. Ungaria mobilizează trupe, iar la Prut mari mișcări de trupe sovietice. Regele Carol al II-lea cere Germaniei să medieze între România și Ungaria. La 3O August 1940 are loc Viena o întâlnire a miniștrilor de externe din Germania, Italia, Ungaria și România. Italia și Germania hotărăsc ca o parte din Transilvania să fie cedată Ungariei, această hotărâre intră în istorie sub numele de "dictatul de la Viena". In aceiași zi, Germania și Italia se obligă în scris să garanteze frontierele României. Rușii se înfurie. Ei sperau ca între România și Ungaria să înceapă luptele, iar lor să li se ofere prilejul de a ocupa România. Se pare că acțiunea ungaro-sovietică de la sfârșitul lunei August 1940 a fost plănuită împreună.

Revoluția Mișcării Legionare.

Se știe că hotărârea de la Viena, mai bine zis "dictatul de la Viena" a fost una dintre cele mai controversate hotărâri luate de Germania. Această hotărâre a atras contra Germaniei un val de propagandă, care nici până astăzi nu s'a terminat. Și pe bună dreptate. Se dăduse Ungariei o porțiune din Transilvania, în care majoritatea absolută a populației o formau românii, și nu ungurii. Această hotărâre a îngreuiat în timpul războiului relațiile dintre Germania și România — chiar în timpul campaniei din răsărit —, și astăzi propaganda comunistă nu scapă nici o ocazie în care să nu fie atacată Germania. Este fapt cunoscut, că imediat după cedarea Transilvaniei, s'au făcut demonstrații în toată țara, dar nu de comuniști, cum susțin ei astăzi, ci de întreaga populație a țării. Celace comuniștii însă nu amintesc niciodată, este faptul că dacă România a cedat la 30 August 1940 se datorează faptului că Rusia aștepta momentul să ne înghită. Ori acest moment s'a evitat.

Vinovatul de tragedia țării n'a fost iertat. La 3 Septembrie 1940, Mișcarea Legionară alungă pe Carol al II-lea de la cârma țării, singurul vinovat de tragedia României. Inainte de părăsirea tronului este chemat la putere generalul Antonescu, care la 14 Septembrie împreună cu Mișcarea Legionară formează guvernul național-legionar.

Tensiunea germano-sovietică.

Garanția acordată de Germania României la 30 August 1940 a supărat mult pe Uniunea Sovietică. De la acea dată relațiile amicale dintre cele două țări încep a se răci și mai mult. Unii istorici sunt de părere că data de 30 August ar însemna o schimbare de macaz în politica germană față de cea sovietică. Am putea spune că 30 August a fost punctul culminant, începuturile au fost făcute cu mult înainte. Se știe că Uniunea Sovietică n'a fost corectă nici la început față de Germania. Mai întâi n'a pornit războiul odată cu Germania, contra Poloniei, ci cu 17 zile mai târziu, și asta dupăce Germania lansase o serie de știri false. După aceia Rusia a ocupat Lituania, care conform înțelegerii dintre Molotov-Ribbentrop trebuia să cadă Germaniei, după aceia Rusia și-a mărit pretențiile și asupra Bucovinei, care nu fusese nici discutată și nici admisă. După aceia, la Berlin se cunoșteau agitațiile sovietice făcute în Ungaria și Bulgaria. Apoi, se mai descoperiseră și intențiile Uniunii Sovietice de a ocupa România.

Incidentele de la frontiera româno-sovietică erau urmărite atent la Berlin. Un alt fapt este puțin cunoscut. Iată despre ce este vorba: De la un istoric german avem o informație foarte prețioasă, informație cărei nu i s'a dat publicitatea pe care o merită. El susține: "Finlandezii au găsit în ruinele unei unități sovietice material de propagandă sovietic cu o vădită tendință antigermană. O caricatură a lui Hitler (bineînțeles trimisă și la Berlin) îl reprezintă pe acesta înconjurat de soldați ruși care-i pun o cămașă de forță, în timp ce se apropie tancuri, vase de războiu și avioane sovietice. Textul reproduce în ucraineană cuvintele lui Stalin, rostite la congresul al XVIII-lea "Fără îndoială, avem destule cămăși de forță pentru astfel de banditi". Această propagandă nu se făcea după 30 August 1940, ci o făceau roșii în campania contra Finlandei dela început lui Decembrie 1939, adică în momentul când Germania ajutase Uniunea Sovietică să-și întindă frontierele peste țări stăine, și în momentul când la Berlin Hitler și Goebels sistaseră orice propagandă anticomunistă. Manifestul capturat de finlandezi nu putea fi răspândit fără aprobarea forurilor superioare sovietice. Acțiunea Rusiei din Decembrie 1939 dovedește că de pe atunci Rusia Sovietică pregătea opinia publică pentru un războiu contra Germaniei. De ce oare voia Stalin să-l pună pe Hitler în cămasă de forță? Pentrucă îi dăduse Uniunii Sovietice dreptul să ocupe o parte din Polonia, din Țările Baltice, din Finlanda și din România?

Teroare în Basarabia.

Imediat după ocuparea Basarabiei, Bucovinei și regiunea Herța, începe acolo o eră nouă, nu de înnoire și nici de eliberare, după cum anunță propaganda sovietică chiar în timpul zilelor noastre, ci o eră apocaliptică. Toate persoanele care ocupaseră o funcție oarecare în ținuturile ocupate de ruși, începând dela portar și terminând cu înalți funcționari, toți sunt arestați și deportați în interiorul Rusiei. Până la 22 Iunie 1941, autoritățile sovietice deportaseră peste 300 000 de români, iar alte sute de mii zăceau în închisori.

Contrar celor trâmbițate de Molotov în nota ultimativă din 26 Iunie 1940, că România ar fi distrus unitatea seculară a Moldovei, în loc de a se reuni, Basarabia este împărțită în trei bucăți. Sudul și nordul este atașat Ucrainei, iar mijlocul este unit cu o porțiune de pe stânga Nistrului, numită Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească, și la 2 August 1940, Sovietul Suprem din Moscova, fără niciun reprezentant din Basarabia, ridică ținutul la rang de republică unională formând Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, cu capitala la Chișinău, nume pe care-l poartă și astăzi. Rând pe rând se introduce legislația comunistă, sitemul comunist economic, și pentru ca limba română să fie alta decât limba moldovenească, atutoritățile sovietice introduc alfabetul chirilic.

Uniunea Sovietică face uz de fașificări pentru justificarea agresiunei.

Nici până astăzi propaganda sovietică n'are o linie unitară în celace privește anexarea Basarabiei în urma ultimatului din 26 Iunie 1940. Unii istorici sovietici vorbese despre o eliberare a Basarabiei și reinstalarea Puterii Sovietice, distrusă de România în anul 1918, un act de care guvernul sovietic ar fi fost îndreptățit.

Din nota ultimativă adresată României în noaptea de 26/27 Iunie 1940 cititorul poate trage următoarele concluzii:

a) Uniunea Sovietică acționează în numele Ucrainei, și nu

b) în numele Puterii Sovietice.

Văzută din alt punct de vedere nota lui Molotov este clară și fără echivocuri. Uniunea Sovietică se face purtătorul de cuvânt al Ucrainei, și în numele ei își motivează ultimatul, pe fapte imaginare, și anume:

a) Populația Basarabiei este de origină ucraineană.

b) In trecut ar fi existat o unitate statală, "seculară" cum o numește, și că această unitate ar fi fost distrusă de România.

c) Uniunea Sovietică își însușește rolul de purtător de cuvânt al Ucrainei.

Pentru a.

Nu-i nevoie de studii istorice și nici de mare pregătire profesională ca să afli că în Basarabia a trăit și trăiește o populație de origină română, și nu ucraineană după cum vrea să susțină Molotov.

Basarabia a făcut parte din principatul român Moldova până la 28 Mai 1812 când a fost anexată de fostul imperiu țarist.

Conform unei statistici oficiale publicate de guvernul țarist locuiau în Basarabia în anul 1817 482 630 persoane, repartizate pe naționalități în modul următor: români 419.220, reprezentau 86,35 % din populație, ruteni 30.000, 6,5 %, evrei 19.130, 4,2 %, lipoveni 6.000, 1,2 %, și alte mici grupuri naționale, ca greci 0,7 %, armeni 0,5 %, bulgari 0,25 %, etc. Deci în acel moment locuiau în Basarabia numai 30.000 de ucraineni față de 419.220 români.

După ocuparea Basarabiei de către ruși, administrația țaristă întreprinde acolo o colonizare intensă cu intenția de a distruge caracterul românesc, dar cu toate acestea populația românească rămâne majoritară. In anul 1919 locuiau în Basarabia 254.000 de ucraineni (9,7 %), față de 1.683.000 români (64 %).

După eliberarea Basarabiei de către trupele române în anul 1941 locuiau în Basarabia 445.542 ucraineni (16,44 %) față de 1.793.000 români (65,6 %).

După datele de mai sus reiese clar că populația de origină ucraineană n'a avut niciodată majoritatea în ținut. Din contră în anul 1817 era o infimă minoritate de numai 6,5 %, iar numărul de 449.542 înregistrat în anul 1941 nu corespunde realității. In acea vreme mulți ruși, evrei au preferat să se înscrie ca ucraineni pentru a nu fi persecutați sau a avea neplăceri în timpul războiului.

In numele a 11 % de ucraineni, cât reprezentau în anul 1930 (acesta pare numărul aprope de realitate al populației de origină ucraineană), Molotov nu putea și nici nu avea dreptul să sacrifice o majoritate de 89 %. Deci pretenția lui Molotov nu se bazează pe fapte, ci pe vorbe goale.

Pentru b.

Și a doua susținere a lui Molotov nu este justificată. Molotov susține că ar fi existat între Basarabia și Ucraina o unitate "seculară". Realitatea istorică este alta.

Ucraina a apărut ca stat în secolul al 9-lea cu capitala la Kiev. Niciodată statul ucrainean nu și-a întins stăpânirea până la Marea Neagră și nici peste Nistru. Statul ucrainean a fost distrus de mongolii în anul 1240 și nu s'a mai putut reface. Coastele Mării Negre au fost stăpânite de turci, iar acolo populația majoritară era cea valahă (română). Numeroase nume de localități au rămas până astăzi.

Incepând din anul 1667 și până în anul 1795 Ucraina

a fost ocupată de Rusia, care a cucerit şi teritoriile din nordul Mării Negre de la turci. Din punct de vedere administrativ Basarabia n'a făcut parte din Ucraina. Guvernul ţarist interzisese numele populaţiei, îi numea când ruteni, când ruşi mici, dar niciodată ucrianeni. Singura apropiere dintre populaţia ucraineană şi cea română este că aparţin aceleiaşi religii ortodoxe.

Prin limbă, tradiţie, cultură locuitorii dintre Prut şi Nistru nu au comun nimic cu statul ucrainean, din contră românii nu s'au îndreptat spre Kiev, ci spre Iaşi.

La 22 Ianuarie 1918 Ucraina se declară independentă şi este recunoscută ca stat, chiar de guvernul central sovietic. La 26 Iulie 1919, parlamentul ucrainean Rada a aprobat hotărârea Sfatului Tării (unirea Basarabiei cu România la 27 Martie 1918) şi a hotărât că frontiera dintre România şi Ucraina se află pe Nistru.

După 1923 Ucraina este ocupată de Rusia sovietică şi inglobată noului imperiu sovietic şi fostului imperiu ţarist. In acel moment Ucraina nu putea să transmită Uniunii Sovietice niciun drept asupra Basarabiei deoarece nu-l avea. Mai mult declarase că Basarabia face parte din România, iar frontiera dintre cele două ţări se află pe Nistru.

Nimeni nu pricepe, de ce oare ministrul de externe sovietic recurge la această mistificaţie, pretinzând un drept asupra Basarabiei din partea Ucrainei, pe care nu l-a avut niciodată, şi deci nu-l putea transmite mai departe statului federal Uniunea Sovietică.

Autori sovietici ironizează pretenţiile ucrainenilor asupra Basarabiei.

Unul dintre noii istorici sovietici, A. M. Lazarev, scrie următoarele în legătură cu pretenţiile ucrainenilor asupra Basarabiei: "Subliniem că în 1917-1918 asupra Basarabiei aveau pretenţii nu numai România regală, dar şi cercuri naţionaliste burgheze din Ucraina. Prezentându-şi revendicările asupra Basarabiei, burghezii naţionalişti ucraineni se refereau la menţiunile din cronicele ruse, că în 969-971, oştile Rusiei Kievene (Ucrainei n. n.), în frunte cu cneazul Sviatoslav, începându-şi marşul asupra Tarigradului, au trecut prin teritoriul de sud al Basarabiei şi că ceva mai mult pământurile Basarabiei au făcut parte din principatul Galiţiei". Istoricului sovietic i se pare atât de stranie justificările pretenţiilor ucrainene asupra Basarabiei prin cronici istorice dubioase, încât continuă: "Insă chiar şi autenticitatea acestor fapte istorice ca atare nu a putut constitui o bază pentru revendicările Radei asupra Basarabiei". Autorul conchide: "... Dacă respectăm un asemenea principiu al "dobândirii de teritorii după vechime" atunci orice urmaş al cuceririlor păstrează timp de milenii "dreptul" de stăpânire asupra pământurilor pe care cândva străbunii le-au trecut prin foc si sabie". A. M. Lazarev apără drepturile Moldovei asupra Basarabiei şi chiar mai mult, el polemizează cu doi lideri ucraineni — M. Gruşevski şi S. Rudniţki — care susţineau, ca şi Rada ucraineană, că majoritatea populaţiei ar fi fost formată din ucraineni, că teritoriul naţional al poporului moldovenesc ar fi "străvechiu teritoriu ucrainean iar că "moldovenii nu ar fi decât "chiriaşi vremelnici" (pg. 121). Dar Lazarev continuă, şi anume ironizează cu încercarea preşedintelui Radei Centrale, Mihail Gruşevski, de a demonstra în şedinţa specială a acesteia din 20 Aprilie 1918 că "de-a lungul întregii sale istorii Basarabia n'a aparţinut niciodată Moldovei, iar moldovenii din Basarabia nu sunt altceva decât o minoritate etnică. (pg. 122) (N.N. am văzut mai sus că până la urmă Rada ucraineană a recunoscut realitatea istorică şi n'a mai pus problema Basarabiei, socotind-o rezolvată).

Pentru c.

Mai sus am văzut că nota sovietică din 26 Iunie 1940 este întemeiată pe falşuri: în Basarabia, nu locuiesc ca populaţie majoritară ucraineni, ci românii, şi că Basarabia n'a făcut niciodată parte din Ucraina, cu alte cuvinte, dacă n'a făcut parte din Ucraina, România nu putea să rupă unitatea "seculară" a Ucrainei.

Molotov este dezis şi de măsurile administrative luate de Uniunea Sovietică după anexarea Basarabiei. In loc să se facă reunificarea cu Ucraina se întâmplă altceva. Majoritatea teritorului basarabean se uneşte cu un mic teritoriu de pe malul stâng al Nistrului şi această unitate administrativă este declarată republică unională, şi anume Republica Sovietică Socialistă Moldovenească. Partea de sus şi de nord a Basarabiei este detaşată şi anexată Ucrainei, deşi acolo locuiau mai mulţi români decât ucraineni, o măsură abuzivă a guvernului sovietic. Iar la elaborarea legii de destrămarea Basarabiei, constatăm că n'a luat parte niciun reprezentant al Basarabiei; elaborarea legii a fost făcută cu deputaţi străini intereselor populaţiei române din Basarabia. Este normal să se puna intrebarea: ce interes poate avea un rus, un georgian, un kazakstanez în privinţa durerilor şi năzuinţelor românilor din Basarabia, a căror limbă şi ale căror obiceiuri nu le cunosc şi nici nu le înţeleg?

Si în conluzie?

Uniunea Sovietică se aranjase cu Germania intr'un tratat secret să anexeze Basarabia. Mai mult înainte de înmânarea ultimatului în noaptea de 26/27 Iunie, mai întâi se asigură de asentimeltul Germaniei, şi numai după aceia ameninţă România cu războiu. Din această cauză nu se oboseşte să motiveze ultimatul, ci se mulţumeşte să pună ceva pe hârtie, aşa numai ca să impresioneze opinia publică internaţională, care şi aşa nu cunoaşte problema.

Românii de dincolo de Nistru.

Am văzut mai sus că Ucraina n'a avut niciodată suvernaitate asupra Basarabiei — mai precis Basarabia n'a făcut parte niciodată din Ucraina. In schimb ţinutul de peste Nistru, şi anume dintre Nistru şi Bug a făcut parte din pricipatul român Moldova. Mai întâii turcii au însărcinat în anul 1679 pe domnitorul român Duca Gheorghe să administreze ţinutul dintre Nistru şi Bug. Domnitorul şi-a clădit o reşedinţă în oraşul Balta. In anul 1740 chiar ruşii, au recunoscut prin comisarul Ivan Nepliev, mai precis la 12 Ianuarie, au recunoscut suveranitatea Moldovei asupra ţinutului până la Bug. (Vezi Document nr 74 Biblioteca Acadmiei Române.) Acest tratat constată o stare de fapt, dincolo de Nistru locuiesc românii. Si astăzi există sate şi oraşe cu nume româneşti. In Odesa există un cartier care poartă numele de "Moldoveanca", iar hinterlandul Odesei este locuit de români. In anul 1791 existau între Nistru şi Bug 49 de sate moldoveneşti şi numai 18 străine. Colonizarea şi deznaţionalizarea ţinutului a început abia la 1792, când Rusia şi-a mutat frontiera pe Nistru.

Visul populaţiei de origină românească era să formeze un stat naţional. Imprejurările din 1918 n'au permis formarea unui stat naţional, dar sovieticii au ţinut cont de dorinţa populaţiei şi în la 12 Octombrie 1924 au înfiinţat pe teritoriul Ucrainei, o "Republică Moldovenească" cu capitala la Balta (oraş românesc). Scopul înfiinţărei acestei republici, nu era să servească interesului populaţiei româneşti din ţinut, ci în scop de propagandă. La Tiraspol (alt oraş românesc) se înfiinţează un post de radio care transmitea în limba română, încercand a face cunoscut binefacerile comunismului, cu scopul de a produce în Basarabia mişcări revoluţionare. Singurii ascultători erau puţinii membri ai partidului comunist român, care primeau indicaţii de luptă, cifrate. Acestei republici nu i se ataşează judeţele cu majoritatea absolută de români, ci a fost în aşa fel construită încât "moldovenii" să fie minoritari în republica lor. In 1934 republica se întindea pe o suprafaţă de 8434 km². Cu timpul a fost mereu "micşorată", iar acum, din fosta republică n'a rămas decât câteva localităţi din hinterlandul oraşului Tiraspol. Cu această scamatorie, Uniunea Sovietică a acuzat România c'a distrus unitatea Moldovei! De altfel Rusia a mai recurs şi la o altă scamatorie. De ani de zile tâmbiţează în toată lumea ştirea că în Basarabia ar locui un popor moldovenesc, că acesta ar vorbi o limbă proprie, şi că n'ar avea nimic cu limba şi cu poporul român. Intre cele două războiae Rusia a acuzat România că duce în Basarabia o campanie de "românizarea" basarabenilor.

In decursul istoriei Rusia s'a pretat la multe falsificări. După pacea dela Paris, 1856, Rusia trebuia să cedeze României, o parte din sudul Basarabiei, până la o localitate cu numele de Bolgrad. Ce face "marea şi sfânta Rusie"? Inventează peste noapte un oraş pe Dunare cu numele de Bolgrad. Noroc că delegatul francez a descoperit la timp falşificarea Rusiei.

Rusia minte întreaga lume la 26 Iunie 1940 că în Basarabia, majoritatea populaţiei o formează ucrainenii, şi că Basarabia a făcut parte integrantă din Ucraina, şi că România a distrus unitatea seculară a Ucrainei. Minciuni care nu prind!

Ministrul de externe Molotov declară în Aprilie 1944 că nu se gândeşte să schimbe ordinea internă a României! Si ce s'a întâmplat câteva luni de zile mai târziu? La Bucureşti apare fostul procuror general Visinschi şi forţează pe rege să instaleze un guvern după o listă făcută la Moscova!

Lupta pentru Basarabia.

In 1941 încercarea de a readuce Basarabia Bucovina şi regiunea Herţa în sânul familiei româneşti, dupa cum se ştie a eşuat! Nu numai c'a eşuat acţiunea de eliberare, dar neamul întreg a intrat în închisoare, intr'o închisoare de unde nimeni nu ştie *când* şi *cum va ieşi*. Poporului român nu i se poate reproşa nimic!

El a înţeles primejdia ce-l păştea din răsărit. A încercat s'o evite dar forţe în care unii dintre politicienii români îşi puseseră speranţe, în timp ce soldatul român muşca din pământ rusesc, acele forţe în slujbe străine, majoritatea lor mobilizată la partea sedentară, culegea "informaţii" şi le transmiteau "aliaţilor fireşti". De acolo se retransmiteau la Moscova! Situaţia ţării a fost pecetluită în alte părţi. Amintesc înţelegerea dezonorabilă între Churchill şi Stalin. Ambii împărţeau Europa de răsărit în procente. România trebuia să cadă 90 procente sub influenţă rusească şi 10 procente sub infleunţă engleză.

Stalin n'a mai ţinut seamă de convenţie şi a pus mâna pe toată suta!

Neamul românesc sub surghiun.

La ora actuală neamul românesc stă sub aceiaşi formă de stat, sub aceiaşi orânduire economică, dar împărţit în două state. O parte, locuitorii din Basarabia, Bucovina şi regiunea Herţa sunt puşi la cel mai mare proces de desnaţionalizare şi o exploatare economică necunoscută în istorie. A doua parte, cei din România, numită Republica Socialistă România sunt şi ei supuşi, unui proces de distrugere totală. Legi străine, obiceiuri străine, administraţie străină sunt introduce în locul "legii pământului. Morala şi religia creştină, două forţe care ne-au ajutat să spravieţuim în timpul fostelor năvăliri barbare, sunt înlocuite cu o "morală socialistă" o noţiune pe care n'înţelege nimeni şi nimeni nu ştie ce înseseamnă. De astă dată nu-s furate numai bogăţiile solului, ci şi munca poporului. Turcii au cerut tribut. Pentru tribut ne-au apărat graniţele, dar nu ne-au distrus fiinţa naţională. Astăzi ruşii ne atacă pe două fronturi: explaoatare materială şi distrugere spirituală. Si ultima este cea mai periculoasă. Pentru însemnătatea ei, vă citez un caz istoric. Ryzd - Smigly, ultimul preşedinte al Poloniei şi-a motivat refuzul Poloniei de a da "drept de trecere trupelor sovietice peste Polonia în felul următor :"Cu germanii ne pierdem libertatea, cu ruşii ne vom pierde sufletul". Si la suflet ţinea mareşalul polonez. Si câtă dreptate avea. La ora actuală şi Polonia şi România sunt pe cale de a-şi pierde sufletul! Sunt pe cale! Dacă ruşii vor mai avea timp, situaţia românilor din România va fi aceia ca a românilor din Basarabia şi Bucovina. Rusia, va susţine că a eliberat poporul român. Exagerare? In anul 1964 a fost publicat, de un om de ştiinţă sovietic un plan care împărţea România în unităţi economice. Le ataşa când la Rusia, când la Bulgaria! L-aţi ghicit, se numea planul Valev! Stiţi cum s'au scuzat ruşii când cei din România au aflat de celebrul plan! Ideile unui om de ştiinţă. Ideile se respectă într'un stat democratic!

Dar care este realitatea?

Constituţia actuală a României, în art. 14, dă posibilitatea "Marei Adunări Naţionale" să hotărască "unanim", unirea şi încadrarea în marele imperiu rusesc, închisoarea popoarelor, ce poartă numele pompos de Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste! Pe vremuri, planul Valev a fost criticat la Bucureşti! Dar în prezent? Pe Prut se construiesc unităţi economice romăno-sovietice iar pe Dunăre se construiesc unităţi "romăno-bulgare", aşa cum se prevedeau în anul 1964 în combătutul plan Valev. Să sperăm că Rusia nu-şi va putea realiza planurile...

Drepturile eterne ale României asupra Basarabiei.

a) *Dreptul international.*

1. Populaţia Basarabiei şi-a exprimat dorinţa la 27 Martie 1918 să reintre în comunitatea românească de unde a fost ruptă în anul 1812. Karl Marx- idolul şi profesorul actualei Rusii susţine că Basarabia este românescă, iar al doilea corifeu comunist Fr. Engels este de părere că Rusia a comis un act de agresiune în 1812.

2. Uniunea Sovietică şi-a însuşit un teritoriu prin călcarea principiilor de drept internaţional. Conform art 53 al Convenţiei asupra tratatelor internaţionale din 23.5.1969, de la Viena, sunt declarate nule şi fără valoare toate tratatele internaţionale care sunt încheiate prin violarea unui principiu de drept internaţional recunoscut (aici este vorba de dreptul de autodeterminare şi intrebuinţarea forţei [ameniţarea cu războiu] prin nota ultimativă din 26 Iunie 1940).

3. Guvernul român, care a ratificat la 23 August 1947 tratatul de pace de la Paris (10 Februarie 1947) n'a avut mandat din partea poporului român. Guvernul de atunci a fost emanaţia puterii de ocupaţie sovietice. In momentul când poporul român va fi liber va cere revizuirea tuturor tratatelor încheiate de acest guvern care nu reprezintă voinţa naţională.

b) *Declaraţiile oamenilor politici.*

1. Pentru Nichita Hruşciov problema Basarabiei îi provoca nelinişte. Cu ocazia unui miting al lucrătorilor din Leipzig la 7. Martie 1959 face o declaraţie, în care afirmă: "Printre locuitorii României se găsesc şi oameni din aceia care cred că Moldova (s'a referit la Basarabia) constituie o parte din România".

2. Mao-Tse-tung declară la 10 Iulie 1964 în faţa unui grup de jurnalişti japonezi că: "Spaţiul pe care-l ocupă Uniunea Sovietică este prea mare... ea ocupă un număr mare de teritorii străine, printre care şi Basarabia şi Bucovina, care au fost anexate de la România".

3. Presa internaţională a dezbătut în nenumărate rânduri problema Basarabiei, întotdeauna în favoarea României. Cu alte cuvinte opinia publică mondială consideră Basarabia ca un ţinut ocupat ilegal de Uniunea Sovietică.

4. Părerea de mai sus a fost şi este îndreptăţită prin faptul că prin anii 1960 populaţia Basarabiei s'a revoltat cu armele în mână contra ocupantului. (Vezi ştirea colportată de agenţia Reuter la 2 Mai 1977 transmisă din Moscova, bazată pe declaraţiile fostului locţiitor al KGB-ului, Semion Zwigun.) In legătură cu rezistenţa populaţiei române din Moldova trebuie amintit şi reportajul transmis de Radio-Peking intitulat "Revizioniştii sovietici întâmpină puternică rezistenţă în Moldova. (Vezi "Free Romanian-Press, London, nr. 33 din 19 Sept. 1976.)

5. Cât de şubredă şi de nesigură este poziţia sovietică faţă de problema basarabeană mai rezultă şi din faptul că Uniunea Sovietică, caută prin orice cale şi utilizând cele mai mari eforturi să dovedească străinătăţii că în Basarabia locuiesc "MODOVENII" şi nu "ROMANI", că aceştia ar fi un popor de sine stătător şi nu sunt români Asigurăm pe ruşi că nici aceste eforturi nu vor aduce beneficii. Opinia publică mondială este lămurită, şi nu va cade în capcana unei noi imposturi şi minciuni ruseşti.

Nota.

Acest articol este o completare a unei conferinţe ţinute de autor în cadrul cercului cultural INDEPENDENTA din Köln în ziua de 24.6.1977.

Pentru articolul de faţă au fost folosite următoarele lucrări:

— General Platon Chirnoagă: *Istoria politică şi militară a răsboiului României contra Rusiei sovietice*. Ed. Carpţii. 1965.
— Grigore Gafencu: *Vorspiel zum Krieg im Osten*. Zurich, 1944.
— Michel Sturdza: *The Suicide of Europe*. Belmont, Massachusetts, 1968.
— Alexandru Suga:
a) *Die völkerrechtliche Lage Bessarabiens in der geschichtlichen Entwicklung des Landes*. Teză de doctorat. Bon, 1958.
b) *L'ultimatum sovietique au sujet de la Bessarabie du 26 juin 1940 et les droits de l'Union Sovietiques*. Paris, 1968.
c) *Stiinţă şi polemică. Istoricii ruşi falsificatori ai istoriei*. (Extras din Buletinul Bibliotecii Române. Freiburg, 1976.)
d) *La Republique Sovietique Moldave*, în "Aspects des relations soviéto-roumaines". Paris, 1971.
c) *Basarabia*, în manuscris.

STIREA CU ICOANE SI APE

de Michaela SILVESTRI

Bucovină, ca o streaşină la inima ţării,
Vine ploaia istorică peste câmpiile transilvane,
Peste turla bisericilor moldoveneşti,
Ca un exod pe deasupra fruntariilor inexistente,
Un golf unde, asemeni curenţilor submarini,
gândul se revarsă cu spuma imaginară
a visului,
Icoana cu dealuri şi cu întins orizont
albăstrui, atât de pur încât vezi îngerii
fremătând acolo, departe, în limba înţeleasă
cu sângele deşi încă neauzită,
Vedeam păsări uriaşe cum se aşezau peste cuiburi şi
într-o clipă imposibil de numit,
îngerul, el, păşea către noi,
aducândune în palme apa ta sfântă,
Buna vestire.

POEME

de Ion TOLESCU

SI SINGUR STAND IN RUGA DOMNITORUL...

—"... Ci, Doamne'n semn că'n Tine mi-i comoara
de pururi fiitoare strălucire,
Io, ce pre nume Mircea mi zice ţara,
Ti-am ctitorit aiastă mânăstire;

că'n luptă mi-ai fost stâlp şi-ajutorinţă
s'ajung sub voia Ta intemeiat,
mi-i Oltul martor câtă nevoinţă
să'ndur până la Tine mi-ai fost dat.

Moşneag ce sânt, in mine simt stejarul,
ci, Doamne, fii slăvit că sânt aşa;
mi-i neamul mic dar ştie'ntreg hotarul
că port in mine rădăcina Ta.

Urmaşii mei, lucrări plăcute Ţie,
Că mâine'n calea lumii Te vor scoate,
le-ajută, Doamne, gândul să le fie
ogorul Tău cu roade luminate.

Astfel in cripta Coziei, Prea Sfinte,
mi-am zidărit aci spre Tine cheia,
că neschimbat aflatu-mi-am in minte
credinţa-mi ne'ndoită... Si deaceea

dă-mi, Doamne ziua Ta cea ne'nserată
şi Duhul Tău in veci neveştejit,
să-mi fie fapta'n ţară fără pată
şi cugetul in Tine prea smerit..."—
... ...
Si singur stând in rugă domnitorul,
işi depăna la miezul nopţii visul...
In straiul lui se'ngemăna covorul
ce'n purpură'mbracase paraclisul.

Un sfeşnic lângă el ţinea veghere
şi jar la mâini ii tremura'n găteli...
Parcă vorbea sub tainica tăcere,
că sfinţii l-ascultau din zugrăveli.

CAND PLANSE CODRUL

Când plânse codrul cruntei Transilvanii
Poetu'n viersul lui i-a dat cuvânt
Si-aşa strigară'n tuinice ţăranii
Si strigă astăzi morţii din mormânt,
Noi vrem pământ!

Al morţii vânt cu mâna lui haina
Copiii tăi că-ţi smulse dela sân,
Aşa strigi tu, o, dulce Bucovină,
Cu codrul tău, ce-i trupul nostru frânt,
Noi vrem pământ!

Si strigă codrul blândei Basarabii
Pe Nistru-i cu cetăţile'n surghiun...
Si Pindul cel ce l-au răpus satrapii...
Si Dobrogea lui Mircea cel Bătrân,
Noi vrem pământ!

Aşa strigăm, când plângi tu, Românie,
Intemniţaţii fiii tăi... şi când
Azi toată ţara-i cnut şi iobăgie
Se-aude frunza'n codru fremătând,
Noi vrem pământ!

ION TOLESCU
1977

TRECE MOISA AL VADANEI

Fragmente de roman de Nicolae NOVAC

MOISA al Vădanei se născuse la trei luni după ce sosise in sat vestea că tatăl său murise pe front, "pentru Ţară, Neam şi Rege", cum spusese primarul, Ion Mioriţă, in cuvântarea ce ţinuse la desvelirea Monumentului Eroilor ridicat in mijlocul satului, la zece ani după terminarea războiului, când satul işi cinstea "cum se cade şi cum se cuvine" (tot vorbele primarului), "Eroii săi".

Maică-sa il botezase Moisă, căci se luase cu taică-său din dragoste, nu pentru avere, cum făcuseră alţii in sat, şi ţinea mult ca prin el, numele lui taică-său şi al Doinaşilor să se perpetueze. Dar, cum in sat mai erau incă mulţi alţi Moişi, conform zăconului şi pentru o identificare mai precisă, Moisă Doinaşu intrase in gura satului cu numele de Moisă al Vădanei.

Incă din faşe, maică-sa, rămasă văduvă, işi revărsase asupra lui toată dragostea ce-o nutrise pentru taică-su. Când ieşea cu el in uliţă, stând pe scaunul dela poartă, seara, il arăta cu mândrie vecinilor, spunând:

— Ii samănă lui taică-su! E Moisă al meu in carne şi oase.

— Taman aşa, spuneau vecinii. Apoi adăugau: "Să i-l dai lu Moş Mitru să-l inveţe meşteşugul fluierului, c'ar fi păcat să nu ştie cânta din fluier. Că vezi, tu, Mărie, se zice că numele lor dela fluier li se trage. Mulţi fluieraşi au fost in satul nost', dar, ca Moş Mitru, bunicu-su şi ca Moisă al tău, mai rar. Aştia au, din neam in neam, doina, in sânge. Se nasc cu ea, şi mor cu ea. Ca privighetorile, invaţă cântecul incă din găoace.

La serbarea desvelirii monumentului eroilor din sat, Moisă Doinaşu, in costum naţional cusut de bunică-sa chiar in anul morţii ei, peste care primarul ii pusese in diagonală un tricolor românesc pe care prinsese Virtutea Militară a lui taică-său, stătea ţanţoş între maică-sa şi bunicul său albit de vreme şi necazuri, dar incă roşu in obraz ca un măr de măşancă. La brâu, maică-sa ii implântase fluierul lui taică-su, că, zicea ea, "să fie şi el săracu de faţă când ii desvălesc monumentu'". Pentru ea, monumentul din mijlocul satului, era al lui, a lui Moisă al ei, de şi pe placa de marmură, sub casca militară inconjurată de frunze de stejar, mai erau săpate şi aurite, incă 24 de nume. Maria Doinaşu, adoptase insă monumentul ca el ei. In fiecare Sâmbătă stropea şi mătura de jur imprejur şi inlocuia chita veşnică de busuioc, cu alta proaspătă. Pusese şi patru muşcate: două de-oparte şi două de cealaltă a busuiocului. Două roşii la margini şi două albe lângă ele, in vase de lut smălţuite şi inflorate pe care ea le cumpărase dela un olar ce trecea vara prin satul dela marginea Dunării, ascuns intre dealuri ca un pui de pitulice in cuibul său. Moisă, venea şi el cu maică-sa, in fiecare Sâmbătă şi-o ajuta la curăţit, cărând gunoiul şi aruncându-l in şanţul depe marginea şoselei. Ori unde ar fi fost, la joacă cu alţi copii de seama lui, sau la scaldă, de şi n'avea ceas şi nici nu ştia incă citi timpul după soare, când se apropiau orele cinci spre seară, ştia şi se indrepta in grabă spre casă.

— Un 'te duci, il intrebau ceilalţi copii'.

— Mă duc cu muma, la taica!...

— Ce spui prostii mă, că tu n'ai tată, spuneau ei.

— Ba am, răspundea el cu siguranţă in glas, ca şi când cu adevărat ar fi avut.

— Păi, dacă ai, unde-i, că noi nu l-am văzut niciodată?!

— I-acolo, la monument.

Şi pleca. Nimic in lume nu l-ar fi oprit dela această mică bucurie a lui de copil: intâlnirea cu taică-său pe care nu-l văzuse nici el niciodată, dar ştia că-i acolo, prezent, căci, de fiecare dată, o auzea pe maică-sa stând de vorbă cu el, spunându-i tot ce se petrecuse peste săptămână in sat, cum stau ogoarele, cine-a mai murit sau cine s'a insurat sau măritat şi terminând intotdeauna cu cuvintele calde pe care numai doui indrăgostiţi şi le spun in cele mai intime momente din viaţa lor.

Aşa a crescut Moisă al Vădanei: intre dragostea mamei şi monumentul eroilor din mijlocul satului. Şi din ce creştea şi inainta in vârstă, din ce maică-sa spunea tot mai mult, oricui ar fi stat s'o asculte, că el ii seamănă lui taică-său, că-i Moise al ei, care, neavând parte de viaţă, creşte acum in copilul lui. Şi, Moşul, bunicul său, era mândru de el, când il punea pe genunchi şi-i zicea:

— Ei, ce zici nepoate, azi mergem mai departe cu fluierul?

Şi-i arăta cum să ţie fluierul lipit de buze, cum să sufle in el şi cum să-şi poarte degetele, tremurându-le pe găurelele fluierului ca să scoată "tonu".

— Văzut-ai tu cum tremură guşa părărelelor când cântă'n pom?

— Văzut!, răspundea el scurt.

— Aşa, nepoate, aşa. Tonu' nu se scoate din ţeava asta dacă-ţi porţi peste ea degetele moarte. Trebue să le dai viaţă. Că, vezi tu, Dumnezeu a dat păsărilor guşa, iar nouă oamenilor, degetele. Şi cu degetele astea, noi implinim minunea pe care păsările o implinesc cu guşa. Inţelegi tu ce vreau să-ţi spun eu?

— Inţeleg, Moşule! Aşa-i spunea: Moşul, nu bunicul.

— Atunci, hai să vedem cum m'ai inţeles. Ia-o după mine.

Işi duceau fluierele la buze, privindu-se in negrul ochilor. Moş Mitru o lua inainte, şi el, il urma. Şi se mira moşneagul de iuţeala cu care nepotul prindea inţelesul "tonului".

— Ai "talant"! ii spunea el mândru când terminau. O să-l intreci pe tat-u'...

Şi copilul se bucura de bucuria bătrânului.

Când a terminat patru clase primare, premiant intâi cu cunună, Moş Mitru i-a pus mâna pe umăr in timp ce se indreptau spre casă şi i-a zis:

— Mare cinste ai făcut neamului nostru astăzi, nepoate. Păcat că nu-i şi tat-u azi aici, să te vadă cum treci cu cunună prin sat. Dar, ce să-i faci, aşa a fost să fie. Aşa a vrut Dumnezeu.

La auzul acestor cuvinte, maică-sa, care mergea cu alte femei mai la urmă, incepu să plângă. Moş Mitru se opri incruntat, se'ntoarse spre ea şi-i spuse:

— Ce te sclifoseşti muiere... Copilul iţi face cinste şi omenie şi tu, in loc să te bucuri, iţi pişi ochii... Tacă-ţi gura, că ziua de azi nu-i zi de bocit ci zi de bucurie. Am vorbit cu domnu' director şi-i face acte să meargă la toamnă la gimnaziu la Bozovici, cu bursă ca "primu'ntâi" din clasă şi orfan de război, că doară, nu de florile cucului i-au dat lui taică-său Virtutea Militară.

Numai după ce-şi vărsase inima in galop, Moş Mitru işi dădu seama că greşise spunându-le ceea ce el lucrase pe ascuns şi cu migală de săptămâni de zile, cu directorul şcoalei primare din sat, pentru nepotul lui. Simţise aceasta, nu numai din spaima ce citea acum in ochii norei sale, dar şi in tremurul ce scuturase trupul nepotului.

— O făcui!... Uite, imi pare rău... Ştiu, ar fi trebuit să v'o spun mai pe'ndelete, dar, măs luă gura pe dinainte, umplea-o-ar pământul, că nu ştie când să vorbească şi când să tacă...

Apoi ca trezit dintr'un vis, rosti gândul ce-i trecuse prin minte.

— Mergem să vedem ce zice şi tat-u, nepoate.

Se indreptară câtuşi trei spre monument.

Din ochii mamei, curgeau lacrimi tăcute.

Când ajunseră, se opriră in faţa monumentului. Bătrânul işi descoperi capul şi-şi duse clăbăţul la inimă. Apoi cu voce blândă şi tremurată, spuse:

— Moisă, copilul ăsta al tău, nepotul meu, pe care-l cheamă tot Moisă ca şi pe tine, ţi-a făcut ţie şi neamului nostru mare fală astăzi... Uită-te la el, Moisă dragă de acolo de unde eşti!... Vezi-i cununa de pe cap?... O vezi!... Imi spune mie inima c'o vezi!... Spune-i tu lui ce să facă că eu, iacă, mi-oi ţine de-acum gura inchisă şi n'oi mai spune nimic. Dacă el vrea s'ajungă păcurarul sau purcarul satului, cu toată mintea ce i-a dat-o Dumnezeu, că pământ mult, ca să fie stăpân, tu şti, n'avem, treaba lui. Pogonul ce-l are pe cinstea şi omenia ta din război şi cele câteva table de pământ ce i-or rămâne dela mine când oi veni şi eu la tine, nu i-ar ţine toată viaţa nici de foame, nici de caid. Da eu, cu mintea mea proastă, tot zic c'ar fi mai bine să meargă la gimnaziu la Bozovici şi să fie primul din neamul nostru, domn in cânţălarie, sau dascăl, sau notarăş, sau popă, aici la noi in sat. Tu, Moisă, invaţă-l cum crezi mai bine, că-i copilul tău, mie numai

nepot îmi este. Eu, am niște bănuți puși deoparte. Ii pusesem pentru tine să cumpărăm tabla de pământ a lui Mărin care ne desparte pământurile noastre, al tău, care ți l-a dat mumă-ta când te-ai însurat și al meu ce mi-a rămas moștenire mie dela taica și maica. Și fiindcă tu n'ai mai venit acasă și Dumnezeu știe pe unde ți se odihnesc oasele prin pusta maghiară, eu mi-am zis că tot nu l-oiu putea duce cu mine în groapă, și îi dau lui, să fie domn între domni... Asta-i tot ce mai pot face eu pentru el, că mi-i drag cum mi-ai fost și tu, că-i sânge din sângele nostru Moisă dragă...

Bătrânul, simțind că-l va apuca și pe el plânsul, înghiți nodul ce-l simțea urcându-i-se în gât și tăcu.

Copilul, se desprinse dintre bunic și mamă, își ridică coroana de premiant depe cap și se duse și-o rezemă de cartușul obuzului de tun în care, el și maică-sa, puseseră în ziua aceea, dis de dimineață, în drum spre serbarea școlară de fine de an, un buchet proaspăt de busuioc înflorit. Când se întoarse, privi drept în ochii moșneagului, acum scăldați în lacrimi, îi luă mâna și i-o sărută.

— Moșule... mi-o zis taica să mă duc!...

Bătrânul, n'a mai putut zice nimic.

Au plecat câteșî trei.

După o bucată de vreme, bătrânul s'a recules.

— Ei, ce zici, nepoate, acuma că mergem alături unul de altul pe un alt drum de cât al văcarilor și purcarilor din satul nost', îi tragem noi doi un câtec de mama focului?

Și-au scos fluierele dela brăcinare și-au început să doinească. Moșul și nepotul, în frunte. Iar la câțiva pași în urma lor, mama copilului și nora moșului, pășea, cu inima frântă, după ei, ca la mort. Iși pierduse soțul. Acum, își pierde și copilul.

Ieșeau pe la porți, fete și feciori. Se deschideau ferestre și apăreau bărbați și femei la ele.

— Da ce-i? zise o femee mai bătrână și mai grea de auz, "nuntă"?

— "Nuntă pe dracu" îi răspunse cineva... "Ia, trece Moisă al Vădanei cu Moșu-su și cu mumă-sa, doinind din fluier!... Ce, ești surdă?... N' auzi?..."

LA UMBRA NUCULUI BĂTRAN

Pe cer mureau, stingându-și lumina, ultimele stele întârziate, ucise de primele raze ale soarelui ce scăpăta de după dealurile dela răsărit ale satului, când Moș Mitru, închise poarta curții și o luă pe ulița ce începea să se trezească la viața cea de toate zilele. Prin curți se auzea deja sgomot. Sătencile își pregăteau, după cum aveau, vacile sau oile, de plecat la pășune, lăsau găinile, rațele sau găștile de prin cotețe și le aruncau câte un șorț de grăunțe galbene de porumb. Porcii, grohăiau prin cocini cerând să li se umple vălăul cu lături. Incepea o nouă zi în Boșneag. Ici și colo, la început mai rar, apoi tot mai des, Moș Mitru întâlnea consăteni, dându-le un "bună dimineața". Când ajunse în dreptul casei lui Ion Brebete, paznicul de noapte al comunei, era cât pe-aci să dea nas în nas cu el, care ieșea grăbit pe poartă.

— ...'mneața Ioane, spuse el.

— ...'mneața vecine. Da 'ncotro?

— Ia mă duc să-mi iau nepotul să mergem la vie. Da tu?

— Mă duc la comună.

— Cum așa?... Parcă tu ești de slujbă de noaptea?!

— Necazuri, vecine, necazuri... N'ai auzit?...

— Ce s'aud?

— Ce s'a 'ntâmplat astănoapte!

— S'a 'ntâmplat ceva în sat la noi?

— Nenorocire, Moș Mitre, că nu l-oi spune altcum.

— Mă, tu ești pus pe glume și vrei să-ți râzi de mine?

— Ba zău de Dumnezău că nu.

— Atunci ,nu mă mai arde... spune!

— Și zici că n'ai auzit?

— Nu ți-am spus-o doară?

— L-au omorît ștăierenții pe-al măi mare al lui Dima, la birtul lui Ogrin.

— L-au ce?...

— L-au omorît pe ăl măi mare, pe Pavel Dima...

— Pe Pavel?... Păi cum îl omorîră pe Pavel, că era om de omenie, la casa lui, cu nevastă și copii?!

— Dracu mai știe... Nebunul de frate-su, Vasile, s'a luat la arțag cu'n cărăuș din Ștaier cari cum li-i obiceiul, înainte de-a se'ntoarce acasă s'opresc pentru o țuică la birt la Ogrin, pe seama curveștinei lui Ogrin, aia a lui care-a făcut un copil de fată. Cineva i-a dus vestea lui Pavel și el, piaza rea, și-a lăsat nevasta și copiii în pat și-a alergat să-și scape fratele de bătaie, auzind că ei sunt șase și el e singur și beat. Da nebunu', când l-a văzut intrând pe frate-su pe ușe'n birt, a prins coraj și s'a năpustit asupta ștăierenților. Pavel, s'a băgat între ei să-l scoată. Atunci, cică, unul din ștăierenți ar fi scos cuțitul și i l-a băgat lui Pavel drept în inimă. Da a mai avut putere să iasă afară ș'a căzut mort.

— Și Vasile? întrebă Moș Mitru.

— L-au tăiat și pe el, dar nu de moarte... Pe urmă, ștăierenții s'au urcat în cocii, au dat bice cailor și-au plecat acasă. Când am ajuns io, n'am găsit de cât pe mort și pe Vasile care stătea pe banca dela intrare și plângea ca un copil mic și scremându-se: "...l-au omorît pe Nana... l-au omorît pe Nana... mama lor de ștăierenți c'am să-i omor pe toți"... Am alergat la jandarmerie și le-am povestit ce s'a întâmplat. Au venit și după ce au luat interogatoriu lui Ogrin și fetii lui, singurii martori, au plecat la Ștaier să găsească vinovații... Pe Vasile, l-au dus la șpital la Oravița. Io, am rămas acolo cu mortu' până' ce-or venit ai lui, tată-su și mumă-sa și nevastă-sa și l-au dus în cocie acasă. Doctoru' Croitoru, care l-a declarat mort la fața locului, o spus c'o să vină comisie de alți doctori dela Oravița și-o să-i facă "otopsie", astăzi.

— Ce dracu-i aia "otopsie" că n'am auzit de una ca asta până astăzi și nu-s de ieri-alaltăieri nici io.

— Păi, cică-l taie pe mort, îi scot inima să afle câți ani ar mai fi trăit, ca să știe judecătorii câți ani de zdup să dea celor ce l-au omorît.

Moș Mitru simți că-i vine greață. Se scutură ca de friguri. Duse apoi la gură cărciagul cu vin ce și-l luase să aibă ce bea după mâncare la vie, și trase o dușcă. Apoi i-l întinse și lui Ion Brebete.

— Ia și tu o înghițitură.

— Să iau, că drept ți-oi spune, mă taie și pe mine pe la rânză...

— Să-ți fie de bine, vecine!

— Și, zici că te duci la vie, cu nepotul?

Moș Mitru nu-i răspunse la întrebare. Zise, doar așa, în continuarea unor gânduri ale sale:

— Ne făcură satul de râs!

— Chiar că ni-l făcură, răspunse Ion Brebete.

— Am albit de ani aici. Am văzut multe, și bune și rele. Certuri între vecini și neamuri, și chiar bătăi, da moarte de om, iaca, n'am văzut și nici n'am auzit să se fi petrecut în Boșneagul nost' cândva.

Se despărțiră, dându-și binețe din nou.

Moș Mitru, nu mai avea chef de dus la vie. S'ar fi întors mai bine din drum. Știa însă că-l așteaptă nepotul cu nerăbdare și nu voia să se lase mincinos în fața lui. Porni deci, cu pași mai domoli gândindu-se cum să facă și cum să-l induplece pe Moisă de a mai merge la vie. Când ajunse aproape, își zise: "I-oi spune și lui, verde'n față, că azi nu-i zi de mers la vie, că l-au omorît ștăierenții pe Pavel a lui Dima și vin doctorii dela Oravița să-i facă otopsia... că tot o s'audă și el...".

Soarele răsărise plin de după dealul pe vârful căruia se afla așezată comuna Ștaier unde jandarmii acum, desigur, căutau să afle pe ucigașii lui Pavel Dima, împrăștiind peste sat, razele-i de aur. Moș Mitru, mai duse cărciagul odată la gură și mai trase o dușcă de vin. Ș'atunci, văzu că nepotul îl aștepta deja pe banca din fața porții.

— Sărut mâna, Moșule!

— Mă, da vrednic mai ești, spuse el. Te sculași cu noaptea'n cap. Ți-ai pus în gând să-mi iei suta astăzi, și nimic mai mult. Numai că, să vezi, n'om merge astăzi la vie.

— N'om merge, Moșule?

— Nu!

— Da de ce, că te văd cu straița cu bucate și cu cărciagul de vin?

—Mă văzuși că trăsei un gât de vin, hoțule?!

— Moșule, de ce nu mai mergem la vie?

— Nu mai mergem că s'o întâmplat o nemai întâmplată în Boșneagul nost' az' noapte. L-au omorît ștăierenții pe Pavel al lui Dima, pentru nebunu de frate-su, ăla de dă cu oiștea'n gard de fiecare dată când se'mbată, Vasile, îl ști și tu, că ți l-am arătat și ți-am spus și eu și mumă-ta să te ferești de el pe uliță când îl vezi că vine măsurând-o.

— Bine... dar...

— Om merge-n capul grădinei, la voi, ne-om așeza la umbra nucului bătrân și Moșu te-o'nvăța doina ciobanului când și-a pierdut oile, că și satu' nost' și-o pierdut astăzi cinstea și omenia.

* * *

A cântat, în ziua aceea, Moș Mitru, din fluieru-i fermecat, doina ciobanului când și-a pierdut oile, așa cum nu-și amintea s'o mai fi cântat vreodată. Și nepotul, i-a prins "tonu", dar nu așa cum trebuia și nu după inima bătrânului. Când a văzut însă, din capul grădinei, lumea îndreptându-se spre casa lui Dima, n'a mai putut răbda și-i zise nepotului:

— Ei, învățași tu ceva astăzi, dar nu ca să-mi iei suta. Da eu, tot ți-o dau, c'o s'o mai dregem noi pe ici-colo, pe

TRECE MOISA

unde-o greșești, înainte de-a pleca la Bozovici... Acuma, tu stai aici și zici tot ce învățarăm noi până acum. Io, oi cobori în sat că am ceva treburi. Uite, a dat soarele'n amiază. Nu uita cărciagul și sacul cu merinde când cobori și tu spre casă.

A coborît și a ieșit în uliță, bucurându-se că nu dăduse ochi cu noru-sa, apoi cu pas grăbit, a luat-o și el spre casa lui Dima.

Când a ajuns acolo, a găsit adunat tot satul în fața porții. Ba unii erau urcați și prin copaci. Moș Mitru, a dat din coate'n dreapta, a dat în stânga, până ce-a ajuns în față, ș'atunci, a rămas și el ca și ceilalți, împietrit.

In mijlocul curții, pe-o masă, zăcea mort Pavel, gol până la brâu. Trei doctori îmbrăcați în alb și cu niște cârpe albe legate peste gură și nas, tăiau în trupul mortului cu niște cuțite lungi și spuneau ceva ce el nu putea auzi, dar vedea pe un al patrulea care ținea în mână o tăbliță, scriind mereu ceva pe ea. Și deodată, și mortul și doctorii și casa în pridvorul căreia îi vazuse stând încremeniți pe tatăl, mama, nevasta și cei doi copii ai lui Pavel Dima, au început să se'nvârtească în jurul lui. Moș Mitru, a simțit că i se face rău. S'a întors, și-a făcut drum printre lume și-a alergat la marginea râului, unde, a'nceput să dee pe gură și pe nas, tot vinul pe care-l băuse, toată brânza și slănina și mălaiul pe care-le mâncase cu nepotul său în capul grădinei, la umbra nucului bătrân.

— Ce faci, Moșule, auzi pe cineva strigându-i, dai mâncare la pești?

— Du-te dracului, mormăi el, între două opinteli ale stomacului.

In timp ce Moș Mitru "vota cu Iorga" pe malul râului ce curgea prin mijlocul satului și trecea prin fața casei lui Dima, nepotul său, Moisă al Vădanei, se căznea să cânte din fluier doina ciobanului care și-a perdut oile, să-i potă umfla cu cinste moșneagului suta ce i-o promisese. Căci așa a fost de când e lumea, viii cu viii și morții cu morții, și legea firii n'o poate schimba nimeni și nimic.

INSEMNARI DESPRE LITERATURA BASARABEANA

de George BALDOVIN

CE vrea să zică "scriitor basarabean de limbă română", așa cum ar putea fi categorisit câte cineva din întinsa literatură românească? De bună seamă nimic, căci a fi "basarabean de limbă română" înseamnă a fi, ca român, o minoritate ceeace nu-i adevărat. Dimpotrivă, este impropriu a se așeza hotare între "români" și "basarabeni" sau "moldoveni". Provenite dintr'o rădăcină și în chip temporar despărțite geografic cele două așa zise "popoare" formează în realitate unul singur, cu limba lui unică și cu obiceiurile ancestrale vii.

Un fapt este aici semănător de confuzii, deși științificește explicabil; limba românească din Basarabia are unele accente pe care româna valahă le-a pierdut. E, ca atare, mai veche, cu o evoluție mai încetinită și cu înțelesuri estetice, în domeniul ei, sporite. Insă nimic mai ușor decât a explica aceasta, căci despărțită de țara mumă mai bine de o sută de ani și ocupată azi din nou, în urma unui tratat tiranic, probabil temporar fiindcă e contra adevărului istoric, Basarabia înaintă lingvistic mai lent și nu admise în limba ei inovațiile moldovenești și valahice. A rămas deaceia cu o veche limbă românească, de ceremonie profundă și de cronică prin care pare a vorbi însăși vremea izvoditorilor noștri de hrisoave și a voievozilor istoriei românești.

Oarecum izolată, deși nu singură, intelectualitatea basarabeană ține drept stindardul românesc și adoptă la condițiile ei locale cadrele mari ale literaturii române. Este impropriu a vorbi, cum s'a făcut, de o literatură basarabeană deosebită de aceea românească. Scrisă în românește de către scriitori de sânge român, această literatură are în liniile ei largi acea rezonanță pe care o cunoaștem din cuprinsul literaturii scrise în România.

S'ar putea zice că "literatura basarabeană" ar fi produsul într'o limbă "conlocuitoare" al unei surse istoric-sociale diferite, că este prin urmare o literatură rusă în limba română. Improprie și aberantă formulare căci expresia românească a venit din spiritul românesc rămas aici neturbure și din acea populație întotdeauna majoritară care au fost românii din Basarabia.

Oficialitatea rusă a voit mereu să stingă acest izvor, atunci și acum. A exilat pe intelectuali, i-a izolat de țara originară mai deunăzi, a interzis viața culturală românească, bizuită pe tradiția milenară, introducând o ideologie și un spirit străin, refuzat de românii locului ca pe o superingerație. Alfabetul latin a fost înlocuit cu unul cirilic, slav, așa încât în Basarabia s'a scris până astăzi (cu scurte perioade de românizare politică, de la 1812) în românește cu literă slavă. Insă caracterul literei și sunetul raportat grafic dau însăși emblema unei limbi.

Fragilele caractere slave, îmbârligate cu multe semne și întorsături, cu acele moi indicații sentimentale nu pot acoperi vorba românească pe care numai alfabetul latin o poate îndeplini.

Liniile acelea limpezi latinești, ca o înșiruire de cifre matematice dintre care se nasc în rotocoale din ce în ce mai diverse sentimentele, cu semnul lamentuos romanic al ă-ului, al clamorosului â-acestea sunt latine și sunt urmarea unei întocmiri poporane de două mii de ani. A gândi altfel înseamnă a supune ideea de națiune întocmită în limitele istorice atestate, ideiei de dictat și de tiranie supranațională. Legea păcii ucisă de legea agresiunii, unificarea spiritelor congenere alungată de îngustul interes expansiv care omoară cultura și propășirea.

Basarabia e un teritoriu românesc milenar, căci numele ei vine de la casta Basarabeștilor, un soi de neam dinastic românesc care conducea țara pe principiul genealogic. Răpită pe deasupra voinței populare în 1812 de Rusia țaristă (pacea de la București), fu recâștigată la începutul anului 1918 spre a fi smulsă din nou printr'un ultimatum al Rusiei sovietice la 26 Iunie 1940. Războiul care a urmat pe teritoriul Basarabiei până la Cotul Donului și Stalingrad nu duse la rezultatele așteptate din punct de vedere teritorial căci această veche provincie românească rămase și după 1945 sub o arbitrară dominație străină. Era de așteptat ca oficialitățile să-și impună mereu în Basarabia condițiile proprii, politice și culturale. Și cu toate acestea, rezistența românească a fost mereu inexpugnabilă, astfel încât azi, după aproape un veac și jumătate de stăpânire rusească între Nistru și Prut vița românească nu s'a stins și n'a scăzut în mulțime, ci a dat culturii românești, nume demne de stimă, un sunet unic în orchestra literaturii românești. S'ar putea zice, că scriitorul basarabean fu izolat de congenerii valahi, că literatura lui se îndreptă pe o cale proprie, fără genealogie și fără urmași. Nimic mai neadevărat, căci intelectualitatea basarabeană întreține mereu raporturi cu Romania Mare și nu odată literații basarabeni găsiră adevarata recunoaștere culturală tocmai în "Regat".

Unii boieri basarabeni câștigară titluri de noblețä rusească, fură guvernatori la Chișinău și în județe, alții făcură carieră ca funcționari ai imperiului în țară și dincolo de hotare. Fără a se lipi de autoritatea expansivă țaristă, un Alexandru S. Sturdza (1791-1854) fu scriitor român și diplomat rus, figură curioasă a diplomației europene a veacului, cunoscător de dogme religioase, mistic, om intim al țarului Alexandru I.

Alții, prigoniți în Basarabia luară calea bejeniei și se stabiliră în "Regat" (Valahia), unde au adus cu ei o inteligență neliniștită și un spirit curios, mereu vindicativ, căci proveneau dintr'un mediu politicește nesigur. Alecu Russu era basarabean și studiase în Elveția, după cărțile lui Victor Cousin, însă găsi adevarata realizare ca scriitor numai în Moldova. Cunoscuta polemică asupra paternității "Cântării României" (cine a scris-o: Bălcescu sau Russu, aceștia sunt termenii) nu-și are, în fapt obiectul. Acea visare epopeică despre țara originară, acea pictură în fresco despre poporul plecat în bejenie care își amintește despre țara natală rămasă departe-nu pot veni din spiritul unui român din Valahia, cum era Bălcescu. Alecu Russu era un basarabean, așadar un român desrădăcinat de o istorie arbitrară, și prin aceasta "Cântarea României" cu tablourile ei teribile și vindicative este neîndoios producția lui. Insăși B. P. Hașdeu își găsi loc numai în Principate deși Al. Hâjdeu, scriitor în românește și în rusă, fusese fără greutăți un literat în două limbi, sta-

bilit în Basarabia. Numai că primii ani de dominație rusească în Basarabia nu pot fi comparabili cu deceniile grele următoare. Intre intelectualii din cele două părți ale Prutului, raporturile erau foarte naturale în acea vreme. La 1821, de frica Eteriei, se refugiaseră în Basarabia Alecu Beldiman și Conachi, familiile Hrisoverghi, Negri, Costache Negruzzi cu toți ai săi. Tot atunci cunoscu și Constantin Stamati "cavaler" basarabean și scriitor român pe Al. Hajdeu și pe A. S. Pușkin, cu care se împrieteni. Alții circulau fără greutate încoace și încolo, ba se și încheiau căsătorii între progenituri de familii boierești din stânga și din dreapta Prutului. Existau câțiva boieri, rezidenți în Moldova care țineau pământuri în Basarabia, alții-rămași pe teritoriul ocupat, cu moșteniri în Principate sau în Bucovina.

Basarabia nu fusese totuși strivită din primii ani sub cizma țaristă; fusese luată în urma unui tratat post belic și siguranța posesiunii ei nu era prea mare. Limba românească era liberă și actele de cancelarie și dosarele județelor mărginașe se făceau în românește din moment ce Constantin Stamati primea ca sarcină să traducă la Chișinău actele românești în rusa oficiala.

In al doilea rând, între literații ruși și români se așezase o prietenie statornică. Unele din familiile moldovenești se refugiau în Basarabia, la acea dată încă un soi de porto-franco. Nu întâmplător și țarul o considera ca pe un satelit la distanță planetară de centru căci spre a-l surghiuni la 1821 pe Pușkin avea de ales între Siberia și Basarabia. Fu o minunată perioadă, de aproape un deceniu, care se spulberă iute în cele patru vânturi ca și când n'ar fi fost niciodată, suflată de o istorie uneori mai favorabilă marilor dictaturi decât adevărului.

S'ar zice că literatura românească începu să-și piardă din valoare căci tineretul românesc învăța în școli străine și începea să prefere cultura "oficială" decât pe aceea rămasă în tradiție. Totuși nu era așa, căci tinerii cu simțământ adânc românesc ori rămâneau în țară spre a rezista infiltrației slave ori se repatriau în țara-mamă. La început mai mulți "fugari", apoi cu vremea din ce în ce mai numeroși membri în această rezistență mută, în acest "maquis" cultural.

Un Teodor Vârnav, basarabean după mamă, stătea până la majorat în Basarabia, dupa care colindă țările române, ba trecu și prin Sibiu. In schimb, I. Hâncu, gramatic despre care scria și C. Negruzzi în "Scrisoarea a XV-a se atașa de regimul "oficial", scoase o gramatică ruso-română, se stabili la Petersburg deși se născuse la Ovidiopol și își schimbă numele, se pare că silit, din Hâncu în Hânculov. Totuși rusificatul Hânculov păstrase ceva dintr'un bun român și susținea că româneasca e o limbă latină, nu e un dialect al italianei și folosește numai incidental caracterul cirilic, ea fiind în realitate o limbă cu respirație romanică.

In fine, Alecu Donici și Al. Hâjdeu colaborează în Moldova la "Dacia literară" ca scriitori români iar Constantin Stamati făcu figură de mare sprijinitor cultural și de scriitor român cu operă scrisă sub manta până la 1868 când "debută" în volum și el, în fine.

Pentru acei ani izbitoare fu senzația că "intelligentsia" basarabeană alcătuia o mare familie. Orice biografie ai citi dai în arborele genealogic al câte unuia întotdeauna de nume cunoscute. Constantin Stamati se căsători întâi cu Ecaterina Ciurea fata căminarului Tudorache de la Tâmpești-Fălticeni. Dar pe acolo venea des Costachi Chiruș, unchiul lui Teodor Vârnav. Ciureștii erau intimi cu Tadeau Hâjdeu, de unde și amiciția lui C. Stamati cu Al. Hâjdeu și mai pe urmă prețuirea lui B. P. Hașdeu pentru C. Stamati. Aceasta în prima căsătorie căci în a doua luă o Suzana Gafencu. Fratele său, Gheorghe Stamati se dădu cu prea vestita Eufrosina Petrino, sora lui Petrachi Petrino, mătușă a poetului Dimitrie Petrino, bucovineni de spiță veche. Petrachi Petrino era rudă cu Hurmuzăcheștii, căci era soțul Eufrosinei Hurmuzachi de Cernăuca.

Așa încât, la 1856 când Moldova reprimise județele Cahul, Bolgrad și Ismail, reintegrarea, ce-i drept temporară, fu ușurată. Școli românești se înființară iute, un liceu (la Bolgrad) un seminar (la Ismail), patru școli primare și 121 de școli rurale. Cele trei județe fură însă cedate Rusiei după 1878, deși războiul pentru independență dăduse românității basarabene majoritare, impuls teribil. B. P. Hașdeu strângea în jurul revistelor lui fel și fel de scrisori de dincolo de Prut (Zamfir Arbore, St. Basarabeanu). Dar școlile, câte erau, se desființară în mare parte, așa încât cultura românească din Basarabia rămase cu un caracter preoțesc. Biserica ținu flamura românității și în jurul preotului local, ca și în Transilvania lui Goga, se strângea tot satul românesc. Insa și acest istm de cultură românească fu tăiat prin masura arhiepiscopului rus Pavel care ordonă la 1870 scoaterea limbii române din bisericile basarabene. Totuși, ca orice măsură arbitrară, această decizie se puse greu în aplicare și chiar la 1890 arhidiaconul din Visterniceni nu știa, la 90 de ani, o boabă rusească. Și în scoală dealtfel, atitudinea era la fel de "underground": era interzis a se învăța românește dar în fapt se învăța printr'o conspirație mută a oficialităților locale.

In fine manualele basarabene ale vremii cuprindeau producțiuni literare ale scriitorilor valahi și ale acelora din Basarabia, tot în românește. Era pe deasupra și o adevarată "contrabandă culturală" (P. V. Haneș, pp. 19) căci basarabenii din "Regat" trimiteau în colete cărți românești și ziare din Principate. Două erau focarele de cultură românească ale epocii: biserica și familiile boierești. Nu întâmplător și nota scriitorilor basarabeni ai epocii fu clericalismul luminat și laicitatea familială.

Câteva specii fură cultivate în acea vreme, în raport cu opresiunea rusească, aflată în creștere. Fabula, cu Alecu Donici și Ion Sârbu, își găsi ea mai întâi, locul literar deși baza era net politică. De la Ion Sârbu rămase și această frumoasă invocație moldavă, deși naivă: "Moldova, țară frumoasă/Pământ bun și 'nbelșugat/Cu pădur multe și deasă/Și cu isvoare, bogat".

Alecu Donici, colaborator la publicațiile moldave, scrise și la "Revista Română" a lui Odobescu, din Muntenia. Deși inoriginale, fabulele lui au o importanță conjunturală și, deși imitații, au contribuit totuși la propășirea literaturii românești de peste Prut. In fine un "român" era Gheorghe Gore 1839-1909) boier de viță, cu ascendenți români în ținutul Tighecìu până în sec. XVI. Propiu zis, Gh. Gore nu fu un scriitor ci un luminător cultural căci publică articole cu răsunet românesc, istoric și cultural. Era curios și citea ziarele din Principate, cărți românești din Valahia și Moldova; spiritul românesc pe deasupra granițelor găsi în Gh. Gore întruchiparea pusă în cadru basarabean.

Ul alt poet fu Gh. Păun (1848-1875), de formație bisericească, autor a 166 de poezii, expresie a unei "jele" adânci, cum va simți Goga peste un sfert de secol: "De vei vrea a cerceta/Și de mine a 'ntreba/Eu singur îți voi spune/Ca să-mi mai treacă de jele".

Un Alexandru Nacu, zis Alexis Nacco, era traducător de lirică rusească, ofițer și în fine prefect de poliție al județului Tighina. Deși ca fabulist fu apreciat, rămase de la el numai câte o inspirație din literatura românească, precum aceasta, semn că între țările române despărțite de Prut, nu erau în fapt fruntarii sufletești: "Hai sa dăm mână cu mână/Și cu dânsul împreună/Să trecem plaiul vieței/Plaiul dulce a tinereței". Cam acesta era tabloul literaturii basarabene până în perioada dintre cele două războaie mondiale așa cum arăta ea, contemplată din înălțimea perspectivei istorice. Cum era scriitorul basarabean pe lungimea unui veac, până la 1940? Era, în cazul tipic, un boier, un "cavaler" al imperiului, decorat cu ordinul "Sf. Ana" retras la conac, nu participa la viață politică decât incidental și întreținea în jurul casei, pe moșie, o școală românească primară. Dacă nu boier, scriitorul basarabean era preot ca Al. Mateevici și se refugia în atitudinea religioasă înaintea opresiunii externe țariste. Era mistic și lăuda speța românească sub forma "limbii noastre" sau a Basarabiei cu patru "a" ca niște turle de biserici albe. Rareori scriitorul basarabean e un revoluționar care fuge din țară spre a combate pe țariști "d'outres les frontières". Victor Crăsescu, emigrat în America și stabilit în fine în România ca și Zamfir Arbore sunt adevărate "cazuri" și nu reprezintă cadrul tipic. Așadar, literatura basarabeană e o expresie a clasei superpuse, a boierimii, însă nu o literatură etilitaristă. Nu pe imțelesul unui cerc oligarhic scria scriitorul basarabean căci scopul lui dintâi nu era de a investiga teritoriile artei și de a le lărgi cât de a păstra românitatea în aspectul ei tradițional; de a o proteja în fața invaziei alogene. El este un "bard" în înțelesul romantic și un exponent. Contribuția lui personală e propriu zis mică, fiindcă scriitorul basarabean inventează în termenii tradiției și nu este un inovator. Steaua lui polară nu e arta ci natia.

Cum este poezia basarabeană? Este moralizatoare și fabuloasă, dacă nu elegiacă. Fabula e specia preferată căci e o alegorie a realității în oglindă negativă. Fabulosul utopic sub raport zoologic e baza fabulei și un Costache Stamati privea lumea cu o lentilă fabuloasă și utopică pe latura mitologiei adânc românești. In al doilea rând, poezia este așa zis decepționistă și minor romantică, pe urma lui Alecsandri și mai pe urmă a lui Eminescu. Elegiacă și meditativă, poezia basarabeană a epocii anticipa pe Craje cel desrădăcinat și odată exprimat acesta, îl va prelua aproape în literă, ca Al. Mateevici. Proza basarabeană pur literară cultivă teritoriile virgine, câmpia teribilă ca o stepă, delta și fluviile mărețe, evenimentele grozave, are o dimensiune uriească și privește lumea printr'un ochean măritor ca și Constantin Stere.

LA GRANDE THRACE

par Prof. Alex. BOLDUR

LIAISONS INTERZONALES

Une grande importance présente les liaisons interzonales. Les quatre cartes pour ces liaisons démontrent l'unité du territoire examiné par nous.

La première carte commence avec la localité *Volodava*, qui a des correspondants dans la zone 2 — *Gnidava* et *Mlodava* et descend dans la zone 4 du Dniester supérieur, où nous avons *Vidava*, *Liadava* et *Chatava*, ensuite *Olceadaev* (Olceadava), deux fois.

Toujours dans la même carte nous avons les liaisons pour le radical *bus*. Le radical, si important pour le caractère de Thrae a du territoire examiné par nous *bus*, *buz*, commence dans la zone 1 avec *Busovno* et *Busc* et passe directement dans la zone 4, où nous avons *Buzautsi* et, dans la 3-ème, où nous avons *Buzanca*, *Buzovca*, *Buzilova*.

Suit le radical *but* : dans la zone 1, nous avons *Budki* et *Buteni*, dans la zone 2 — Butci, Butin et Butovets; dans la zone 3 — Budki et Butki et dans la zone 4 — Butovca, Budei, Budesti et Budaki.

Pour le radical *buc*, *boc*, *byc* : dans la zone 1 — Bucacevtsi et Bicoza; dans la zone 3 — Bycovca Bucovo et Buki (2 fois).

La carte no. 2 prévoit des liaisons pour les radicals *sep*, *zur sar* (*sarat*), *bes* (*bez*), *coz* (*cos*).

La liaison pour *sep* commence dans la zone — avec Chepol et Chepetovca et se termine dans la zone 4 — avec Chepenits (localité de la culture Cucuteni-Tripolie).

Pour *sar*, nous trouvons dans la zone 1 — Sarraki; dans la zone 2 — Sarny; dans la zone 4 — Sarata (3 fois), et Sarateni.

Pour *zur*, nous avons la liaison entre les zones 4 — Zurovno et la zone 3 — où se trouve Zurovca et Zuraivlicea.

Le radical *bes* (bez) est représenté avec insistence dans la zone 4 : Beseni, Becheni, Bezeni et Bezina. La provenance est de la nomination de la tribu de Thrace : *bessii*.

Très productif a été le radical *cos* (coz). Dans la zone 1 — nous avons Cosov, dans la zone 3 — Cozin; dans la zone 4 — Cozesti, Cozmeni (2 fois), Costesti en Costuleni.

LITERATURA BASARABEANA

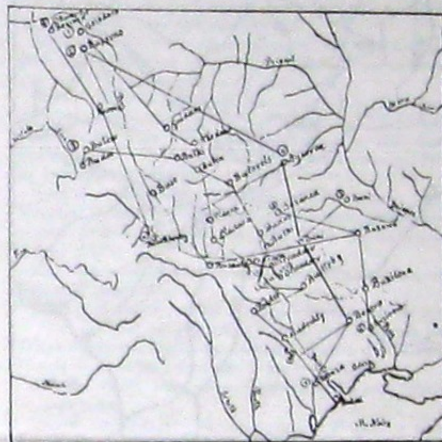
Insă baza prozei basarabene e literatura memorialistică și aceea științifică ca un pigment artisticește valabil. Când nu e memorialist ca Zamfir Arbore care a suportat temniță grea, prozatorul basarabean este un colecționar fin boier cu mâini fragile gen Odobescu și scotocitor de manuscrise vechi, de hrisoave care să arate puterea românească și subzistența pe teritoriul cotropit ca D. C. Moruzi ("Pribegi în țară răpită", "Rușii și Românii", "Instrăinații").

Insă țelul întregei literaturi din Basarabia românească e de a da țării mume un cuvânt de salut și de a confirma istoriei rezistența românească și tăria unui neam înaintea opresiunii unui imperiu întins până în ziua de azi: "Vă trimit urări de bine din partea Basarabiei-scria Alexandru Hâșdeu de peste frontieră-pentru care sunt scumpe și pline de însemnare viitoarele destine ale României-Unite, patria-mamă; primiți aceste urări ale mele ca un glas sufletesc al unui frate, pentrucă eu sunt trup din acelaș trup din care sunteți plămădiți voi, și în vinele mele curge acelaşi sânge românesc care curge în vinele voastre".

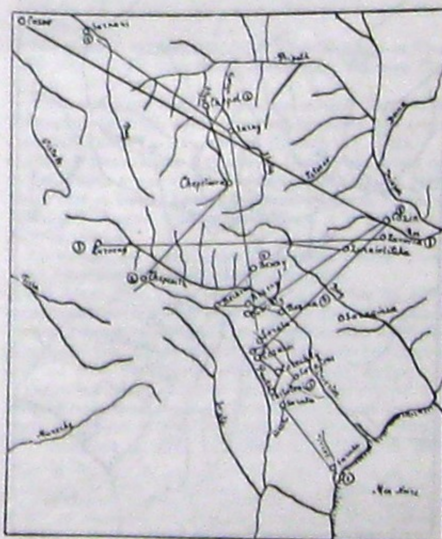
Nici astăzi dealtfel, și mai mult decât altădată, aceste vorbe nu și-au pierdut actualitatea.

La carte no. 3 montre les liaisons pour les radicaux : *ber* (*bere*, *bereg*, *berez*), *riz et tur*.

Le premier commence avec la zone 1 — avec Beres-

V.1 Les liens interzonales les radicaux bus (buz), but (bud), byc [illegible]

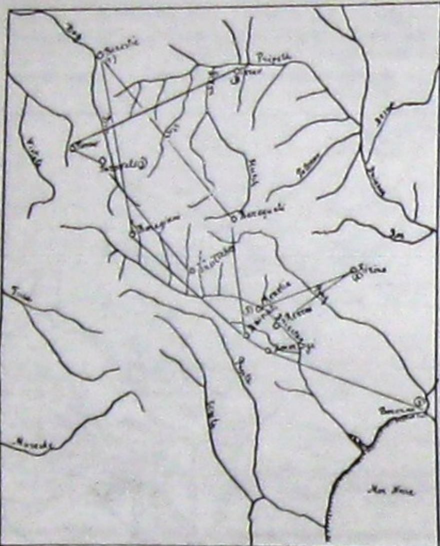

V.2 Les liens interzonales : le radicaux chep, sar, zur [illegible] bes (bez), coz (cos).

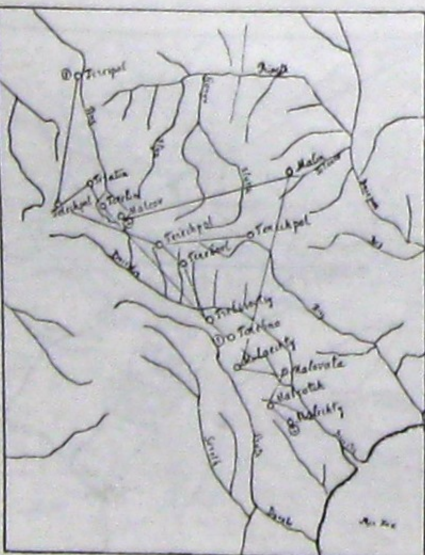
tie et dans la zone 3 — il y a Beregueti ; dans la zone 4 — Beregiani, Berechti, Berezlogi et, outre les régions examinées, aux bouches de Dnieper — Bezeran.

Le radical *riz*, provenant de la nomination du roi de Thrace, *Rizos*, est présent dans la zone 3 par : Rizino et dans la zone 4 par Rezelia et Rezeni.

Enfin, pour le radical *tur*, nous avons dans la zone 3

N.3 Les liens interzonales : les radicaux ber (bere, bereg, beret), riz (rez), tur.

N.4 Les liens interzonales : les radicaux ter, mal

— Turov et Turovets, dans la zone 2 — Turov et dans la zone 4 — Turilte.

La carte no. 4 montre les liaisons pour les radicaux *ter* et *mal*. Pour *ter*. dans la zone 1, nous avons *Terespol*. Terechpol, Teratin, Terebin ; dans la zone 4 — Terespol, Terebovl, Trebesovtsi et Terebno.

LA COHABITACION DES THRACES ET D'AUTRES TRIBUS ETRANGERES

A l'aide des arguments offerts par la toponymie, nous avons donné un contenu concret à l'aire de l'expansion des Thraces indiquée en lignes générales par la culture archéologique Cucuteni-Tripolie.

Les données toponymiques nous ont montré les lieux où, aux côtes des Thraces, habitaient les Celtes. Voir la carte géographique de l'expansion de la tribu celtique Volca (III-ème siècle a.n.è.).

En même temps les cultures archologiques Milograd et Zarubinet, étudiées par V. V. Sedov, témoignent du fait que, par endroit, la majorité thrace habitaient avec les peuplades baltiques (1).

Toutes les deux prennent leur source dans le région Gomel, située entre le Dniepr supérieur et Soj, affluent du Dniepr sur sa rive gauche. Toutes les deux ont un caractère baltique.

La culture Milograd a été répandue surtout au nord du Peripeth et sur le Dniepr Moyen. La culture milogradiense appartient à l'époque, jusqu'au mileu du I-er millénaire a.n.è., quand elle disparaît, cédant la place à la culture Zarubinet, qui avait existé dans la région Poleste, près de Pripeth, vers la fin du II-e millénaire a.n.è., qui durera jusqu'à la fin du I-er siècle de n.è.

O. N. Melnicovscaia avait émis l'hypothèse que la population milogradienne s'est déplacée dans la région Gomel et là-bas elle avait été complètement assimilée par la population zarabunetz.

C'est un parallelisme linguistique thraco-baltique qui s'explique par la double infiltration : 1) des Thraces dans l'aire de l'expansion des Baltiques dans l'aire de l'expansion des Thraces.

L'infiltration des Thraces dans l'espace baltique, au nord du Pripeth est également confirmée par les hydronymes Duleba, affluent gauche de la rivière Olsa (qui, à son tour, est l'affluent gauche de Berezina), de même que par l'hydronyme Dulebca, affluent droit de la même rivière. Olsa, existant aussi une variante Duleabca. N. N. Toporov et O. N. Trubaciov notifie — et à juste titre — que l'ethnonyme Duleb a été, probablement, localisé tout d'abord en Volhynie (p. 218).

Tenant compte du fait que nous avons émis une hypothèse plausible, selon laquelle les Doulèbes ont été des Thraces, infiltrés dans l'espace occupé par les Baltiques. Au même résultat nous mènent les quatre hydronymes thraces — les quatre noms des principaux affluents du côté gauche du Pripeth. Bobrea, Braghinca, Vit et, probablement, Pina).

Les données établies par I. V. Kuharenco ont confirmé la cohabitation des Thraces et des Germains (Voir la carte géographique de la Volhynie avec les fouilles où ont été trouvés les objets d'origine germanique (II-e siècle n.è.) (2).

Pourtant les preuves toponymiques sont tellement catégoriques qu'on peut affirmer que dans la préhistoire, au III-e millénaire a.n.è., les Thraces représentaient, la région galicienne-volhynienne, la grande majorité de la population. Et on peut faire la même affirmation quant aux régions podolienne et prutho-dniestrienne.

(1) V. V. Sedov, *Slaviana verhnego Podneprovia*, Moscova, 1970. (*Les Slaves du Dniepr supérieur*), p. 36, 38, 44 et autres.
(2) I. V. Kuharenko, *Sovietscaia Archeologhia*, 1972, Nr. 4.

C'était la *Grande Thrace* et cette situation s'est maintenue jusqu'à la migration — de l'Asie en Europe — des Cimmériens-Thraces. La Thrace devient encore plus grande par l'annexion de la Grimée et du Kouban. (Ci-joint la care géographique de la Grande Thrace existant à l'époque (1.000 — 800 A,n.è.).

Chapitre V

L'HYDRONYMIE DES REGIONS GALICIENNE-VOLHYNIENNE PODOLIENNE ET PRUTHO-DNIESTRIENNE

T. Lehr-Splawinski considère que les noms des rivières suivantes sont d'origine thrace : 1) Piretos et Perata — anciens noms du Pruth —; Styr ; 3) Istros — ancien nom du Danube —; 4) Dniestr — danu-istro —; 5) Dniepr — Danu-ipro —; 6) Ibr, affluent de Teterev ; 7) Dan — danu —; 8) San — San-danos (1).

Aux noms des rivières, l'auteur ajoute deux hydronymes d'origine thrace : les montagnes *Karpathes* ou *Carpathes* et *Tatry*. Le suffixe *tra* sert à la formation de différents noms et part du radical *ter*.

L'auteur qui est l'un des plus importants historiens de la Pologne, a parfaitement raison : si quelques-unes de ces dénominations (Pruth, Dniestr, Dniepr) sont devenues indoeuropéennes, c'est fort probable qu'au commencement elles soient provenues des Thraces qui habitaient sur ces rivières.

Mais beaucoup de noms appartenant aux rivières des régions galicienne-volhynienne, podolienne et prutho-dniestrienne sont, en effet, de provenance indo-européenne.

Les radicaux suivants se trouvent à la base de ces toponymes, tous d'origine indoeuropéenne, 1) *sreu* — couler, d'ou *sru*, *stru*, *srum* — courant, 2) *ser* — couler, se déplacer, bouger vivement, 3) *per* — gué, passage, d'où, en thrace, *para*, en grec, poros — gué, 4) danu — avest, rivière (I. Pokorny, p. 817 - 818, I. Russu, p. 135 et 136 ; Vl. Georgiev, p. 254).

Beaucoup de noms de ces rivières appartenant aux régions sus mentionnées ont, parmi les composants, les consonnes *pr*, *sr* (str) et le radical danu. Pripeth, Danspris, Pruth portent dans leur radical *pr*. Nous constatons un très intéressant phénomène caractéristique quant à la hydronymie des régions étudiées : la disparition de la voyelle *e* (de per).

Presque toutes les dénominations des rivières qui traversent les régions dont nous parlons s'expliquent par les susmentionées racines. C'est seulement pour le *Boug occidental* et pour le *Boug du sud* que nous constatons une autre influence. Le nom des Bougs est d'origine indoeuropéenne, sa base étant *up* — l'eau, sous l'influence des langues baltiques où on trouve *use* — l'eau. Nous signalons également la répétition des hydronymies. Sereth est de provenance thrace (V. Pârvan, p. III). Nous connaissons cinq rivières qui portent ce genre de noms : Somes, Almas, Danube, Dniestr, *même le Don*. Au-delà du Dniepr — Samara : *Byc* (nom identique à celui de la rivière qui se trouve près de Chisinau) (2).

On doit apouter encore qu'un affluent de Pripeth porte le nom de Strymon et l'embouchure de cette rivière a la même nom. Ce nom nous fait penser à la rivière qui se trouve au sud des Balkans, qui s'appelle toujours Strymon, nom provenant du Nord.

La dénomination *Pripeth* a deux racines : *per* (pr) et *pat* — tomber.

S. M. Seredonin a essayé de nous convaincre que le Pripeth a 51 affluents portant tous des noms russes.

(1) T. Lehr-Splawinski, *O pochodzenin i praojczynie Slovian*, Poznan, 1946, p. 61-63.
J. Kurilovici, *Etudes indoeuropéenne*, Krakov, 1935, p. 214.

En examinant ces noms, nous avons constaté que seulement 25 de ces hydronymes ont un caractère russe. Tous les affluents portant un nom d'origine russe ne sont pas de longues rivières, mais au contraire *elles sont courtes* et *on ne peut pas préciser* si ces dénominations datent d'une époque reculée ou si elles ont été imposées par les conquérants (3).

Les principaux affluents de la rivière Pripeath, sont : 1) *à droite* : Vygiva, Turia, Stohod, Strymon, Styr, Goryn, Slutch Styiga, Ubort, Slevetchina, Ucha ; 2) *à gauche* : Fina, Ippa, Iasolda, Bobric, Tsna, Lani, Ptitch, Tremlea, Nanatch, Vit, Brguinca.

Nous examinerons le côté droit, qui nous intéresse.

L'analyse de ces hydronymes, du point de vue ethnique, donne les résultats suivants :

Vygiva est un nom ougro-finnique, car dans les langues ougro-finniques existe la terminaison caractéristique en *va* (ceremisique) qui signifie *eau*.

Turia dérive de la langue thracique, où se trouvaient les antroponymiques Turezis et Turo, de l'indoeuropéen *tur*, ind, *tura* = fort, puissant (Russu, p. 126). Contrairement. V. N. Toporov et D. N. Trubaciov (p. 210) la considère lithuanienne.

Stohod, semble, è la première vue, être slave. Chez Toporov, Trubaciov, entre les mots baltiques, figure Stogorovc, Stomet, Stomeatca (p. 209). Nous devons le considérer baltique.

Strymon, comme nous avons démontré plus haut, est sûrement thracique.

Styr, a la même racine comme Strymon sru ou stru = coul. Ce mot est apparenté avec Tyras, ancienne nomination indoeuropéen du Dniester, d'où a dérivé aussi le mot de la tribu thracique — les tyragètes.

Gorun, semble être slave, provenant du mot "gora" — montagne.

Slutch est certainement baltique. Le Pripeth a pour chacun de ses deux côtes, un Slutch, ce que nous avons mentionné plus haut.

Stviga, son origine n'est pas claire. Elle semble être ougrofinnique, parce que *ga* n'est pas caractéristique pour les langues baltiques.

Ubort, est probablement ougro-finnique (comp. Gart = village).

Slovetchina, est un mot slave. Chez Toporov et Trubaciov on cite des mots slaves semblables : Slavecea, Slovaj (p. 220).

Ucha, n'est pas baltique, comme croient Toporov et Trubaciov (p. 212), ayant à la base le radical thracique "uis (a)" "oussi" = eau, rivière (Georgiev, p. 122).

Nous sommes arivés à totaliser ! Donc : *à la droite* du Pripeth nous avons 4 affluents thraciques : Turia, Strymon, Styr et Ucha ; 3 ougro-finniques : Vygiva, Stviga et Ubort ; 2 slaves : Goryn, Slovetchina et 2 baltiques : Stohod, Slutch.

La variété des nominations des rivières reflète la variété ethnique des établissements humains.

Par conséquent, après une minutieuse recherche de la nomination *des affluents principaux* du Pripeth, on peut constater combien *erronée* a été l' affirmation de S. M. Seredonin (4), que la majorité des affluents principaux du côté droit du Pripeth, portent des noms slaves.

Outre les quatre affluents du Pripeth qui portent des noms thraces, nous signalons un affluent de la rivière Teterev *Ibr*, dont le nom est également d'origine thrace (Vl. Georgiev, p. 270), et l'affluent du Boug du Sud

(2) M. Vasmer, *Russische Oeymologisches Worterbuch*, I-II, Heidelberg, 1953-1955. (Le premier volume est traduit en russe). Nous considérons que les explications de Kretschmer (Glott, 24, p. II sq.) concernant les hydronymes Dniepr et Dniestr (Danu — apara et Danu — nazdie) ne sont pas convaincantes.
(3) S. M. Seredonim, *Isoriceskaia Gheografia*, Petrograd, 1916, p. 218-219.
(4) S. M. Seredonin, id., p. 218-219.

Codyma, toujours un nom thrace (de Coadama, I. Russu, p. 98).

D'une grande importance est la *répétition des hydronymes* des régions susmentionnées. La répétition des hydronymes nous prouve que l'influence des Thraces s'est prolongée au-delà des frontières de cette région, existant très loin à l'est du Dniepr.

Sur la rivière Don, on peut constater le hydronyme *Sereth*, qui, certes, est d'origine thrace.

Sur la rivière Seim, affluent de la Desna, on trouve sur la rive droite le *Prut* et sur la rive gauche, le *Reut*.

L'affluent du Dniéper — Samara — ce qui signifie en celtique "tranquille", "calme" a un affluent portant le nom thrace *Bic*. On sait que l'actuelle capitale de la République Socialiste Soviétique de Moldavie — Chisinau — est située sur un afflent du Dniestr — Bic.

(Voir la carte géographique avec la répétition des hydronymes.)

La culture Milograd, d'apres V.V.Sedov

La culture Zeruninetz, d'apres V.V.Sedov

Les objets archeologiques des Goths et des Gepides, d'après I.V. Kuharenco.

Le premier qui lança l'idée de la parenté entre les langues européennes et les langues asiatiques a été le savant allemand Franz Bopp. Son fameux ouvrage *La grammaire comparée des langues sanskrite, vende, arménienne, grecque, latine, lituanienne, slave ancienne, gêtique et allemande*, paru en 1833, affirmait que la majorité des langues européennes —le grec, le latin, le celtique, l'allemand, le lituanien, le slave, l'albanais, l'arménien—, ainsi que deux langues asiatiques —l'indien et l'iranien— constituaient une unité linguistique, donc la "protolangue" des époques réculées.

Du temps de ce savant, on croyait que l'indien et l'allemand se trouvaient aux deux pôles extrêmes quand à l'aire de dispersion des Indoeuropéens: l'indien à l'extrémité de l'Est, l'allemand à l'extrémité de l'Ouest. Selon cette opinion, l'unité linguistique indoeuropéenne prit le nom de "indogermanique". De nos jours encore, les auteurs allemands utilisent ce nom. Mais les spécialistes des autres pays ont préféré le terme de "indoeuropéenne".

Plus tard, quand on a pris connaissance du fait qu'en Asie, à l'Est de l'Inde on parle une langue tout à fait différente — *le tokharien* et qu'en Europe, au-delà de l'aire occupée par les Allemands, on parle la langue celtique, une logique élémentaire aurait pu imposer, pour l'unité linguistique européenne, le terme de "tokharo-celtique", Mais même en fait de science, les traditions font quelquefois la règle et la raison ne l'emporte pas toujours sur les autres considérents. Par conséquent l'ancienne dénomination fut gardée.

L'étude comparée des langues nous montre encore, à l'intérieur de cette unité linguistique indoeuropéenne, un rapprochement evident, une parenté plus étroite entre certaines langues, par exemple le lituanien, le letton, le vieux prussien et le slave, une sous-unité donc "balto-slave". On a également supposé une parenté, en Europe Occidentale, entre les langues celtiques et l'allemand. Au premier millénaire a.n.è., le celtique et l'allemand ne différaient pas d'une manière essentielle. Une parenté semblable pouvait être constatée entre les langues illyrienne et thrace (1).

(1) O. Schrade, *Die Indogermanen*, Leipzig, 1911, version russe, 1913, p. 33.

Plus tard, les linguistes ont remarqué d'autres apparentages entre les langues, par exemple l'apparentage, très évident, entre le tokharien et le hittite et un apparentage, moins accusé, entre le tokharien et le thrace, entre le tokharien, le trace, le phrygien, et l'arménien (Pokorny), entre le tokharien et le grec, entre le celtique et le protolain.

La langue des Thraces est une langue indoeuropéenne. Naturellement, le problème qui se pose est celui de sa patrie. Dans l'arbre généalogique des langues, selon A. Schleicher; la langue thrace y est absente (2). Cette absence s'explique par le fait qu'au XIX-e siècle, à l'époque de la parution de cet arbre généalogique (1861), la langue des Thraces n'était pas encore bien connue. Mais une telle absence ne s'explique plus quand aux ouvrages récemment parus.

C'est ainsi que R. A. Budagov, en parlant des langues indoeuropéennes, telles les langues grecque, arménienne, albanaise, la langue hittite, la langue tokharienne, et d'autres encore ignore totalement, la langue des Thraces (3).

Un autre linguiste, A. S. Cicobava, étudiant les langues du monde entier, y compris le gothique, le latin, le nésite, oublie de faire mention à la langue des Thraces (4).

En Roumanie et en Bulgarie, vers les années 50 et plus récemment encore, beaucoup d'ouvrages consacrés à la langue thrace ont été imprimés (D. Dertschew, Vl. Georgiev, I. Russu, et d' autres encore).

A la suite des plus récentes découvertes dans le domaine de la linguistique, à savoir la langue tokarienne, la langue nésite, l'arbre généalogique des langues, tel qu'il existe, a été critiqué par les auteurs et il doit subir une révision radicale.

En même temps, essayant de situer la langue thrace parmi les autres langues, un autre problème se pose, à savoire le problème de la patrie primitive des Thraces, dans l'aire de la patrie primitive des Indoeuropéens. En ce qui nous concerne, nous considérons le peuple thrace un peuple indoeuropéen du Nord, et nous avons établi, avec approximation, quelles ont été les dimensions du territoire qu'il occupait.

Il n'y a qu'à fixer la patrie primitive des Indoeuropéens et dans ce contexte d'encadrer la patrie primitive des Thraces. En effet, la dernière fait partie de la première, de sorte que, du point de vue de méthodologie, il faut étudier, en premier lieu, le problème de la patrie primitive des Indoeuropéens.

Mais dès que nous essayons de déterminer son aire géographique et ses dimensions, nous nous trouvons dans une sphère nébuleuse. En effet, où faut-il la chercher, en Europe ou en Asie.

Le siècle passé avait lancé l'idée que la patrie primitive des Indoeuropéens est située en Asie. En effet, cette opinion presque axiomatique, selon laquelle la patrie primitive de tous les Indoeuropéens a été en Asie, quelque part dans la région montagneuse de l'Asie Centrale, près de l'Iran et de l'Inde, a été lancée dans la première moitié du XIX-e siècle, à la suite des études entreprises dans les domaines de la culture des Indoeuropéens et de la structure lexicale des langues indoeuropéennes.

Mais en 1862, le savant anglais R. G. Latham porta un dur coup à cette conception; ce spécialiste émit une nouvelle théorie selon laquelle la patrie primitive des Indoeuropéens a été l'Europe, là où avaien habité la plupart des peuples indoeuropéens. Latham considérait que la plus ancienne des langues est la langue lituanienne (archaïque) et pas du tout le vieux indien, ainsi qu'on le croyait. Pour se fixer définitivement et en même temps pour avoir la possibilité de se déplacer, les Indoeuropéens avaient besoin d'un vaste espace, or la région montagneuse de l'Asie Centrale —disons la Pamir— ne pouvait pas offrir de telles conditions.

Constatant les différences existentes entre les diverses langues indoeuropéennes, Auguste Schleicher a figuré un arbre généalogique, un schéma qui indique la répartition des langues sur une vaste aire géographique, marquant leur localisation en Occident et en Orient. La conception de Schleicher est connue sous le nom de Stammbaumtheorie (5).

Mais en même temps, on a remarqué que les différences essentielles entre les langues se rapportent aux consonnes et tenant compte de cette constatation, les langues ont été réparties en deux groupes —le groupe occidental et le groupe oriental—. Les langues appartenant au premier groupe utilisaient les consonnes k, g, kh, gh, tandis que celles du second groupe remplaçaient ces consonnes par —respectivement— s, z, sh, zh, d'où la prononciation différenciée, par exemple l'équivalent du mot "cent" est "*kentum*" dans les langues du premier groupe et "*satem*" dans les langues appartenant au second groupe (6).

Les anciens Indiens et les Iraniens disaient *satem*, les Lituaniens —*szintas*, les Slaves de l'Est— *sto*. En vieux latin, l'équivalent de "cent" était *centum* (Kentum), ce qui en grec, était *hekaton* et en celtique *kent*.

La théorie de A. Schleicher a suscité des critiques de la part d'Hugo Schmidt. Celui-ci soutenait que sur un vaste espace s'étendant de la Mer Adriatique à l'Inde, on trovait, à une époque éloignée, beaucoup de ces centres linguistiques présentant des différences qui ont conduit aux particularités dialectales et lexico-graphiques des régions environnantes (7).

Partant de la scission (der Spaltung) des langues, P. von Bradke partageait toutes les langues indoeuropéennes en deux catégories: "kentum" et "satem" (8).

Ayant comme point de départ, les différences phonétiques entre les diverses langues, Johannes Schmidt a formulé, en 1872, une nouvelle théorie, apposée à celle de Schleicher théorie qu'il appela "la théorie des vagues ou des ondes" (Wellentheorie) partant de l'hypothèse ques des altérations linguistiques c'étaient produites entre les différents rayons, altérations qu'il compara aux vague de la mar et qu'entre la langue sanskrite et la langue celtique, il y a eu un grand nombre de dialectes intermédiaires constituant un plan incliné entre ces deux langues. Plus tard, grâce à la suprématie politique de certaines groupes, les dialectes intermédiaires avaient disparu et, selon l'expression de l'auteur, "le plan in-

(2) R. Meringer. Yndogern, Sprachwissenschagt Leipzig, 1903, p. 70.

(3) R. A. Budagov, *Introduction a la science de la langue*, 1958, version roumaine, 1961, pp. 420-421.

(4) A. S. Cicobava, *Introduction à la linguistique*, v. I, 1952, pp. 182-236. L'auteur invente une langue moldave indépendante; en réalité, il s'agit d'un idiome de la langue roumaine (v. p. 208 et 232).

(5) A. Schleicher, *Kompendium der indogermanischer Sprache*, Weimar, 1861.

(6) K. Brugman, *Grundriss der verglechenden Gramatik der indogermanische Sprache*, I, 1 reedition, p. 290.

(7) Hugo Schmidt, *Vokalismus der Vulgarlatein*, III, Leipzig, 1868, p. 32, etc.

(8) P. von Bradke, *Beitrage zur Kentniss der vorhistorischen Entwicklung unserer Sprachstammes*, Giessen, 1889; K. H. Jakob Friesen le considère le premier a établir, d'une manière catégorique la ramification en "kentum" et "satem". Grund fragen der Urgeschichtsforschung, Hannover, 1928, p. 44.

cliné devint un escalier", des limites naturelles se sont formées entre les peuples et leurs langues (9).

Par conséquent, selon cette théorie, l'unité linguistique existant sur un très vaste territoire fut brisée par la formation des centres. Il ne s'agit pas donc d'un scindement, d'une scission de la "Ursprache" en langues séparées, mais une lutte pour l'existence se livra entre les dialectes et seulement quelquesuns d'entre eux gardèrent leur individualité, jusqu'à présent. Un certain dialecte pouvait bien changer d'aspect, changer ses caractéristiques, à cause de l'expansion continuelle d'une autre langue sur le même territoire.

A prime abord, cette théorie détruit la théorie de l'arbre généalogique formulée par A. Schleicher qui soutenait que les langues se sont formées d'une manière paisible, dérivant tout naturellement d'un ancêtre commun, la langue initiale, primitive. Mais considérant que l'arbre généalogique reproduit la phase finale de ces luttes entre les langues, indiquant le siège de chacune de ces langues qui triomphèrent dans la lutte, détruisant les dialectes intermédiaires, alors la contradiction entre les deux théories disparaît.

Il faut donner un nouveau sens à l'arbre généalogique : la *corrélation finale entre les différentes langues.*

En essence, c'est le concret qui manque à cette théorie qui est plutôt vague. La métaphore des vagues de la mer nous offre une image plastique générale du processus de la formation des langues, sans présenter un contenu concret. L'arbre généalogique représente, en effet, ce qui suit après l'orage : la mer calme...

Nombre de savants, Leskien entre autres, soutiennent qu'il n'y a aucune contradiction entre la théorie de Schleicher et celle de Schmidt et que ces deux conceptions se complètent réciproquement (10). Plusieurs autres auteurs ont attaqué la théorie du dernier en diminuant son importance (11).

A notre avis, l'arbre généalogique doit exister encore, même après avoir été miné par la découverte des langues "mixtes" entre *satem* et *centum*. Les groupes mixtes confirment la théorie des langues "intermédiaires" qui on réussi à survivre même après l'orage.

Denos jours, la localisation des langues centum en Occident, des langues satem en Orient n'est plus valable vu qu'à l'Est on trouve une langue centum —la langue tokharienne— et qu'au centre de l'Europe, il y a un groupe mixte de langues centum-satem, dans lesqueles l'un ou l'autre de ces deux éléments est prédominant.

La découverte de la langue tokharienne (A et B) a porté un dur coup à la conception d'Auguste Schleicher. La langue tokharienne parlée par un peuple oriental est, pourtant, centum et non pas satem, mais ce n'est pas du centum classique. Les Tokhares parlaient la langue indoscythique et avaient eu des contacts avec les langues grecque, arménienne, thrace, phrygienne, baltique et d'autres encore (12).

Nous opinons à la *réconsidération* de l'arbre généalogique. Contrairement à l'opinion de P. Bosch-Ghimpera qui considère que l'arbre gébnéalogique des langues doit disparaire, nous sommes d'avis que cet arbre doit être revisé, vu les éléments mixtes, situés entre *centum* et *satem*. Et cette position intermédiaire n'appartient pas seulement à la langue tokharienne mais l'illyrien se trouve dans la même situation : quoique faisant partie du groupe centum il contient également des éléments satem.

La langue des Thraces, elle aussi, n'est pas totalement unitaire. Appartenant au groupe *satem*, mais subissant, dès les époques les plus reculées l'influence des langues *centum* (le celtique et le latin), elle possède également des éléments *centum*. Elle se présente donc comme une langue mixte.

Nous pourrions créer un arbre généalogique des langues, en marquant deux grupes unitaires —centum et satem— et des groupes mixtes, selon la prépondérances des éléments centum ou satem. Les linguistes, en tant que spécialistes dans ce domaine, *doivent réviser ce schéma et fixer* la place exacte de chacune des langues. Voir plus loin le schéma de l'arbre généalogique tel que je le propose.

Cet arbre génealogique groupe les langues d'après le criterium des différences dialectales et des apparentages que la linguistique comparée indoeuropéenne a établis; on doit quand même vérifier si la place attribuée à chaque langue est juste.

Certes, la nouvelle formule de l'arbre généalogique des langues *est étrangères au principe de la zone géographique des peuples* et neutre quand à la localisation géographique des langues.

Si une peuplade quelconque parlait une langue centum ce n'était pas absolument obligatoire que cette peuplade habitât l'Europe occidentale.

Le caractère centum ou satem de la respective langue n'est pas nécessairement la suite de la situation géographique du peuple qui parle cette langue, tout au plus le caractère centum ou satem prouve *les relations de voisinage, economiques ou culturelles* du peuple avec d' autres peuplesdont la langue appartient à l'un ou à l'autre de ces deux groupes. Par exemple, si la langue des Tokhares asiatiques appartient au groupe centum cela ne signifie guère que leur patrie a été en Europe occidentale où vivaient la plupart des peuples parlant des langues centum, mais cela prouve seulement leurs étroites relations économiques, culturelles, etc., avec le groupe de ces peuples où bien avec un seul peuple de ce groupe, vraissemblablement, ainsi qu'on l'a prouvé, avec les Grecs.

C'est une langue qui, en dépit de toutes les influences subies, de toutes les "vagues" qui l'ont envahie, a réussi à conserver sa propre existence. Ce sont les Grecs, entre autres, qui ont donné à ce peuple le nom "Tokhare"; eux-mêmes, ils s'appelaient "Tohri". le peuple tokhare a joué un rôle dans l'histoire, au II-e millenaire a.n.è., les Tokhares avaient fondé un grand empire sur les ruines de l'état gréco-bactrien.

Nous avons déjà signalé le fait que l'unité indoeuropéenne était composée de sous-unités districtulles représentant des groupement linguistiques, par exemple les sous-unités balto-slave, celto-germanique, celto-italique, tokharo-hittite, tokharo-thrace, tokharo-grecque.

J. Kurilowicz explique la formation des sous-groupements par le voisinage des respectifs peuples et fournit des exemples : les Indiens et les Iraniens, les Baltes et les Slaves, les Italiques et les Celtes, les Grecs et les Albanais (13).

---

(9) Joh. Schmidt, *Die Verwandschaftverlatnisse der indogermanischen Sprachen*, Weimar, 1872.

(10) Leskien, *Die Deklination in slavisch-lituanischen und in germanischen*, Leipzig, 1876, VIII-IX.

(11) Par exemple, G. Ivanescou, *Vérité et erreur dans la recherche des dialectes proto-indoeuropéens*, dans "Philologica", I, Bucuresti, 1970, p. 18.

(12) E. Sieg et W. Siegling, *Tokharisch, die Sprache der Indoskythen* dans "Sitzungberichte der KKgr. Preis Akad. d. W., 1908, XXXI, montrèrent le caractère indoscythique de la langue tokharienne.

(13) J. Kurilowicz, *De l'unité linguistique balto-slave*, dans "Vopro sy Slavianscogo iazycoznania", 1958, fac, 3, p. 15.

ECONOMIE DE MORTI

de N. S. GOVORA

O istorie a războiului nostru-tot războiul-, se putea scrie numai in exil. A scris-o Generalul Platon Chirnoagă. In Țară nu se putea scrie și probabil nu se va putea scrie incă multă vreme. S'a scris doar "Contribuția Rominiei (cu â din i) la războiul antihitlerist". Autori: Col. I. Cupșa, *conf.* Gh. Matei, col. I. Focșeneanu, *conf.* B. Bălteanu, col. L. Ion, V. Zaharescu. După cum se vede, intre colonei sunt și doi civili. Departe de mine gândul că civilii nu ar putea scrie o istorie militară, dar e de la sine ințeles că rolul acestor civili era de a controla linia ideologică. Și cine citește cartea, iși dă seama că nu era nevoie de controlul civililor, colonelii inșiși erau câștigati la ideile partidului. Având in vedere că citata carte a fost tipărită in 1958, elaborarea ei nu poate fi socotită inainte de 1954, colonelii trebuiau să faca parte fară doar și poate din vechile cadre ale armatei române. Deci colonelii au fost fie sublocotenenți ai vechei armate ca Tucacevski, fie plotonieri majori ca Budionii.

Majoritatea, marea majoritate a ofițerilor vechei armate au ajuns la Aiud, Gherla, etc. și o mică parte, mai norocoasă, a fost pensionată cu pensii de mizerie. Unii dintre artileriști sau geniști au intrat la politechnică și s'au făcut ingineri, pifanii trebuind să se mulțumească cu posturi de magazioneri sau altele asemănătoare. Ca să fi rămas in armată, să fi ajuns in posturi inalte, autori de istorii, trebuia să se dea dovadă de *exces de zel*. Și desigur se știe ce se ințelegea prin exces de zel. Și chiar dintre aceștia, mulți au căzut pe drum. Unii și-au legat soarta de o mărime a partidului sau alta, și când această mărime cădea, respectivii luau, și ei drumul arborelui de care se agățaseră. Se poate cita cazul colonelului Stanciu. Acesta, căzut prizonier in Rusia, devine secretarul comisiei ce organiza Divizia Tudor Vladimirescu. Președintă era Ana Pauker. Și Stanciu a devenit nu numai secretarul ci și amantul Președintei. Și amantul devine repede colonel-nu cred că mă insel afirmând că a făcut parte din Consiliul de război ce a condamnat pe Iuliu Maniu-, destinat desigur să ajungă o căpetenie a armatei. Numai ca "bonzul român" Ana Pauker, a căzut precum se știe și deatunci nu s'a mai auzit de colonelul Stanciu.

Cartea de care vorbim se ocupă numai de participarea României in războiul din Vest, singurul război care după autori, și din nefericire și după anumiți compatrioți din exil, a fost just, cealaltă parte, războiul din Răsărit fiind o mare eroare după părerile acelei părți din exil, o crimă după părerile Budionilor români, autori ai cărții.

Un războiu, victorios sau nu, trebuie să fie acceptat de popor. Și războiul nostru in Răsărit a fost nu numai acceptat, ci primit cu emotia marilor momente istorice din viața unui popor. In ziua de 22 Iunie 1941, Țara intreagă a tremurat de la un capăt la altul. Orășenii și țăranii au ingeninchiat in Biserici, in case, și pe străzi. Contra au fost doar străinii și acei Români care se găseau incă de pe atunci in serviciile secrete ale străinilor. Și chiar sefii partidelor democratice, Maniu de exemplu, au fost pentru intrarea in război contra Rusiei sovietice, opunându-se doar la purtarea lui până la capăt, adică au fost pentru oprirea la Nistru.

Și toată Țara, intreaga Țara, a fost contra războiului in Vest. Anunțarea lui a fost primată nu numai cu strângere de inimă, ci cu lacrimi, cu multe lacrimi.

Soldații, care merseseră până la Tisa de voie de nevoie, aici s'au opus. Colonelul comandant al regimentului 11 Dorobanți din Galați, a trebuit să adune soldații și să le tină un discurs. Sfârșitul acestui discurs nu era un apel la virtuțile Neamului, la Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul, ci spunea textual: "Soldați, ințeleg, dar... trebuie să trecem. Nu avem ce face... Trebuie să trecem". Iar generalul Leonard Mociulschi, un erou al războiului nostru in Răsărit, și-a trecut Divizia peste Tisa, cu pistolul in mână. E drept că la Tisa rândurile Diviziilor românești erau atât de reduse, incât Mociulschi nu a făcut scurtă la mână.

Cartea are o lungă, foarte lungă introducere politică. Din 570 de pagini, 182 sunt destinate acestei introduceri. Citām:

"Inscăunarea dictaturii fasciste și aruncarea țării noastre in *războiul criminal antisovietic* — consecință directă a politicii antipopulare și antinaționale dusă de burghezia și moșierimea romină-au constituit una din perioadele cele mai negre din Istoria Rominiei și au pus in pericol insăși existența poporului romin.

A fost insă o fericire pentru țara noastră că in acești ani grei a existat și a activat neobosit, infruntind eroic cea mai cruntă teroare (!!!), partidul comuniștilor (1000 de membri, n.n.). Sub conducerea P. C. R. s'a desvoltat tot mai mult lupta național-eliberatoare a poporului care s'a inbinat strâns cu victoriile *vitezelor oști sovietice*, impotriva cotropitorilor fasciști. Această luptă a dus la izbanda insurecției armata de la 23 August, organizată și condusă de P. C. R. in imprejurările *favorabile* ale inaintării Armatei sovietice *eliberatoare* pe teritoriul țării noastre" (pag. 5).

După cum se vede, democrații noștri sunt copios serviți. Nici un cuvințel despre participarea lor la "momentul antifascist" 23 August.

Capitolul 2 e intitulat "Partidul comunist din Rominia — mobilizatorul și insuflețitorul intregului popor in lupta impotriva Germaniei hitleriste" (pag. 27). Isgonirea generalului Rădescu poartă titlul: "Dejucarea in sdrobirea planurilor reacțiunii sabotoare a războiului antihitlerist". In cuprins citim perle ca acestea: "In acest sens au și ințeles elementele fasciste fondul cuvântării lui Radescu. Indată după adunare, câteva sute de *legionari și fasciști*, conduși de membri ai partidelor național-țărănesc și național-liberal, au comis acte huliganice pe străzile Bucureștilor, atacind și molestind elementele democratice. Pe străzi fasciștii au distrus ziare democratice și au strigat lozinci antisovietice și fasciste" (pag. 116).

"Pregătindu-se pentru lovitura de stat, *reactiunea* din interiorul țării a stabilit prin I. Maniu contact și cu *trădătorul* Horia Sima, fugit in Germania. După cum a relatat tov. Gh. Gheorghiu-Dej, la demonstrația din București din 6 Martie 1945, agenții parașutați de *Horia Sima* pe teritoriul țării noastre au fost prinși. *La interogatoriu ei au declarat cà au primit misiunea de la Horia Sima de a-i transmite lui Maniu "unele probleme"* (pag. 134).

La pagina 137 e o fotografie cu explicația: "La chemarea P. C. R. țăranii trec la ocuparea pāminturilor moșierești". Autorii sunt loviți de o amnezie totală și nu ne spun că aceste pamânturi le-au fost date tāranilor in mod demagogic, pentru ca să le fie luate apoi și transformate in colectivuri. Lipsa de elementară pudoare a Budionilor o găsim la pag. 159: "La 22 martie 1945, puterea populară a legiferat reforma agrară prin care au fost smulse din miinile moșierilor 1.468.000 ha de pămint, din care cca 1.109.000 au fost impărțite la 918.000 țărani fără pămint sau cu pămint puțin, iar restul a devenit propietate de stat". Adică puțintel mai mult de 1 hectar pentru fiecare țăran (!!!).

Budionii romini spun ca "armistițiul" a fost incheiat la 12 Septembrie la Moscova. E singurul adevăr, sau jumătate de adevar, din toată cartea. Mihai Viteză și cu eroicii lui ciraci din exil, susțin morțiș ca acest "armistițiu" a fost semnat la 23 August. Și la pagina 546, citim:

"Intr'o notă adresată de guvernul sovietic guvernului român la *6 August 1945*, prin care comunica hotărirea de a restabili relațiile diplomatice cu Rominia, se facea mențiune despre "participarea activă a Rominiei, incepind de la 23 August 1944, la lupta impotriva Germaniei hitleriste, alături de Aliați".

Deci intre 23 August 1944 și 6 August 1945, Țara noastră nu a avut relații diplomatice cu Rusia sovietică. Atunci care era regimul juridic și diplomatic care guverna rolațiile dintre Țara noastră și maarele, gloriosul "aliat" de la Răsăsit? Nu-l intrebăm pe Cupșa-Budionii de la Bucuresti, ci pe exilații noștri care serbează in fiecare an "eliberarea" de la 23 August, e drept că din ce in ce cu mai puțin fast. *In Drept, Țara noastră a fost sub ocupație străină, intre aceste date.*

Deci Țara noastră a intrat in războiu cu Germania "hitleristă" la 23 August 1944. Conform "armistițiului", Rominia s'a obligat să participe cu 12 divizii, alături de "eliberatori", pentru a șterge prin sânge eroarea de a fi luptat contra Rusiei sovietice", așa cum ne-o spune un document semnat de Gafencu, Vișoianu și alte caracude. In realitate s'a contribuit cu 18 divizii. Dar avea nevoie Rusia de aceste 12 sau chiar 18 divizii? Răspunsul e negativ. Rusia n'avea nevoie de această participare românească. Ca și in 1877,

își crea obligații la Conferința păcii, ar putea gândi cineva. Argumentul acesta cade. Dacă în 1877, din cauza acestor complicații, Rusia țaristă a evitat atât cât a putut participarea românescă, în 1944 nu se mai încurca în aceste marafeturi. De data aceasta Rusia comunistă avea toate atourile in mână. Roosevelt și Churchill, în înțelegerile de la Teheran și Yalta o deslegaseră de orice fel de obligații. Țara noastră le era dată plocon, în acest spațiu de "influență sovietică", Rușii puteau face ce vor.

Atunci de ce au cerut această participare? In primul rând au murit 169.000 de Români și au fost cruțați tot atâția bezbojnici. Dar mai mult decât atât, Rușii voiau exterminarea unui număr cât mai mare de *viitori inamici*. Practici, Rușii nu-și făceau iluzii. Știau că în Țara noastră nu au mai mult de 1000 *amici*, restul le erau inamici, asa cum spunea Mircea cel Bătrân: Și deaceia, tot ce mișca'n Țara asta râul, ramul. Mi-e prieten numai mie, iară ție, dușman ți-este". Această politică de exterminare a inamicilor au dus-o bezbojnicii pretutindeni. In Polonia, care "nu luptase dincolo de Nistru", au ucis 11.000 de *inamici* la Katyn. La întoarcerea de la Moscova, după ce semnase zisul armistițiu, Ghiță Pop, declara în gazeta partidului țărănesc că Molotov, mângâindu-și blajin barbia, i-a reproșat lui Ghita că nu ne-am oprit la Nistru. Din declarația zisului Pop, releșea că alta ar fi fost soarta noastră, dacă am fi ascultat pe Maniu, și nu am fi trecut Nistrul. Sancta simplicitas!

In Țara noastră sovieticii au fost mult mai perfizi decât în Polonia. Acolo, la Katyn au exterminat 11.000 de inamici, în România au exterminat 170.000 cruțând în același timp viețile a tot atâția bezbojnici.

Dacă într'adevăr ar fi avut nevoie de participarea noastră ca aliat, s'ar fi comportat ca aliat, adică ar fi dat drumul celor aproape 200.000 de soldați români pe care-i luaseră prizonieri după "semnarea armistițiului" de la 23 August. Știut este că pe acești nenorociți care nu luptaseră pentrucă li se spusese că a fost încheiat armistițiul, i-au dus în Siberia și o parte s'au întors acasă numai după câțiva ani, iar pe alții i- a înghițit pământul.

Dar mai ales armamentul, nou și în bună stare pe care Rușii l-au luat "aliaților" lor români după 23 August, nu a fost restituit. De ce nu a fost dat Românilor dacă aveau realmente nevoie de contribuția lor? E normal ca cineva să dorească să aibă un aliat înarmat și nu fără arme. Căci despre armata românească ce a luptat în Vest se poate spune ca a fost desarmată și nu slab sau prost înarmată. Unitațile noastre au luptat contra "hitleriștilor" cu armamentul de la părțile sedentare, armament vechiu, de școală și insuficient. Și fără muniții. Am arătat de multe ori aceste lipse, cu date precise. De exemplu în batalionul meu, aveam două pistoale mitralieră fără nici un cartuș și unul cu... 35 de cartușe. Și în Moldova, la companla de armament greu, avusesem 64 de pistoale mitralieră cu muniția necesară, pe care le luaseră "aliații" după "armistitiu" și... uitaseră să ni le înapoieze. Cum aceste date ar putea fi contestate de 23 Augustiști, nu le voi repeta, ci voi veni cu date din însăși cartea lui Cupșa-Budioni. La pag. 208 citim: "Spre deosebire de trupele fasciste, care dispuneau de armament modern și îndestulător, trupele Armatei l-a romine duceau lipsă în special de tancuri, artilerie antitanc, *artilerie*, artilerie antiaeriană și aviatie". Am subliniat cuvântul artilerie. Cupșa nu ne spune de ce nu aveam artilerie. Tunurile ni le luaseră "aliații", după "armistițiu" și artileria noastră venise să se bată cu "hitleriștii" cu tunuri de școală de la partea sedentară fără proiectile.

Și la pag. 301 citim:

"Divizia a 4-a infanterie era izolată în capul de pod de la sud de Szolnok, *având o înzestrare tecnica și o dotare materială slabă*. Lipsa *aproape completă* a mijloacelor care să poată duce cu succes lupta împotriva tancurilor grele ale inamicului, punea într'o situație grea această mare unitate. Divizia avea forțele împărțite pe cele două maluri ale Tisei (șase batalioane și divizioanele de aruncătoare de mine, pe malul de vest, iar două batalioane, artileria și formatiile de spate (!!!) pe cel de est), fapt care îi limita posibilitatea de a-și manevra oportun forțele și crea pericolul de a fi bătută de namic pe părți".

Cupșa minte. Când spune că pe malul de Vest erau 6 batalioane, spune adevărul, dar când spune că două rămăseseră pe malul de est, minte. Și minte pentrucă Divizia avea numai 6 batalioane și nu 8: 3 regimente, 5, 20 și 21 Infanterie, cu câte 2 batalioane. Artileria rămăsese pe malul de est. Dar câte tunuri avea? Și mai ales, câte proiectile? Pariez că n'avea nici unul. In sprijinul infanteriei din capul de pod, în zilele cât a durat lupta, n'am auzit spărgându-se în liniile inamice nici un proiectil românesc. In regimentul nostru aveam 3 tunuri anticar. N'aveau nici un proiectil (!!!). Când am fost înconjurati, l-am găsit pe căpitanul Lupulescu, comandantul lor, bând vin într'o casă. L-am întrebat de ce nu e la tunurile lui și mi-a răspuns: Dacă-mi dai tu un proiectil, mă duc să-l trag..

Deci Divizia a 4-a găsea cu toate batalioanele la Vest de Tisa. La Est rămăsese numai artileria și comandamentul Diviziei, adică furierii. Tot acolo se găsea și comandantul regimentului 20 Dorobanți, Lt. Colonel Ilie Ionescu și adjutantul, căpitanul Horodincă, despre care voi vorbi mai departe.

Un atac cu tancuri germane a căzut în spatele Diviziei, înconjurându-ne. Cele 6 batalioane erau în capul de pod în luptă cu trupele ungurești, sa le zicem horthyste căci așa-i place lui Cupșa să le numească. Acest colonel nu vrea să spună ca artileria română n'avea proiectile. Dar la pagina 302, uitând, scrie: "Bateria antiaeriană a Diviziei, singura care ar fi putut avea oarecare eficacitate în această împrejurare, *nu dispunea de muniția necesară*". Pe acest Budionii istoric, căruia nu-i roșește obrazul scriind aceste rânduri, îl întreb: Dar de ce n'aveau tunurile munitie, și dacă n'aveau de ce fusesera aduse acolo? Câte tunuri avea această baterie, uită să ne spună, dar pe aceiași pagină istoricul ne spune că în acel raion (!!!) se mai găsea o baterie grea de artilerie antiaeriană. Și de aceasta ne spune că avea... două tunuri.

Deci regimentul 20 de Infanterie își dăduse cele două batalioane ca să constituie rezerva regimentelor din linea I-a, 5 și 21. Producându-se încercuirea, comandantul diviziei, generalul Platon Chirnoagă a reușit să se strecoare și să intre în cerc, pentru a împărtăși soarta soldaților lui. Colonelul Ilie Ionescu n'a avut aceste scrupule. In noaptea de 19 Octombrie, generalul Platon Chirnoagă ia unul din batalioanele regimentului 20 Dorobanți și-l trimite pe Tisa ca să facă față Nemților, fiind dealtfel singura rezervă a Diviziei. Ori acest comandant de batalion, singura rezervă a Diviziei, comunică ofițerilor lui că a hotărît să treaca la Nemți și le cere părerea. Și această comunicare a *fost primită cu entusiasm, de absolut toti ofițerii*. Și ofițerii acestui batalion nu erau hitleriști. Dar mărșăluiseră timp de 40 de zile alături de bezbojnici și asistaseră strângând din dinți de neputință la toate sălbăticiile "aliaților".

Restul Diviziei nu s'a predat. In cursul zilei de 20 August, Divizia a fost masacrată de o puternică artilerie horthystă. Se răspundea cu pușca, căci mitralierele terminaseră cele două unități de foc. Individual sau în grup, soldații se dirijau spre Tisa, spre a se preda Nemților. La intervenția căpitanului care se predase în timpul nopții, s'a obținut încetarea tragerii de artilerie, deci a masacrului. La căderea nopții, toată Divizia trecuse Tisa și se predase Nemților. *Intre Divizia a 4-a și unitatea germană nu s'a tras nici un cartuș.*

In special după defecțiunea românească-ca să nu-i spun altfel-era clar că Germania pierduse războiul. Pentru ce continua să lupte? Probabil pentru a apăra celace-i mai rămăsese: onoarea. Din cartea colectivului relese că forțele germane erau extraordinar de bine înarmate, numeroase, etc. Realitatea e că lupta Nemților era celace se numește apărare elastică. Lăsau perdele de luptători, arme automate judicios instalate, care aveau o misiune de luptă limitată în timp: reziști până în ziua de, la ora x, când te retragi. Și contra acestor cuiburi de arme automate se dadea atac după atac. Fără artilerie, atacanții cădeau ca muștele. Mulți ofițeri români care erau infinit superiori bezbojnicilor ca pregătire, își dădusera seama de aceasta și nu atacau. Așteptau să se retragă Nemții, conform ordinelor. Acest lucru ni-l povește și capitanul Emilian în cartea despre care am vorbit în revista noastră. Ne spune Emilian că-l convinsese pe politrucul de lângă el de tactica Nemților și politrucul s'a lăsat convins de argumentația Românului.

Dar nu toți ofiterii români au avut acest noroc. Căpitanul Horodincă a avut nenorocul să nu cadă prizonier la Tisa, găsindu-se în afara cercului, lângă Lt. Colonelul Ionescu. După căderea Diviziei a fost repartizat la altă unitate. Comanda un batalion. Il durea inima văzând cum îi cădeau soldații de pomană. Ordinele erau bezmetice: Atacă! Atacă! Și soldații cădeau ca muștele, din lipsă de scule. Intr'o zi, Horodincă primeste la telefon acelaș ordin: Atacă! Atacă!

—Dar nu se poate Dle colonel. E imposibil. Să tragă artileria.

—Atacă! Atacă!

Urcându-i-se sângele la cap, Horodinca răspunde. "Nu execut acest ordin tâmpit, Dle colonel."

—Atacă, atacă, imbecilule!

—Imbecil e tactu, și după ce i-a mai spus ceva și despre anatomia măsii, a dat ordin soldaților să nu se miște din adăposturi iar el a ieșit din adăpostul lui, și cu mâinile în buzunare, în câmp deschis, s'a îndreptat spre linia nemțească. Și acolo s'a rupt firul vieții capitanului Horodincă, băiat de țăran, care a preferat să moară el, ca sa cruțe viața soldaților, țărani ca și el. Ceva asemănător, ne povestește Louis Dumur, în romanul "Nach Paris".

Spuneam că ofițerii români erau infinit superior pregătiți în comparație cu "aliații". Mulți alții, ca și căpitanii Emilian și Horodincă, descoperiseră tactică germană. Stăteau nemișcați în adăposturi, până plecau Nemții de bună voie. Dar ce se putea face contra ordinelor telefonice, Atacați! Atacați?

Și atunci s'a descoperit *economia de morti*. Lugubră descoperire!

Toți Românii care au făcut armata, efectiv și nu în particular, au auzit de economia de pâine, de fân, de efecte militare, etc. In războiul din Est se ajunsese la economia de cai, în cel din Vest s'a depășit orice închipuire și s'a ajuns la economia de morți, de oameni morți. De exemplu, în ziua X se dadea ordin de atac. Victorios sau nu, după términarea lui, comandanții de batalioane raportau rezultatul și numărul morților. Și dacă aveau 20 de morți, raportau numai 10. *Le rămâneau* 10 *morți economie*.

In ziua următoare sau în alta, din nou: Atacați! Atacați! Și comandantul batalionului dădea ordin soldaților să nu iasă din adăposturi și să tragă în vânt. In vânt căci a trage cu pușca în direcția cuibului de armă automată nemțească, era exact acelaș lucru. Dar să nu se miște. După o oră sau două, raporta la telefon: Domnule colonel am atacat, dar am fost respinși. Am avut 10 morți. Adică morții economie din atacul anterior. Răul era că la alt ordin de atac trebuia să se atace efectiv, ca să se facă o altă economie de morți.

Grație acestei inteligențe a ofițerilor, România a avut în Vest numai 170.000 de morți. Fără *aceasta economie de morți*, numărul pierderilor ar fi fost infinit superior.

Intr'o istorie militară se dau numele tuturor comandanților de mari unități. E o regulă. In istoria despre care am vorbit, Cupșa-Budionii dă numele comandanților de unități... rusești. Când e vorba de cele românești se abține. Dă doar trei: generalii Vasiliu-Rășcanu, Ilie Crețulescu și Vasile Atanasiu. Pentru primii doi, explicația e simplă: în ziua de 6 Martie 1945, un grup de generali-vreo 8 sau 10-s'au declarat pentru partid și contra lui Radescu. Din cei 10 retin numai trei nume: Vasiliu-Rășcanu, Ilie Crețulescu și Simion Coman. Nu știu care ar fi explicația cu Atanasiu. Să fi făcut și el parte din grupul celor 10?

Dar de ce nu figureaza numele celorlalți generali? De data aceasta explicația e și mai simplă: In timpul când Budionii elaborau istoria, toți generalii români care comandaseră mari unități în Vest, se găseau la Aiud. Cum să-i pui în istorie deci, pe "dușmanii poporului"? Care a fost regimul penitenciar aplicat acestor dușmani? Ne-o spune regretatul Ion Cârjă. E o pagina înfiorătoare care ar putea fi intitulată: Generalii la terci! Nu li se dădea să mănânce decât terci și acela în cantități... Să nu mai vorbim. Dar acestui mizerabil terci i se adăogau drăcestile metode de umilire. La ora distribuirii, temnicerii-aceste scursori Fără Patrie și Dumnezeu, cum le spusese generalul Rădescu la 6 Martie 1945 - strigau: Generalii la terci!

Toți cei cari într'un fel sau altul, dela marii oameni politici până la scribălăii de la "Timpul", "Ecoul" sau "Scânteia Tineretului" (!!!) au contribuit să se ajungă la această înfiorătoare pagina, ar trebui să citească cartea lui Ion Cârjă și să mediteze.

Am pierdut 170.000 de oameni. De ce? E o întrebare la care la fel ar trebui să mediteze cei la care am făcut aluzie mai sus.

Pe Cupșa-Budionii nu avem ce să-l întrebăm. Mai ales că după cât se pare, servilele lui pagini nu mai sunt agreate nici de cei pentru care au fost scrise.

PE MARGINEA CARTILOR

A. M. LAZAREV: *Moldavscaia sovetscaia gosudar-stvebnosti u bessarabscuu vopros.* (Organizarea statului sovietic moldovenesc și problema basarabeană.) Cartea Moldovenească, Chișinău, 1974, 910 pagini.

N-i nevoie să studiezi profund lucrarea voluminoasă a lui A. M. Lazarev ci este suficient numai să o frunzărești, ca să-ți dai seama imdeiat că n'ai în față o lucrare științifică de mare valoare, ci mai degrabă un pamflet de propagandă ușoară adresat omului neinformat.

De la A. M. Lazarev, profesor de istorie la Academia de Stiințe Moloveneşti din Chișinău, fost ministru al educației și fost rector al Universității din Chișinău ne-am fi așteptat la mai mult. Profesia pe care o exercită și funcțiile înalte pe care le-a exercitat îl obligă să cerceteze și să răspândească fapte, pe care le poate oricând justifica, și care bineînțeles trebuiesc acceptate și de lumea cititorilor. Dacă mi s'ar adresa cineva cu întrebarea, dacă eu aș putea socoti pe autorul monografiei un profesor de istorie, aș răspunde cu conștiința împăcată, că nu fac o nedreptate și că nu răspândesc un neadevăr, afirmând că este imposibil, ca profesorul A. M. Lazarev să fie autorul monografiei. Mai de grabă aș tinde să cred că monografia este ticluită de un colectiv de partid, care ar fi compus din activiști fără educație civică. Si mai departe, aș mai crede, că acest colectiv de activiști, ca să dea o "importanță" cât mai mare "operei concepute", au hotărât drept considerent necesar, să numească ca autor un om "școlit", cu "trecut" în meseria de "profesor". Si aș mai crede că "năpasta" a "căzut" tocmai pe. academicianul A. M. Lazarev. Aceasta rămâne însă prezumție, și până la dovada contrară trebuie să plec de la "negru pe alb", și acolo stă scris, că autorul monografiei este A. M. Lazarev. In cele ce urmează, cu el mă voi război.

Mai întâi o caracteristică a lucrării lui A. M. Lazarev este că se poate reduce la lozinci, și ca atare, autorul nu este obligat să le justifice. Iată câteva din ele: Problema basarabeană a început la 5 Ianuarie 1918; problema basarabeană s'a rezolvat definitiv la 28 Iunie 1948: România a încercat prin toate mijloacele posibile și imposibile să "romanizeze" Basarabia (vă rog nu zâmbiți!) România a răpit Rusiei sovietice o provincie; România a recurs la înșelătorie, fals și violență; în Basarabia ar locui un alt popor decât poporul român "poporul moldovenesc"; acest popor ar vorbi o altă limbă decât limba română: "limba moldovenească"; România burgheza ar fi prezentă în zilele noastre prin "emigranți" care falșifică istorie, o denaturează și insultă "poporul moldovenesc"; că "nimeni", dar absolut nimeni, nici istoricii burghezi români, nici istoricii din Basarabia, nici cei din Republica Socialistă România, nici cei din Rusia, și nici cei din lumea largă n'au scris "istoria adevărată" a "poporului moldovenesc"; că unii din ignoranță, alții din "neștiință" au tratat cu iresponsabilitate "documentele", alții le-au "profanat" și ca niște "borfași ordinari" s'au dedat la falsificări, mistificari, și au colportat jumătăți de adevăruri. Pentru înlăturarea tuturor deficiențelor enumărate mai sus academicianul A. M. Lazarev și-a propus să scrie o lucrare conform recomandărilor academicianului sovietic A. Aleksandrov (vezi pg. 53) și să folosească metodologia operelor clasicilor marxism-leninismului adăogând că a apelat în permanență la lucrările lui Karl Marx și ale lui Fr. Engels (vezi pg. 18).

Din păcate A. M. Lazarev nu respectă nici unul din cele două angajamente, pe care și le-a luat și le-am expus mai sus.

In celace privește adevărul istoric, așa cum l-a sfătuit academicianul Aleksandrov, atunci A. M. Lazarev ar fi trebuit să se comporte în felul următor: "Trebuie să cauți adevărul așa cum este el, în acest adevăr nu trebuie să retușezi nimic, să adaugi, să modifici... de aceia omul care practică știința trebuie să păstreze toată obiectivitatea" (vezi pg. 53). A căutat-o? Răspunsul este categoric și simplu: nu! Dovada?

A. M. Lazarev uită istoria. Din păcate nu-i istoria secolelor trecute, ci istoria contemporană. El nu vrea să ia cunoștință de ea, celace nu-i frumos și denotă și o lipsă de spirit cavaleresc față de cei încă în viață. Si cu toate aceasta, adică cu bună știință vrea să prostească și contemporanii și cititorii. A. M. Lazarev nu vrea să ia cunoștință de realitățile din Basarabia. A. M. Lazarev știe când a luat ființă organul local Sfatul Țării — după date personale la 21.11.1917 — mai știe și cum s'a format organul reprezentativ, și mai știe că Sfatul Țării a proclamat la 2.12.1917 Republica Democrată Moldovenească (vezi pg. 79). Cu alte cuvinte, înainte de 1.1.1918 se formase în Basarabia, în mod legal un organ statal conform Decretului asupra păcii, semnat de Lenin și Stalin la 17 Noiembrie 1917. In acest decret se dăduse popoarelor oprimate în "închisoarea popoarelor "de fostul imperiu țarist, dreptul la autodeterminare, formarea de state naționale și chiar deslipirea de Rusia. Ori se știe, că Basarabia fusese "închisă" încă din anul 1812. Dacă A. M. Lazarev s'ar fi ținut și de a doua obligație luată — adică să apeleze în permanență la lucrările lui Karl Marx și ale lui Fr. Engels — atunci ar fi aflat că "anexarea Basarabiei" în anul 1812 de către Rusia a fost condamnată și de Karl Marx și de Fr. Engels. Să i le reamintim: "Tratatul din 28 Mai 1812: Poarta renunță la Basarabia. Turcia nu putea ceda ceea ce nu-i aparținea, pentrucă Poarta otomană n'a fost nicio-

dată suverană asupra țărilor române", se exprima Karl Marx (Karl Marx "Insemnări despre români". E. A. București 1964, pg. 105-106). Iar Fr. Engels scrie: "... Dacă pentru cuceririle Ecaterinei șovinismul rus mai găsise unele pretexte — nu vreau să spun de justificare, ci de scuza —, pentru cuceririle lui Alexandru nici vorba nu poate fi de așa ceva. Finlanda este finlandeză și suedeză, Basarabia — românească, iar Polonia Congresului — poloneză. Aici nici vorbă nu poate fi de unirea unor neamuri înrudite, risipite, care poartă toate numele de ruși; aici avem de-a face pur și simplu cu o cucerire prin forță a unor teritorii străine, pur și simplu cu un jaf" (Fr. Engels "Politica externă a țarismului rus" — Marx-Engels, Opere, E. P. București 1965, pg. 28-29, vol. 22).

Crede oare A. M. Lazarev că românii din Basarabia își-, iubesc sau și-au iubit închisoarea?

Organul reprezentativ Sfatul Țării se încadra în mod legal decretului din Noiembrie, deci, era un organ legal și nu un organ fantomă. Dacă A. M. Lazarev ar fi căutat mai departe adevărul istoric fără a face apel la Karl Marx "cel mai mare dușman al imperialismului rusesc", atunci ar fi aflat de la colegul său, tot un academician de la Chișinău, care la 4.12.1968 scria în Moldova socialistă următoarele în legătură cu Sfatul Țării, și anume că: "reprezentanții naționaliștilor ucraineni, găgăuți și evrei au făcut declarații în care sprijineau în totul "Sfatul Țării" (A. Eșaulencoun sef de sector la Institutul AȘ al RSSM· candidat în științe istorice) (Sper să nu intervină pe lângă forurile competente ca să fie eliberat din funcție că și-a permis să "spună adevărul"!). Conform acestui citat, putem trage concluzia că Sfatul Țării nu era numai un organ al românilor din Basarabia, ci un organ reprezentativ al tuturor locuitorilor. In loc ca A. M. Lazarev să țină cont de această realitate, iată că vine și pune în circulație "o fantomă" pe care o numește "PUTERE SOVIETICA", susținând că această fantomă s'ar fi instalat la 1 (14) Ianuarie 1918. In acelaș timp A. M. Lazarev uită recomandările lui Aleksandrov — adică căutarea adevărului — și — obiectivitatea —. El omite să facă cunoscut cititorilor, unde a fost instalată puterea de care vorbește? Unde își avea reședința și din cine era compusă? Cine stătea în spatele ei? Si pe cine reprezenta? iDn cele relatate de A. Eșaulenco, nu există nici o îndoială că în spatele Sfatului Țării stăteau forțe, care reprezentau întreaga populație a Basarabiei. Nici partidul comunist basarabean nu putea să stea în spatele fantomei "puterea sovietică", deoarece, asta ne-o spune însuși A. M. Lazarev: "... nu este stabilită data creerii partidului comunist din Basarabia" (pg. 28). Cu alte cuvinte acea putere sovietică nu avea nimic comun cu populația, nici cu partidul și deci nu putea să servească interesele populației.

Din contră, fazele premergătoare înființării Sfatului Țării se cunosc, și trebuie că le știe și A. M. Lazarev. Pentru a înlătura orice confuzie, și dacă nu le știe, le repetăm ca să le afle. La sfârșitul lunei Martie 1917 se înființează în Basarabia Partidul Național-Moldovenesc. Acesta avea un program precis: înființarea unei diete locale și introducerea limbei române în administrație. In vara anului 1917 s'a înființat la Chișinău un comitet central al "deputaților soldați și ofițeri moldoveni", care cereau formarea unei oști naționale. In urma activităților partidelor locale și a organului Cuvânt moldovenesc la începutul lunei August 1918 guvernul central provizoriu a recunoscut oficial autonomia provinciei dintre Prut și Nistru. Pe de altă parte trebuie spus și ceva despre activitatea soldaților. La 20 Octombrie 1917 s'a întrunit "Congresul militar român" la Chișinău cu participarea a peste 500 de delegați, soldați și ofițeri, reprezentând circa 150.000 oștași români basarabeni. Congresul militarilor a hotărât constituirea în timpul cel mai scurt a organului Sfatul Țării și convocarea unei adunări constituante. Cronicarii zilelor de atunci, mai relatează, că congresul militarilor s'a încheiat cu cântecele patriotice "Deșteaptă-te române" și "Pe-al nostru steag stă scris unire". Acestea sunt fapte și realități peste care nu se poate trece. Așa s'a format Sfatul Țării în Basarabia. Un organ constituit de reprezentanții poporului El era răspunzător la acea dată pentru pacea și ordinea internă. Dar ce s'a întâmplat? Trupe străine au invadat teritoriul țării, cu intenția vădită de a pune mâna pe putere și a ocupa țara. Mai precis ele vizau distrugerea unui stat legal, format conform legilor sovietice. Amenințarea venind din afară, organul legal constituit, avea nu numai dreptul, dar și datoria de a apăra statul. Trupele bolșevice n'au fost chemate de puterea oficială, deci erau trupe de invazie. Pentru a se apăra contra unei invazii, organul legal și recunoscut, Sfatul Țării a făcut apel la trupele române. A. M. Lazarev acuză Sfatul Țării de trădare, nu vrea să recunoască adevărul și nu se ține de recomandările tovarășului academician Aleksandrov. Numai în cazul în care, Stafui Țării nu și-ar fi respectat obligația de a menține ordinea și pacea, și nu s'ar fi opus invaziei, atunci A. M. Lazarev ar fi putut acuza Sfatul Țării de trădare. Si în acest caz, ar fi respectat recomandările lui Aleksandrov.

De alt fel opinia lui A. M. Lazarev, că s'ar fi instalat "puterea sovietică", a rămas fără suporteri. In Iunie 1940 Uniunea Sovietică n'a cerut Basarabia, invocând "fantoma lui Lazarev". Molotov a fost de altă părere decât aceia a istoricului din Chișinău. In nota ultimativă din 26 Iunie 1940, V. M. Molotov n'a ținut cont de "descoperirea științifică" a lui A. M. Lazarev, întrebuințând o altă "gogomănie": Molotov cere Basarabia în numele Ucrainei, pe care o socotește" un teritoriu populat în majoritatea sa de către ucraineni", ceace nici lui A. M. Lazarev nu-i place, că nu corespunde realității, și acesta scrie: "... ceace nu oglindește câtuși de puțin situația reală a componenței naționale a regiunii" (pg. 72). Din cele expuse mai sus, s'ar putea trage concluzia, că la ruși, nici "presupușii oameni de știință", și nici "politicienii", nu se prea țin de "adevăruri". Fiecare le mistifică și le întrebuințează acolo unde pot "răpi" ceva!

Stranie și lipsită de orice logică mai este și o altă "constatare" a lui A. M. Lazarev. Acesta scrie: "Națiunea moldovenească și pământurile ei au fost împărțite artificial în două părți, care până la 28 Iunie 1940 au urmat diferite căi de dezvoltare" (pag. 5), dar istoricul academician, constată că "Basarabia a fost parte integrantă a Moldovei" (vezi pag. 111). Unde este logica omului de "știință"? Adevarul istoric este acesta: Rusia distruge unitatea istorică a Moldovei în anul 1812. Și culmea: A. M.-Lazarev condamnă România, că în anul 1918 a distrus unitatea Moldovei, așa după cum se exprimă el: "România regală ar fi recurs la înșelătorie, falș și violență. Perfidia și cinismul de care au dat dovadă diriguitorii României, atunci când au acaparat Basarabia" (pag. 99). Dacă România ar fi distrus unitatea "Moldovei", așa cum se lamentează profesorul de istorie, îl întrebăm, de ce Uniunea Sovietică după 28 Iunie 1940 n'a urmărit "unificarea" provinciei și a împărțit-o în trei părți? Unde este protestul omului de știință? De ce Uniunea Sovietică a trecut sudul Basarabiei și județul Hotin la Ucraina, când populația majoritară din acele județe o formează românii și nu ucrainenii? Cine a comis ilegalitatea? România care "întregise" unitatea Moldovei, distrusă de Ruși în 1812, sau Uniunea Sovietică, care se face vinovată de "anexiunea unei regiuni, care n'are comun nimic cu Rusia, nici din punct de vedere etnic, nici din punct de vedere istoric, nici geografic și nici economic? Prin împărțirea Basarabiei — inițial și a Moldovei—, Rusia bolșevică se demască în fața lumei întregi și dovedește că prin împărțirea Basarabiei, și anexarea unei mari majorități a populației unui stat străin — și de limbă și de obiceiuri —, că urmărește genocidul, acel flagel, pe care ea însăși s'a obligat să-l combată prin convenția de la 9.12.1948, încheiată în cadrul Națiunilor Unite. Și aici academicianul A. M. Lazarev rămâne departe față de obligațiile luate. Câtă dreptate avea Fr. Engels—, o recunoaște în scris și A. M. Lazarev, când își citează marele dispărut, el scrie: "... când agresiunea reușește, statele hrăpărețe nu țin niciodată seama... nici de dorințele nici de interesele, nici de deosebirile naționale ale populației..." (vezi pag. 5). Nu s'a comportat oare Rusia în Basarabia așa cum a spus Fr. Engels? Și A. M. Lazarev trebuia să mai știe că Fr. Engels scria "că Basarabia este românească". Numai că A. M. Lazarev își profanează descălii marxiști. A. M. Lazarev mai vine și cu o altă "gogomănie", susținând că: "Clasele dominante din România nu au reușit să-și atingă scopul de românizare forțată a Basarabiei și a populației sale" (pag. 9). A. M. Lazarev este și "descoperitor" de falșuri! Iată ce mai scrie că: "Glugovschi și I. Kompanieț, căutând să demaște până la capăt pe falșificatorii burghezi ai istoriei Bucovinei, au devenit ei însăși pe neașteptate, captivi ai concepției istoriografiei românești despre "fluxul unic românesc"... autorii menționând cuvântul "român", în loc de "moldovean" (pag. 33). Și ca să întărească și mai mult părerea exprimată la începutul acestui articol, că nu A. M. Lazarev este autorul monografiei, își mai pune și întrebarea omului sărac cu duhul "de unde au apărut românii înainte de 1918 în Bucovina?" (pag. 33).

O fi întrebarea legitimă pentru "colectivul de partid", care a prelucrat lucrarea, dar nu pentru un academician, și încă unul cu pretenții de "profesor de istorie!" (Nu știu dacă a fost făcut "pe puncte!" Atunci se schimbă situația!). Intrebarea academicianului este mai naivă chiar decât a țărăncii care văzând lumina electrică o întreabă pe mama sa: "Ascultă mamă, cine a pus luna asta în par?" A. M. Lazarev aplică sfaturile lui I. V. Lenin pe care le redă la pag. 55, și anume: "minte, fa zgomot țipă, repetă, repetă minciuna, ceva va rămâne". Aici nu se depărtează de indicațiile șefului. Celace nu știm, e dacă oare a găsit "pe cel slab de înger, să-l creadă?"

Dacă A. M. Lazarev ar fi vrut să facă istorie, atunci ar

fi găsit multe. Amintim numai câteva date, și anume exprimate de un om politic rus. Este vorba de ministrul educației, N. Durnovo. La 27 Mai 1912 scrie în legătură cu centenarul ocupării Basarabiei de către Rusia: "Noi n'am făcut nimic, căci toate școlile create în Basarabia au avut scopul de a transforma românii acestui ținut în velico ruși, întreprindere care n'a reușit". Nici întreprinderea de falșificări și denaturări inaugurată de academicianul de la Chișinău nu a reușit. Adevărul istoric este altul. Și pe acesta îl ocolește.

A. M. Lazarev mai susține că problema "basarabeană" a fost deplin rezolvată la 28 Iunie 1940". Este dreptul fiecăruia să-și expună părerea, dar atunci când vrea să și-o expună în plublic, trebuie să fie luată în serios de cititori, sau ascultători. Problema basarabeană nu este rezolvată, ea va fi rezolvată în curând, în așa fel încât populația română din Basarabia se va reuni cu cea din restul României. In argumentarea acestei păreri, iată câteva puncte de vedere:

a) *Dreptul international.*

1. Uniunea Sovietică s'a angajat prin tratate de drept internațional să nu anexeze niciun teritoriu fără consimțământul populației; acest angajament nu și l-a respectat în Basarabia, populația română n'a fost solicitată să-și dea consimțământul.
2. Există un principiu de drept internațional că: acapararea unui teritoriu străin nu-i conferă agresorului niciun titlu de drept internațional. Uniunea Sovietică a amenințat cu forța militară a 200 de milioane de oameni și a ocupat Basarabia.
3. Conform art. 53 al Convenției asupra tratatelor internaționale din 23.5.1969 sunt declarate nule și fără valoare tratatele internaționale care sunt încheiate prin violarea unui principiu de drept internațional recunoscut.
4. Guvernul român, care a ratificat tratatul de pace de la Paris (10 Februarie 1947) n'a avut mandat din partea poporului român. Acel guvern a fost înscăunat de trupele de ocupație, și a servit interesele ocupantului. In momentul când poporul român va fi liber, va cere revizuirea tuturor tratatelor încheiate de guvernele după 1944 care n'au exprimat voința națională.

b) *Declarațiile oamenilor politici.*

1. Primul om politic care s'a referit la Basarabia a fost Nichita Hrușciov. Cu ocazia unui miting al lucrătorilor din Leipzig la 7.3.1959 acesta făcuse următoarea declarație, și era de părere că: "printre locuitorii României se găsesc și oameni din aceia care cred că Moldova (s'a gândit la Basarabia n. autorului) constituie o parte din România".
2. Mao Tse-tung declară la 10.7.1964 în fața unui grup de jurnaliști japonezi că: "Spațiul pe care-l ocupă Uniunea Sovietică este prea mare... ea ocupă un număr mare de teritorii străine... printre care și Basarabia și Bucoviba, care au fost anexate de la România".
3. Presa internațională a dezbătut în nenumărate rânduri problema Basarabiei, întotdeauna în favoarea României.
4. Cât de șubredă este poziția Rusiei sovietice față de problema basarabeană mai este și faptul că în ultimul timp aceasta caută pe orice cale și cu cele mai mari eforturi să dovedească că în Basarabia locuiesc "moldovenii" și nu "românii", că aceștia ar fi un alt popor decât românii, un popor de sine stătător care n'are nimic de-a face cu poporul român. Dar nici aceste minciuni nu vor prinde. Opinia publică este lămurită unde se află adevărul și cunoaște pe acela care se străduiește să răspândească neadevărul.

Dr. Alexandru SUGA

OAMENI DE ALTADATA
VINTILA BRATIANU

de D.r C. UNTARU

Cu trecerea anilor trec, și oamenii, și odata cu ei și evenimentele istorice, în care ei au participat.

Este rolul unei Istorii imparțiale de a eterniza trecutul unui popor cu scopul de a informa, educa și incuraja generațiile viitoare de a continua opera politică a inaintașilor lor. Din pacate, dela sfârșitul ultimului răsboi mondial în Tara Noastra n'a mai existat o Istorie obiectivă a timpurilor mai moderne ale Neamului Românesc. Așa zisa Istorie oficială de astăzi a fost în mod intenționat manipulată, prin omisiuni și distorsiuni, cu scopul de a justifica doctrina absurdă a Marxism-Leninismului.

Istoria o fac, în primul rând, oamenii, și apoi împrejurările în care aceștia trăesc. In Tara Noastră, unul dintre acești oameni a fost și Vintilă Brătianu, care impreuna cu fratele său mai mare, Ionel, au reușit să consolideze Micul Regat, faurit de tatăl lor, Ion Bratianu, împrună cu marele Rege Carol I. Pe fundamentul acestuia s'a putut ridica, apoi, în 1918, edificiul României Mari, așa cum era cunoscută, mai înainte de cotropirea ei de către Bolșevici.

Desigur că, Brătienii n'au fost singurii, cari au contribuit la întregirea și consolidarea Neamului Românesc, iar dintre ei, Vintila n'a fost dintre cei mai renumiți. Totuși, dacă scriu aceste rânduri despre el, o fac din motive mai mult personale, datorită faptului că prin tatal meu, l-am putut cunoaște mai de aproape.

Părintele meu, un admirator al Bratienilor, și cam de aceiași vârstă cu Vintilă, care era expertul financiar al Partidului Național Liberal, cu deviza: "Prin Noi Inșine" — avea nu numai aceleași vederi economice ca el, dar și aceiași concepție de familie, de educație a copiilor, de comportare în viața publică sau particulară.

Tatăl meu îl vizita adesea pe Vintilă, când se ducea pe la București, cerându-i sfaturi politice, economice, sau de cum să-și crească copiii, pentru a fi de un cât mai mare folos pentru Tara lor. In această privință ei îndemna totdeauna pe tinerii Români sa studieze mai putin Dreptul și Filozofia, pentru a deveni funcționari la Stat, ci mai mulț comerțul și ingineria, pentru a putea pune stăpânire pe resursele naturale ale Țării și deci pe destinul ei. Este datorită sfatului lui că tatal meu m'a îndemnat să studiez științele economice în străinatate, pentrucă, pe acea vreme, la Brăila, orașul meu natal, aproape numai strainii controlau comerțul exterior, celace pentru Vintilă Brătianu era un lucru intolerabil.

In anii, imediat după primul răsboiu mondial, eram elev la Liceul Nicolae Bălcescu din acest oraș dunărean, iar tatăl meu îmi dădea adesea exemple despre Vintilă, pentru a-mi face educația. In acest fel, am început și eu a desvolta o adevarată afecțiune și admirație pentru el, pe care le pastrez și astăzi.

Doresc a mentiona aici, doar câteva fapte, care nu știu dacă au mai fost cunoscute și de alții, pentru a nu fi date uitarii, și pentru că le gasesc utile atat pentru generația de astazi, cât și pentru a pune în contrast comportarea guvernanților prezenți din România, cari deși se pretind de origina proletară, duc o viață desgustatoare ca a îmbogațiților de răsboiu.

Deși Brătienii erau acuzați pe vremuri, mai ales de o "anumită presă din Sărindar", că fură Tara, și erau în mod regulat caricaturizați ca "sobolani", ei erau de fapt unii din puținii Români ethnici, cari reușiseră, într'o țară acaparată aproape în întregime de straini, sa-și creieze, printr'o muncă onestă și inteligentă, în decursul a trei generații, o situație economică independentă, culminând cu Banca Românească din Bucuresti și alte orase din Tara.

Deși aveau deci o situație materială destul de bună, Bratienii în general, dar mai ales, Vintila, erau de o mare modestie și duceau o viață particulară nespectaculoasă, la fel de altfel, ca și celalalt mare barbat de stat Roman, Juliu Maniu.

Era stiut de ex., că Vintilă, ca Ministru de Finanțe, nu incasa leafa ce i se cuvenia, ci o da operilor de caritate. Dela locunița sa din București, Vintilă mergea pe jos la Ministerul de Finante din Calea Victoriei, unde era la ora 8 dimineata, punct, și începea să lucreze. Din această cauză, nu numai funcționarii mai mici, dar și directorii mari ai Ministerului veniau la aceiași oră la birouri, ne îndrăsnind să ajungă după Ministrul lor, deși Vintila nici'odată n'a admonestat pe cineva, însă exemplul dat de

(Urmează în pag. 32.)

NECROLOG

GHEORGHE ACRIVU

Cu profundă durere vă aducem la cunoştinţă încetarea din viaţă la 17.11.1977 a celui atât de energic şi cu sufletul atât de mare, Omul şi Românul care a fost Gheorghe Acrivu. Fulgerătoarea lui dispariţie este o pierdere enormă pentru exilul românesc.

Familiei îndurerate îi transmitem profunde regrete şi condoleanţe, asigurând-o de sincera noastră compasiune.

Gheorghe Acrivu s'a născut în com. Independenţa-Tecuci, la 13 August 1913. Scoala primară şi primele clase de liceu le face la Tecuci, după aceia la Sibiu, iar bacalaureatul la Timişoara. Intre 1932 şi 1936 studiază dreptul la Cluj. Din primul an de facultate este cooptat în Garda de Fier cu care se identifică. Participă la toate manifestaţiile studenţeşti şi în anul 1938 este condamnat la trei ani. In timpul detenţiunei trece prin închisori le Cluj, Aiud, Văcăreşti, Timişoara şi Caransebeş. Este eliberat în 1940.

După lovitura de stat a generalului Ion Antonescu din Ianuarie 1941 şi începerea unei crunte prigoane legionare, Gheorghe Acrivu ia drumul exilului. Mai întâi lucrează ca muncitor necalificat în uzinele Heinkel din Rostock şi în Decembrie 1942 este internat în lagărul de concentrare Buchenwald.

Este eliberat la 27 August 1944. După aceia îl întâlnim voluntar în Armata Naţională formată de Guvernul Naţional dela iVena. Cade prizonier la anglo-americani, este purtat prin diferite lagăre de prizonieri cu alţi români şi în sfârşit în anul 1946 reuşeşte să evadeze. Ajuns în libertate organizează o filieră pentru scoaterea românilor din lagărele de prizonieri, le procură lucru şi un minimum necesar de viaţă.

Gheorghe Acrivu ia parte activă la organizarea exilului românesc şi în anul 1947 este ales secretarul Asociaţiei din Nord-Vestul Germaniei, mai tarziu preşedintele ei. Incepând din 1952 îşi mută domiciliul în localitatea Porz/Rheinland, în apropiere de Köln (Colonia), continuă activitatea pe toate tărâmurile, este prezent la toate acţiunile politice şi naţionale, la toate acţiunile de asistenţă, de îndrumare, dă ajutor moral şi material celor căzuţi în nevoie, întreprinde călătorii lungi şi costisitoare pentru binele aproapelului şi este un permanent punct de sprijin pentru toţi cei care au ales libertatea. După înfiinţarea "Uniunii Asociaţiilor Române din Germania — UARG — în anul 1955, un organ de coordonare a activităţilor tuturor organizaţiilor şi instituţiilor existente, Gheorghe Acrivu este ales mai întâi secretar şi mai târziu preşedintele acestei organizaţii.

Gheorghe Acrivu a fost unul dintre puţinii care s'a jertfit în permanenţă pentru binele altora şi n'a lipsit niciodată acolo unde trebuia să se facă ceva. De aceia amintirea lui va dăinui veşnic în sufletele noastre şi ne închinăm în faţa mormântului proaspăt.

Dr. Alexandru Şuga Dr. Ion Popa Eugenia Dumitrescu

Revista şi Editura "Carpaţii" împărtăşesc durerea camarazilor din Germania.

Gheorghe Acrivu!

Prezent!

NICOLAE BORCA-MOSUL

Nicolae Borca, Moşul, cum îl răsfăţau camarazii, chiar cei mai în vârstă ca el, ne-a părăsit. Nebunia vitezei automobilistice a unui negru american, i-a curmat firul vieţii la 12 August 1977, când se întorcea dela Majadahonda, noaptea, pe jos, pe şoseaua Barajas-Paracuellos, unde lucra la ferma familiei camaradului Petru Şorici.

Firav ca trup şi bătrâior va vârstă, Moşul era totuşi o energie permanentă. Gata la treaba, la efort, la sacrificiu, se oferea imediat acolo unde era nevoie de făcut ceva pentru Legiune.

Când a luat fiinţă Editura Carpaţii în 1954 şi mai târziu revista cu acelaş nume, a fost primul abonat, sprijinitor şi cititor a tot ce s'a tipărit. Şi câştiga foarte puţin ca paznic de noapte la un depozit de mobile.

Dar el a înţeles să facă sacrificiul pentru acţiunea de a lămuri lumea occidentală asupra Ţarii noastre, Legiunii şi Căpitanului şi a nedreptăţii făcută României. Şi aceasta, din toata sărăcia şi cu toată inima, cum nimeni dintre bogaţii exilului, n'a făcut-o.

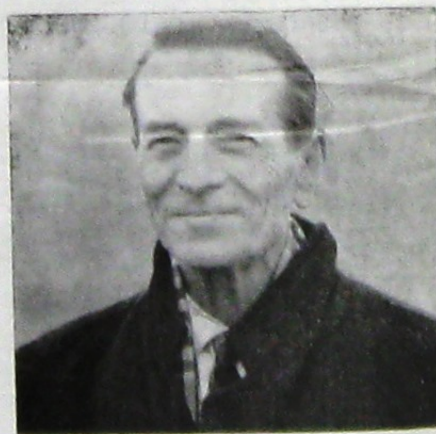
Mărunţel la trup, era un munte de omenie şi putere de dăruire. In braţele lui şi-au găsit alinarea în ultimele clipe de suferinţă, camarazii Florescu, Baicu, Prof. Protopopescu, Biciola.

Cu înţelepciunea ţăranului şi umorul specific bănăţenesc, căci Mosul era ţăran cojocar din Banat, îşi creiase o lume a lui proprie, care l-a ajutat să treacă marile probe legionare care l-au încercat cu prisosinţă în ultimii 35 de ani, fără să se clintească din credinţa şi loialitatea care-l caracterizau. Avea totdeauna un zâmbet iertător şi o glumă, ca răspuns la tachinăriile camarazilor, care-l înconjurau totuşi cu calda lor dragoste, şi-i regretă pierderea.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Nicolae Borca:

Prezent!

ECOURI

● In seara de 27 Octombrie 1977, în sala Cercului Urbis din Madrid, Dl George Ivaşcu a ţinut o conferinţă cu titlul: Valorile româneşti în cultura universală. Expunerea a fost citită în limba franceză: o franceză... românească. Aceasta mi-a amintit o anecdotă al cărei erou era Winston Churchill. Numitul avea pretenţia că ştie franţuzeşte. Şi odată a ţinut o conferinţă la Paris, în limba franceză. La sfârşitul ei, un participant, francez, a exclamat: Tiens! Tiens! Nu ştiam că limba franceză se aseamănă atât de mult cu cea engleză.

Dintre valorile româneşti ale exilului a citat pe Eugen Ionescu, Mircea Eliade şi pe... Tănase Uscatiu. Nu a auzit se vede de Aron Cotruş care era cunoscut şi apreciat de spanioli, publicând mai multe cărţi de versuri în limba lui Cervantes fiind considerat cel mai mare poet epic spaniol. Şi nu a auzit nici de Vintilă Horia care, oricum, a luat premiul Goncourt.

Şi dintre cei trei numiţi, Dl Ivaşcu a insistat cu tămâierile asupra lui Tănase. E explicabil. George Ivaşcu e directorul revistei România literară, unde au apărut poezele, panseurile şi poza lui Uscatiu. Oricum, trebuie să recunoaştem că olteanul e teribil de şmecher, e extraordinar chiar. In exil a reuşit să i se facă recenzii elogioase de către Caranica şi Ierunca. Ambii recenzau niste cărţi ale lui Uscatiu scrise în limba spaniolă, fără să cunoască această limbă. Procedeul e învechit: autorul scrie nişte recenzii, ultralaudative desigur şi, alţii, adica Ierunca şi Caranica le semnează. Că s'a întâmplat aceasta cu personagii ale exilului mai merge. Dar Uscatiu s'a făcut forte să obţină acelaş lucru de la o personalitate a R. S. R.-ului, adică de la Dl Ivaşcu. Căci, după cum spuneam, Dl Ivaşcu a trecut foarte uşor peste Dnii Eugen Ionescu şi Mircea Eliade şi a insistat îndelung asupra personalităţii lui Tănase Uscatiu. Dar cum? De unde ştie Dl Ivaşcu că Tănase e aşa de mare? 99 % din ce a scris Tănase e în limba lui Cervantes. Ori Ivaşcu nu cunoaşte nici el această limbă. Cartonaşul de invitaţie la conferinţă spunea că expunerea se va face în castellană. Şi odată aşezat pe scaun, Dl Ivaşcu s'a scuzat de eroarea comisă, a spus că el va ţine conferinţa în limba franceză deoarece cunoaşte limba franceză (ca şi Churchill), dar nu cunoaşte spaniola. Deci a afirmat că nu cunoaste castellana. Atunci de unde a cunoscut giganticele dimensiuni ale lui Tănase Uscatiu?

S'a întâmplat cu Dl Ivaşcu exact acelaş lucru ca şi cu Ierunca şi Caranica. Şi totuşi ceva diferă: motivele.

Cruntă ironie a soartei! Pe când era "turbat de stânga", Dl Virgil Ierunca era alături de George Ivaşcu. Şi iată că după o lungă despărţire, se întâlnesc din nou, fiecare cu o căţuie în mână, ca să tămâieze acelaş personagiu: pe Tănase Uscatiu. Din motive diferite, dar oricum, făcând acelaş oficiu. Şi amândoi fără să cunoască limba lui Cervantes!

Şi încă ceva curios: Dl Ivaşcu nu a spus nici un cuvinţel despre doctorisimul Drăgan. Tănase Uscatiu a fost absent. Probabil din modestie, o calitate pe care nu i-o cunoştea până acuma nimeni gigantului. Nici Dl Ierunca. Dar a fost fratele lui Tănase. Şi această trecere sub tăcere a doctorisimului i-a dat noi speranţe lui Uscatiu. A revenit la vechiul plan, fără să-l părăsească pe cel nou: întâi membru al Academiei reseriste şi apoi lozul cel mare... premiul Nobel.

● Intre 4 Octombrie şi 1 Noembrie 1977, sub auspiciile Ambasadei reseriste de la Madrid, a avut loc o expoziţie de pictură abstractă, românească. Lume puţină: nici o personalitate spaniolă. S'a discutat mult faptul că nu a participat *nici unul* dintre expozanţi. Să nu fi găsit Bucureştiul *nici un* pictor român — chiar abstract — de care să fie sigur că nu face... "saltul mortal"?

● Horia Roman redivivus. De astă dată în "Revista Scriitorilor români", al cărui nume, cred eu, nu este complet. Ar trebui să se numească "Revista scriitorilor români în exil". Director: C. Sporea. Dl Horia Roman continuă pe aceiaşi strună: Ziarele "Adevărul", "Dimineaţa", "Cuvântul Liber", "Timpul", "Ecoul", erau ziare democrate.

La "Cuvântul Liber", ne spune Dl Roman (p. 127 în "Revista Scriitorilor români"), dogma era: *nici un duşman la stânga*. Când numitul a îndrăznit să scrie un articol cu timide atacuri la adresa administraţiei justiţiei în "ţara sovietelor", articolul i-a fost scos de pe şpalt şi înlocuit cu un clişeu. Şi aceasta, cu toate că autorul era *secretar de redacţie*. Dl Roman plagiază pe Iorga, spunând: eu n'am fost eu. Mai deadreptul, Horia Roman recunoaşte că era om de paie. Acestora, adică lui Roman (Horia) şi celorlalţi de teapa lui, Goga le spumea "şabăsgoimi". Pe acele vremuri, subărgoimii se supărau când li se spunea astfel. Astăzi, Roman (Horia) nu se supără, ci din contra îşi aminteşte de acele timpuri cu emoţie, emoţie pe care voeşte s'o transmită şi cititorilor. Este adevărat că erau aşa de mulţi şabăsgoimi, încât mulţi se înşelau şi-i confundau pe aceştia cu adevăraţii stăpâni. Astfel, Stelian Popescu-ne-o spune Dl Roman-se înşela şi credea că dsa s'ar fi numit în realitate Henri Rottman, motiv pentru care numitul se răzbună crunt, spunând că Stelian Popescu avea creerul mic prea mare şi pe cel mare prea mic.

Nu ştiu cum avea Stelian Popescu creerele, un lucru e cert: se înşela confundând pe şabăsgoim (Horia Roman) cu stăpânul care era Ştefan Roll şi care se mai numea şi Ghiţă. Şabaşgoimul figura pe frontispiciul gazetei ca secretar de redacţie, dar cel care dirija, era stăpânul, adică Ghiţă, care scotea articolele care nu-i plăceau, chiar când erau opera "secretarului de redacţie" şi chiar când acestea ajunseseră în ultima fază a elaborării, adică erau pe şpalt, şi fiindcă timpul nu mai permitea să se scrie un altul încadrat în dogmă, îl înlocuia cu un clişeu. "Când l-am întrebat de ce a făcut acest gest, fără să mă informeze, m'am găsit în faţă cu un Ghiţă transfigurat, tremurând din toate fibrele şi acuzându-mă că eu călcasem principiul pe care (*şi aceasta era adevărat*) îl stabilisem de comun acord: *nici un duşman la stânga*. Nu mai era Ghiţă cel şugubăţ şi conciliabil de ieri, devenise un fel de Saint Just acuzator, susţinut şi de armata de tineri poeţi desperados (toţi democraţi desigur, n. n.), unul mai simpatic ca altul (şi printre ei şi Miron, cel cu faimoasa pagină a 2-a), aşa că, până la urmă, am lăsat totul baltă şi i-am cedat secretariatul" (p. 127).

După cum se vede, Horia Roman, împăciuitor, om de pus la rană! Nu a mai colaborat, a cedat secretariatul, dar a continuat să figureze încă timp de 9 luni pe frontispiciul gazetei drept secretar de redacţie. Deci sabăsgoim cu certificat în regulă.

Constantin Graur i-a spus într'o zi: Uite ce părere am: *Stalin e un om serios, care vrea să consolideze o ţară. Trotzki e un caraghios*. Şi şabăsgoimul cu certificat, ne spune că *acest Graur nu era deloc comunist*. S'ar putea crede că dl Roman e numai naiv: de o deşarmantă naivitate. Personal n'o cred. Probabil sunt ca şi Stelian Popescu, adică am creerul mic prea mare şi pe cel mare prea mic.

Dl Horia Roman s'a specializat în a scrie necroloage. A scris două şi amândouă se terminau cu cuvintele: Adios Mircea, căci aşa se chemau dispăruţii. In curând va scrie un altul mă voi bucura citindu-l-l-care se va termina cu cuvintele: Adios Ghiţă! Acesta va fi desigur publicat concomitent în revistele "Limite" şi "Revista Scriitorilor români". O regret pentru Dl Sporea şi mă surprinde că a admis colaborarea sabăsgoimului în revista pe care o conduce.

● In acelaşi revistă, la p. 119, într'un articol întitulat "De ce comuniştii nu pot să scrie în mod obiectiv istoria neamului", dl Mihai Cismărescu, scrie: "Ce-i drept, unele progrese s'au făcut. Unele evenimente din istoria noastră sunt acum prezentate în adevăratele proporţii. *Mihail Roller* sau Barbu Câmpina (???) sunt astăzi-din fericire-daţi uitării. Metodele lor de prezentare a istoriei nu mai au curs". *Mihail Roller, Ştefan Roll?* Sunt una şi aceiaşi persoană? De ce nu? Dacă *Ştefan* Roll se mai numea şi *Ghiţă*, de ce nu ar fi putut să se numească şi *Mihai* şi să mai adaoge două litere la numele lui neaoş românesc? Aşi dori ca ipoteza mea să fie falsă, căci în acest caz poziţia dlui Sporea ar fi şi mai de neînţeles.

● La pagina 35 citim: "Citisem demult (poate în J. H. Fabre) despre curtea scorpionilor. Cât timp sunt "logodiţi", scorpionul şi aleasa lui se plimbă *en se tenant par la pince* — şi plimbările acestea au uneori o durată şi o morfologie surprinzătoare. Acum câteva zile, întâlnindu-l pe L. V. specialist în comportamentele animalelor, i-am cerut detalii. Surâzând ironic, L. V. mi-a mărturisit că această "curte a scorpionilor", deşi reală, e mai puţin interesantă decât ne-o închipuim noi, diletanţii. Este o anthropologizare a instinctului sexual, mi-a spus. "Logodna" este numai faza preliminară a unirii sexuale, etc. "Plimbarea-dans" este, evident, reală-dar noi îi acordăm funcţia şi valoarea dansului, etc., etc."

Aceste rânduri nu m'au scandalizat ca acelea în care dl Eliade ne descria împreunarea Oanei cu taurul, ci din contra, m'au făcut să apreciez pe Dl Sporea că le-a publicat. Cât de săracă ar fi rămas lupta exilului nostru, fără aceste docte pagini! Nu ne îndoim că "cuplul Ierunca-Lovinescu" (Vezi BIRE) va ferici şi pe cei din Ţară, pe calea undelor, desvăluindu-le chestia cu logodna scorpionilor.

N. S. G.

EPIGRAMA

In fermele de Stat
Tovarăşii au îndoctrinat
Găinele şi cocoşii
Să producă ouă roşii.

I. BRAILEANU

Publicaţii primite la Redacţie:

- *Carnetul unui veteran*, de Şt. Georgescu-Sergent.
- *Pădurea de la Tăncăbeşti*, de Ion Ţolescu.
- *România de astăzi*, de Ion Raţiu.
- *My Land*, de Eglantina Daschevici.
- *Amintiri*, de Ion Fleşeru.
- *Diálogos*, de Horia Stamatu.
- *Jurnal*, de Horia Stamatu.
- *Buna Vestire*, Dir. Msgr. Aloisie Tăutu.
- *Catacombes*, Dir. Sergiu Grosu.
- *Isus Biruitorul*, Dir. Sergiu Grosu.
- *Ţara şi Exilul*, Dir. Gheorghe Costea.
- *Limite*, Dir. Virgil Ierunca şi N. Petra.
- *Cuvântul românesc*, Dir. Gh. Balasu.
- *Vatra*, Dir. P. Vălimăreanu.
- *Revista Scriitorilor Români*, Dir. C. Sporea.
- *Boian News Service*, Dir. I. Boian.
- *Porunca Vremii*, Dir. I. Boian.
- *Fiii Daciei*, Dir. I. Boian.
- *Exilul Solidar*, Dir. Petre Mihail.
- *Micro Magazin*, Dir. Marius Ligi.
- *Apoziţia*, Dir. Ion Dumitru.
- *Der Donauschwabe*, Red. Franz Schuttack.
- *Acţiunea românească*, Red. N. Cărjă.
- *Stindardul*, Dir. I. V. Emilian.
- *Dreptatea*, Dir. D. Mihovan.
- *Micron*, Dir. Stefan Munteanu.
- *Calendarul Bisericii Ortodoxe române din Paris*.
- *Buletinul Bisericii Ortodoxe Române din Detroit*.

VINTILA BRATIANU

el era covârşitor. Pe drumul de acasă la Minister şi dela Minister acasă, Vintilă Bratianu nu era insoţit de nici'un poliţist. El era văzut mergând liniştit pe stradă, sprijinit pe un baston, şi răspunzând la salutul cetăţenilor prin ridicarea politicoasă a pălării. Şi pentru ca tălpile ghetelor lui să nu se tocească prea repede, el avea ţinte de fier pe ele, fiindcă pe acea vreme nu erau tălpi de plastic.

Tatăl meu îmi povestea cum odată, fiind în birou cu Vintilă Brătianu, în casa acestuia din Bucureşti, fiul lui, elev de scoală, intră cerându-i o foaie de hârtie de scris. Intrebându-l ce vrea să scrie, tatăl sau a deschis un saltar dela birou, a luat o foaie de hârtie, şi după ce a rupt-o în două, i-a dat jumătate fiului sau, spunandu-i că atât e deajuns pentru ce avea să scrie. Cealaltă jumatate a pus-o din nou în saltarul dela birou.

Vintilă Brătianu era cunoscut pentru spiritul său de economie, pe care unii îl considerau drept avariţie, dar care de fapt nu era altceva decât un principiu riguros de raţionalizare, pe care îl aplica în orice activitate ce intreprindea, mai ales când era vorba de banul Statului.

Era de ex. notorie, pe acea vreme la Bucureşti, intamplarea cu Vintilă Brătianu, care ca Ministru de Finanţe, a trebuit să se ducă la Londra, pentru a negocia un împrumut de Stat. Nicolae Titulescu, care era Ministrul Plenipotenţiar la Londra, urma sa-l introducă pe la marii bancheri din City, pentru a discuta contractarea împrumutului. Spre marea lui surpriză însă, Titulescu descoperă că Ministrul de Finanţe al Romaniei n'avea un dinner-jacket, pe care să-l îmbrace la masa oferita în onoarea lui de bancherii din Capitala Angliei. Lui Titulescu i-a trebuit mult timp să pledeze până a-l convinge pe Vintilă să-şi facă un dinner jacket la un croitor din oraş, şi pe care probabil că nu l-a mai îmbrăcat nicodată la reintoarcerea în Bucureşti.

Oamenii, ca el, sunt astăzi uitaţi sau bârfiţi în România, ca burghezi. Mâine, însă, vom avea nevoie tocmai de astfel de oameni pentru a scoate Tara la liman.

REDACTIONALE

A) PROF. ALEX. BOLDUR-LA GRANDE THRACE

Mulţumim sprijinitorilor de totdeauna care s'au grăbit să răspundă pozitiv apelului nostru lansat prin revistă pentru tipărirea lucrării Dlui Prof. Al. Boldur-La Grande Thrace, lucrare de incontestabilă valoare pentru cercetarea originii şi trecutului Neamului nostru.

Bogatul material documentar şi reproducerile fotografice de obiecte reprezentând civilizaţia strămoşilor noştri, inainte de era creştină, oferă publicului un volum de impresionante proporţii, al cărui preţ se ridică la ca 2.000 pesetas.

Rugăm pe această cale, atât pe cei cari s'au anunţat ca subscriitori anticipaţi ai lucrării, cât şi pe acei care vor să aibă în biblioteca lor acest tezaur, să trimită costul ei de 25 dolari U. S. A. pe numele şi adresa directorului Editurii Carpaţii Traian Popescu.

O parte a textului lucrării va apare şi în revista CARPAŢII, începand cu numărul 4.

B) MEDALIA CORNELIU ZELEA CODREANU

Cu prilejul comemorării a 50 de ani de la înfiinţarea Legiunii Arhanghelului Mihail, s'a luat iniţiativa baterii unei medalii comemorative, având pe anvers CORNELIU ZELEA CODREANU - 50 - ROMANIA, iar pe revers - 1927 — Legiunea Arhanghelului Mihail, 50 de ani de la înfiinţare 1977 şi simbolul Mişcării, gardul de fier. (Vezi reproducerea în pagina a 2-a a revistei Nr. 5/6.) Au fost bătute cu acelaş text, efigie, dimensiuni şi greutate (3 cm. şi 28,31 gr.), 100 medalii de aur de 20 carate, prezentate în cutii speciale învelite în imitaţie de piele, preţ 20.000 pesetas sau echivalentul în monedă străină.

100 de medalii de argint pur, prezentate în cutii similare învelite în pegamoid, preţ 3.500 pesetas, sau echivalentul în monedă străină.

Atât tirajul redus, cât şi personalitatea lui Corneliu Codreanu, sunt o chezăşie a valorii numismatice pe care o vor avea aceste medalii, în lumea colecţionarilor.

Există încă foarte puţine piese disponibile. Comenzile se pot face la redacţie, remiţând contravaloarea şi spezale de expediţie, pe numele şi adresa redactorului Traian Popescu.

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL APARE ODATA LA DOUA LUNI SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE

★

Redacţia şi Adminisraţia:
Calle Conde de Peñalver, 82, 4.°
Teléf. 402 11 01 - MADRID-6
Correspondenta:
Apartado 9.283 - MADRID (España)

★

Abonamente:

Anual	20 $ USA
De susţinere.	40 $ USA
Expedierea Avion plus.	5 $ USA

EDITURA CARPATII ANUNTA

Au apărut:

ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANĂ, de A. D. Xenopol, vol I, II şi IV ...	15 $ USA
ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murăraşu, vol II ...	4 $ USA
Vol. I, legat ...	15 $ USA
NAŢIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murăraşu ...	8 $ USA
POVEŞTI, de Ion Creangă, legat şi bogat ilustrat ...	20 $ USA
DACIA, de Vasile Pârvan ...	3 $ USA
PRECURSORI, de Octavian Goga ...	3 $ USA
ISTORIA PARTIDELOR, NAŢIONAL, ŢARANESC ŞI NAŢIONAL-ŢARANESC, de Pamfil Seicaru ,vol I, II ...	12 $ USA
ISTORIA POLITICĂ ŞI MILITARĂ A RĂZBOIULUI ROMANIEI CONTRA RUSIEI SOVIETICE, de General Platon Chirnoaga ...	8 $ USA
KARL MARX: INSEMNARI DESPRE ROMANI. Texte inedite cu comentariu de Pamfil Şeicaru ...	8 $ USA
ŞTEFAN CEL MARE, VOIEVOD AL MOLDOVEI, de prof. Alexandru Boldur ...	8 $ USA
ISTORIA DACIEI ŞI CONTINUITATEA DACOROMANĂ, de General Platon Chirnoagă ...	8 $ USA
LE NID, UNITE DE BASE DU MOUVEMENT LEGIONNAIRE, de Faust Bradescu ...	5 $ USA
POVEŞTI FARĂ ŢARĂ, nuvele, de Faust Bradescu, N. Novac şi N. S. Govora ...	5 $ USA
UNIREA NATIONALĂ ÎN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Şeicaru ...	3 $ USA
DICŢIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu, rustică.	4 $ USA
Legat pânză ...	5 $ USA
CORNELIU ZELEA CODREANU, DOUĂZECI DE ANI DE LA MOARTE, de Gr. Manoilescu, T. Popescu, etc ...	3 $ USA
MOŢA ŞI MARIN, DOUĂZECI ŞI CINCI DE ANI DE LA MOARTE, de Prat y Soutzo, Marqués de Nantouillet, Blas Piñar, Gr. Manoilescu ...	5 $ USA